

Poština plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 2,90 EUR

3 830047 015500

leto: XLII | november 2010 | številka: 11

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Lesarstvo • Šparovni kotiček

• Praznujejo • Ljudje in dogodki • Kultura, jezik in izobraževanje • Razvedrilo • Spominjamo se jih

Prvi sneg

Za nekatere prve radosti, za druge pričetek resnih težav

Branko Arl, inž. grad.

Prvi sneg bližajoče se zime je v letošnjem letu povzročil prve težave že v drugi polovici meseca oktobra, saj je na nadmorski višini nad 600 metrov zapadlo kar nekaj snega, kar je v gozdarski proizvodnji povzročilo prve težave.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec ima vsa delovišča, predvidena za delo še v letošnji jeseni, na nadmorski višini med 800 in 1200 metri, tu pa je snežna odeja že sedaj debela 20 do 30 centimetrov in po izkušnjah iz preteklih let lahko sneg na teh višinah tudi ostane. S tem pa je že tako težko delo gozdnih delavcev pri sečnji in spravilu lesa še bolj oteženo, saj so dnevno izpostavljeni vsem mogočim nepredvidljivim vremenskim nevšečnostim. Za delavce, ki delajo v gozdarski proizvodnji in morajo vsakodnevno zagotavljati zadostne količine lesa, pripravljenega za nadaljnjo proizvodnjo, s čimer je posledično povezan prihodek podjetja, pa to ne sme

predstavljati ovire, saj je potrebno predvideno delo klub slabim vremenskim pogojem opraviti. V takih razmerah je potrebno še posebej razmišljati o težavnosti gozdarskega dela, ga znati pravilno ovrednotiti in se ob tem zavedati humanizacije le-tega. Posebej to velja za vse tiste, ki nam ni treba v takih razmerah vsakodnevno in za vsako ceno iz toplega zavetja svoje pisarne.

Fotografije so bile posnete na Uršiji gori in na Pohorju nad Mislinjo.

Foto: Branko Arl

Foto: Saša Kencijan

Foto: Branko Arl

Foto: Saša Kencijan

Sprejetje Zakona o davku na nepremičnine in vzdrževanje gozdnih cest v prihodnje

Spec. Milan Tretjak, univ. dipl. inž. gozd.
 Zavod za gozdove Slovenije,
 OE Slovenj Gradec

Predlog zakona o davku na nepremičnine bo močno posegel v relativno dobro zasnovan sistem vzdrževanja gozdnih cest, ki jih je Sloveniji trenutno 12.395 kilometrov. Pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest so eden od ključnih sistemskih virov financiranja vzdrževanja gozdnih cest, ki so prvenstveno namenjene gospodarjenju z gozdovi. Gozdne ceste spadajo med nekategorizirane ceste v skladu z Zakonom o javnih cestah in so v lasti lastnikov gozdov, čez katerih lastnino potekajo.

Po Zakonu o gozdovih (38. člen) so "gozdne ceste sestavni del gozda in so javnega značaja". Na podlagi 39. člena istega zakona jih "lahko uporabljajo tudi drugi uporabniki", seveda v skladu z režimom uporabe, ki ga določijo lastniki gozda in Zavoda za gozdove Slovenije. Strokovna definicija gozdne ceste je opredeljena v 2. členu Pravilnika o gozdnih prometnicah (Ur. l. RS, št. 4, 19. 1. 2009), ki določa, da je "gozdna cesta grajena gozdna prometnica, ki je namenjena predvsem gospodarjenju z gozdom, je nekategorizirana v skladu s predpisi, ki urejajo javne ceste, omogoča racionalen prevoz gozdnih lesnih sortimentov, je javnega značaja, in je vodena v evidenci gozdnih cest."

Iz obeh definicij sledi, da gozdne ceste niso sestavni del občinske cestne infrastrukture, temveč omrežje gozdnih prometnic, katerih osnovni namen je gospodarjenje z gozdom in ne zagotavljanje vsakodnevne prevoznosti z osebnimi avtomobili, kot si nekateri napačno razlagajo. Pri njihovi uporabi ne gre za zagotavljanje potreb občin, ampak zlasti za zagotavljanje potreb

lastnikov gozdov. O njih se občina ne more samostojno odločati, saj gre za zasebno lastnino, katere vzdrževanje zaradi danih okoliščin (tu pa lahko gre za zagotavljanje vsakodnevne prevoznosti z osebnimi avtomobili) občina izvaja posredno.

Določeni so bili tudi viri financiranja vzdrževanja gozdnih cest. Ker je lastnina na gozdnih cestah vezana na lastnino gozda in ker so gozdne ceste nekategorizirane ceste, so glavni vir financiranja njihovega vzdrževanja pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest. Plačujejo jih lastniki gozdov, ki imajo gozdove s cestami odprte. Pristojbina tako ne pomeni obdavčitve nepremičnine, temveč je prispevek lastnikov gozdov k vzdrževanju gozdnih cest. Pri tem je potrebno poudariti, da so to strogo namenska sredstva lastnikov gozdov, namenjena vzdrževanju gozdnih cest. K zbranim sredstvom pristojbin prispeva tudi država iz proračuna RS približno še enkrat toliko sredstev, kot jih je zbranih s pristojbinami. To sta torej edina sistemskata vira za vzdrževanje gozdnih cest, ki pa ju lahko dopolnjujejo še dodatni prispevki lastnikov gozdov in seveda občin. Za letno in zimsko vzdrževanje gozdnih cest se torej zagotavljajo sredstva iz sistemskih virov (pristojbine za gozdne ceste, sredstva iz republiškega proračuna za vzdrževanje gozdnih cest) in proračunskih sredstev lokalnih skupnosti ter eventualnih dodatnih prispevkov

lastnikov gozdov. Na Koroškem se pri vzdrževanju gozdnih cest nadaljuje trend vedno večjega zagotavljanja sredstev iz dodatnih virov občin. Koroške občine so v letu 2009 zagotovile 56,73 % (leta 2008 49,30 %) sredstev iz lastnih virov. Pristojbin za vzdrževanje gozdnih cest se je v tem letu sicer zbralo 19 % več od načrtovanega, kar še vedno predstavlja le 25,19 % vseh sredstev, državni proračun pa je zagotovil le 18,08 % vseh virov. Glede na dejstvo, da je v območju na 65 % dolžin gozdnih cest vezan stalni javni promet, je ta delež že z obstoječim sistemom financiranja veliko prenizek. Samo razumevanju občin gre zahvala, da je zagotovljena prevoznost gozdnih cest v takšnem obsegu, ki vsa leta zagotavlja povezanost podeželja z dolino tako v letnih kot v zimskih mesecih. Vsi podatki v tabelah so iz Poročila o delu Območne enote Zavoda za gozdove Slovenj Gradec v letu 2009.

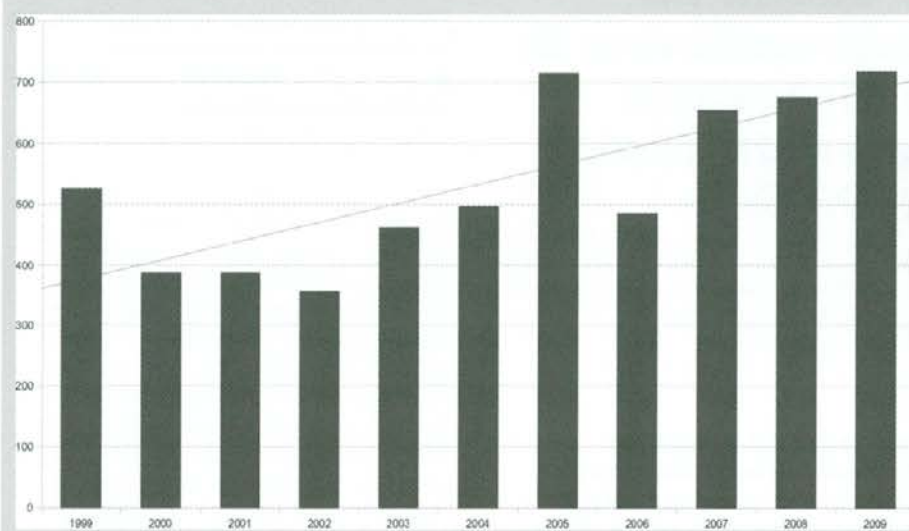
Iz tabele št. 1 je razvidna kronologija vlaganj za letno in zimsko vzdrževanje po kilometru gozdne ceste. Ker je kalkulativni strošek za optimalno vzdrževanje gozdnih cest ca. 1500 EUR/km, je kljub zelo velikemu prispevku občinskih sredstev zagotovljena slaba polovica potrebnih sredstev. S takim načinom financiranja se na gozdnih cestah zagotavljajo le najnujnejša vzdrževalna dela, ki sicer zagotavljajo prevoznost v zimskem in letnem času, gozdne ceste pa so potrebne temeljite sanacije.

Preglednica št. 1: Vrednost opravljenih del po km gozdne ceste po občinah – brez dodatnih prispevkov uporabnikov

OBČINA	km	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
		EUR/km	EUR/km	EUR/km	EUR/km	EUR/km	EUR/km	EUR/km	EUR/km	EUR/km	EUR/km	EUR/km
Mislinja	215,06	734,42	632,46	711,86	482,91	619,73	384,37	411,48	300,54	373,55	347,28	560,94
Slovenj Gradec	302,77	987,1	923,59	785,51	571,63	698,21	522,41	492,76	412,73	440,30	372,84	607,87
Črna na Kor.	305,35	480,9	403,14	360,30	382,44	435,29	379,96	318,53	292,70	330,48	358,32	510,86
Mežica	45,94	837,93	582,93	625,09	353,66	641,98	449,94	486,18	278,27	601,85	444,15	708,40
Prevalje	85,77	581,62	634,61	597,02	423,07	873,66	477,93	444,44	480,07	519,20	408,70	441,33
Ravne	103,25	752,25	809,05	794,02	505,16	1.035,33	443,03	678,20	430,62	524,94	399,88	474,31
Dravograd	226,64	584,55	899,76	871,28	646,98	1.010,98	733,49	566,11	544,14	549,38	463,78	612,45
Vuzenica	103,41	1103	532,36	555,89	370,73	569,49	455,50	465,06	376,73	366,40	336,42	419,54
Muta	39,85	1034,36	915,31	861,33	632,70	983,32	655,84	678,33	395,46	758,14	583,60	442,50
Radlje (OE SG)	137,96	671,18	600,17	688,25	465,73	848,00	629,96	636,94	558,01	373,69	370,39	440,64
Ribnica (OESG)	79,11	407,79	378,73	391,26	324,99	504,15	341,32	270,73	394,50	400,00	355,15	350,21
OE SG	1645,11	718,69	675,36	655,07	485,07	714,06	496,33	461,84	356,28	386,05	386,48	525,09

V strukturi izvedenih del se je v letu 2009 za ca. 9 % povečal delež zimskega vzdrževanja, kar je v nekaterih občinah zelo omejilo obseg letnega vzdrževanja cest. Neurja so najbolj prizadela občini Dravograd in Ravne na Koroškem. Posledice so bile zasuti prepusti, poškodovan nosilno obrambni sloj, udori in plazovi nad cestišči, uničen je tudi en ploščati propust na Fračnikovem potoku. Iz primera vzdrževanja v letu 2009 je razvidno, da že tako ranljivi sistem vzdrževanja gozdnih cest porušijo daljša zima ali neurja, ki jih je vsako leto več.

Graf št. 1: Obseg izvedenih del v zadnjih 10 letih brez upoštevanja sprememb cen (v EUR/km)

Iz grafa št. 1 je razviden trend naraščanja vlaganj v gozdne ceste, vendar je v tem kontekstu potrebno poudariti, da je višina realnih vlaganj manjša, če upoštevamo inflacijo, rast cen gradbenih izvajalcev in ne nazadnje stanje gozdnih cest, ki iz leta v leto potrebujejo večji obseg vlaganj. Preglednica št. 2 dokazuje, da višina zimskega vzdrževanja sicer iz leta v leto niha, vendar je delež zimskega vzdrževanja v strukturi stroškov relativno visok.

Preglednica št. 2: Realizacija vzdrževanja gozdnih cest po skupinah del (v %)

Vrsta del	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Zimsko vzdrževanje	25,69	16,71	21,44	24,36	41,93	37,61	26,56	8,32	13,95
Redno letno vzdrževanje	17,55	25,75	22,73	15,23	15,88	15,08	20,41	28,08	27,31
Odvodnjavanje	5,17	11,14	9,98	5,17	9,72	6,77	11,28	10,05	11,11
Objekti	6,82	5,33	5,59	4,29	5,8	3,26	8,24	9,63	6,40
Prometna sign.	0,02	0,03	0,11	0,10	0,11	0,01	0,12	0,52	0,07
Zemljska dela(stroji)	28,14	26,82	30,49	21,66	20,98	25,55	31,85	28,91	29,15
Premije	0	0	0	0	0,0	1,10	1,25	3,97	5,98
Ostalo (prenosi)	16,44	14,22	9,66	29,19	5,58	10,62	0,29	10,53	6,03
SKUPAJ	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Preglednica št. 3 prikazuje višino virov in porabe finančnih sredstev za vzdrževanje gozdnih cest po občinah v letu 2009. Struktura porabe dokazuje relativno visok delež občinskih sredstev na eni strani, na drugi strani pa višino sistemskih virov, ki naj bi se po sprejemu novega Zakona o davku na nepremičnine drastično zmanjšali. Ukinjene bodo pristojbine za

gozdne ceste, prav tako do sedaj zagotovljena višina finančnih sredstev iz republiškega proračuna, ki naj bi jo zamenjala nova obdavčitev gozdnih nepremičnin. Višina davka iz tega naslova še ni znana, nekatere simulacije pa kažejo na drastično zmanjšanje višine sredstev, ki bi bile po novem zakonu namenjene vzdrževanju gozdnih cest. Potrebno je še

omeniti delež sredstev Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, ki je bil sicer namenjen vzdrževanju gozdnih cest v državnih gozdovih. V novem zakonu ni predvideno obdavčenje državnih skladov. Na koncu je morda potrebno omeniti še solidarnost na nivoju Slovenije, saj je Koroška po sedaj veljavnem sistemu dobila večji obseg sistemskih virov, kot jih je ustvarila.

Preglednica št. 3: Vzdrževanje gozdnih cest v letu 2009 – viri in poraba po občinah

OBČINA	Mislinja	Slovenj Gradec	Črna	Mežica	Prevalje	Ravne	Dravograd	Vuzenica	Muta	Radlje	Ribnica	OE SKUPAJ	EUR/km
PRORAČUN RS SKUPAJ	28205	42494	38228	5591	10660	12586	28613	12587	5731	20484	10032	215210	131
PRISTOJBINA dejansko	41974	55885	61703	7878	14462	17671	37664	17742	7207	24513	13092	299791	182
LASTNA SR. - dejansko	85284	198611	16477	28245	34958	58766	112396	55105	24066	53271	8107	675287	410
VIRI SKUPAJ DEJANSKO	155463	296990	116408	41714	60080	89022	178673	85434	37005	98268	31231	1190288	724
DEJANSKI VIRI/km	723	981	381	908	700	862	788	826	929	712	395	724	
g.c. - ZG	147	276	163	36	73	82	207	81	40	116	73	1294	
g.c. - DG	68	26	142	10	12	22	20	22	0	22	6	351	
dolžina gozdnih cest km	215	303	305	46	86	103	227	103	40	138	79	1645	
vrednost izvedenih del	157945	298863	146843	38495	49885	77670	132483	114061	41219	92597	32260	1182321	
izvedeno eur/km	734	987	481	838	582	752	585	1103	1034	671	408	719	

Gradnja gozdne ceste Jeverčnik–
Vranske peč (vir: arhiv ZGS)

S temi podatki želimo poudariti, da je potrebno najti način, ki bi ohranil in povečal sistemsko predvidena sredstva za vzdrževanje gozdnih cest, kar ne nazadnje na ZGS stalno opozarjamo. Z ukinitvijo pristojbin za vzdrževanje gozdnih cest bi smiselno in dejansko ogrozili sistem vzdrževanja gozdnih cest, saj bi ukinili lastni prispevek lastnika gozda. Ob tem bi verjetno izpadel prispevek države za pokrivanje javnega značaja gozdne ceste, ker bi občinsko financiranje njihovega vzdrževanja privedlo do vprašanja njegove smiselnosti. Vsebinsko bi gozdne ceste tako v celoti postale breme lokalnih skupnosti, kar pa ni v skladu z njihovim osnovnim namenom in je vprašljivo tudi z vidika lastnine. Če vzamemo za primer leto 2009, bi bila koroška regija samo na deležu gozdnih cest, ki so v pristojnosti Območne enote Slovenj Gradec, prikrajšana za več kot pol milijona evrov. Vprašanje, ki ostaja odprto, je: ali bo mogoče izpad sistemskih sredstev nadomestiti z ustreznim deležem davka iz naslova nepremičnin? Dvomim! Na Zavodu za gozdove Slovenije smo predlagali, da se pristojbina za gozdne ceste in posledično že delujoč sistem ohrani, bi pa bilo potrebno stopnjo prispevka prilagoditi optimalnim potrebam.

Odkup lesa

Od gozdnih posestnikov in drugih pravnih oseb odkupujemo vse vrste oblega lesa iglavcev po konkurenčnih odkupnih pogojih, predvsem pa smo zainteresirani za celulozni les smreke in jelke dolžine 3, 4 in 5 metrov s premerom od 8 centimetrov naprej.

Podjetje odlikujejo:

- konkurenčne cene
- poštena izmera lesa
- zanesljivo in hitro plačilo
- odkup vseh vrst sortimentov
- takojšen odvoz lesa

Za informacije so vam na razpolago:

vodja odkupa in odkupa od pravnih oseb:

Božo Vrhnjak, tel. 031 575 172

**v Mislinjski in Mežiški dolini: Robert Uršej,
tel. 051 606 872**

**v Dravski in Mežiški dolini: Ivan Martini,
tel. 041 656 005**

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

Informativni gozdarski storži v oktobru

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
 Zavod za gozdove Slovenije,
 OE Slovenj Gradec

Foto: Gorazd Mlinšek

Za nami je vremensko lep in pester oktober 2010. V jasnem in delno jasnem vremenu smo na Koroškem uživali v dolini, še bolj pa v višjih predelih. Lepo vreme v začetku opisanega meseca je dež pokvaril 5. in 6. oktobra. Nato se je nadaljevalo lepo vreme vse do 17. oktobra. V tem obdobju sta po dolinah jutranja megla in nižinska oblačnost sončnim žarkom onemogočali pot do zemlje. V posameznih hribovitih predelih je že nad 800 metri nadmorske višine snežilo v noči s 16. na 17. oktober. Na Roglo in na Kope je bila vožnja dovoljena samo z zimsko opremo. V posameznih predelih naših planin je zapadlo tudi do 30 cm snega (Kope, Uršlja gora ...).

Nekateri kmetje, ki izvajajo pogodbeno pluzenje snega na gozdnih in nekaterih javnih cestah, so izvedli prvo pluzenje snega v zimski sezoni 2010/2011. V naslednjih dneh je sneg skopnel do nadmorske višine 1200 metrov, ponekod pa tudi višje. Na severnih in senčnih predelih se je obdržal, vendar lokalno zelo različno. Po nižinah je ponovno deževalo 25. in 26. oktobra, nad 900 metri je padal sneg in se v višjih

predelih tudi obdržal. V posameznih gorskih predelih sta bili stara in nova snežna odeja debeli tudi do 40 centimetrov (Repija v Koprivni). Prvi teden je bil v primerjavi z ostalimi oktobrskimi dnevi tople, po 7. oktobru se je ohladilo. Ostali del oktobra je bil bolj hladen.

V slovenjegraškem območju smo imeli tudi rahel žled. 27. oktobra smo nekateri uživali v višjih predelih v zimski, ostali pa v jesenski idili. Ta dan je dopoldan na Pohorju pihal zelo vlažen veter. V 150-metrskem pasu nad nadmorsko višino 1260 metrov (pod Kopami, Krukla) se je na vejah in vejicah bukev naredil tanek žled, ki ga je sonce že v kratkem času stopilo. Tako škode po žledu na srečo ni bilo. V oktobru so bile najnižje dnevne temperature od -2 (22., 28. oktober) do 16 °C (5. oktober 2010), najvišje pa med 5 in 17 °C (4., 5. oktober).

Pohorske planje

Koordinatorji na E 6, E 7 na informativni točki v Dolenjskih Toplicah

31. oktobra 2010 smo premaknili kazalce na urah za eno uro nazaj – pričel se je zimski čas.

V oktobru je bilo živahno tudi v drevesnici Omorika na Muti, kjer so pripravljali jesensko odpremo sadik za potrebe Zavoda za gozdove Slovenije. V tej drevesnici vzgajajo sadike za planirano sadnjo v zasebnih in državnih gozdovih slovenjegraške, mariborske, celjske in nazarske območne enote. Gozdarji smo oddali naročilo za jesensko posaditev sadik gozdnega drevja v drevesnico in čakali na prvo slano. **Po zaključenem ciklusu vegetiranja in obarvanju listov in iglic**

Udeleženci ZGS OE Slovenj Gradec so si na delavnici o gozdnem drevesničarstvu in semenarstvu ogledali drevesnico Omorika na Muti

macesna, mraz in slana pomagata pri njihovem odpadanju. Ko sadike na gredah nimajo več listnate in iglaste odeje, pričnejo delavke in delavci z dvigovanjem (izkopavanjem), sortiranjem in pakiranjem sadik v veze po 25 in 50 sadik skupaj glede na višino sadik. Za jesensko sadnjo v zasebnih in državnih gozdovih koroškega gozdnogospodarskega območja smo načrtovali predvsem sadike evropskega macesna, bukve in češnje. Večji del sadik so lastniki gozdov in delavci GG Slovenj Gradec posadili v spomladanskem času.

Zdravstveni pregled sadik in drugega sadilnega materiala fitosanitarni preglednik Gozdarskega inštituta Slovenije in gozdarski inšpektor opravita v spomladanskem in jesenskem času. 12. oktobra 2010 sem sodeloval kot vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov na OE Slovenj Gradec. Glavni preglednik je bil Tine Hauptman, strokovno ga je dopolnjeval koroški gozdarski inšpektor Drago Križan.

15. oktobra 2010 so se v Dolenjskih toplicah zbrali na delovnem sestanku gozdarski območni koordinatori za evropske pešpote. Na strokovnem druženju so bili predstavniki planincev in markacistov in še drugi člani Komisije za evropske pešpote v Sloveniji (KEUPS). Seznanili smo se s študijo o označitvi tematskih poti v Sloveniji, o označitvi planinskih poti, s planom za delo skupine za evropske pešpote ter o v letu 2010 izvedenih delih na obeh slovenskih evropskih pešpotah – E6 in E7. **Od prelaza Radelj do Ciganije pred Slemenom je speljan severni del naše poti E 6.** Ogledali smo si tudi informacijsko točko, namenjeno predvsem hotelskim gostom.

16. oktobra 2010 je potekala na Mulejevem vrhu na Pohorju čistilna akcija. Čiščenje zaraščajočih pohorskih planj je potekalo pod strokovnim vodstvom Zavoda za varstvo narave in Zavoda za gozdove Slovenije. Akcije se je udeležilo 40 ljubiteljev narave in biotske pestrosti.

Delo v slovenskih gozdovih poteka načrtno in sonaravno že skoraj 60 let. Danes so strokovnemu gozdarskem delu v veliko pomoč informacijski računalniški sistemi. V Zavodu za gozdove Slovenije že

vrsto let načrtujemo izdelavo gozdnogojitvenega načrta s pomočjo računalniškega programa. Osnove dobro izdelanega gozdnogojitvenega načrta so dober gozdar – izdelovalec načrta –, dobre, predvsem pa pregledne gozdnogospodarske karte in dobri gozdnogospodarski načrti ter strokovna pomoč informatikov in drugih gozdarsko načrtovalsko usmerjenih strokovnjakov. 20. oktobra 2010 so Marijana Minič (Centralna enota ZGS), vodja odseka za gozdnogospodarsko načrtovanje v OE Celje Andrej Strniša, Samo Vončina in naš vodja odseka za informatiko Ivan Štornik izvedli interno izobraževalno delavnico s pomočjo računalniških programov MPX (prostorsko zajemanje podatkov s pomočjo kart) in GjN (izdelava gozdnogojitvenega načrta).

21. oktobra 2010 so se zbrali na internem izobraževanju v drevesnici Omorika na Muti revirni gozdarji, vodje krajevnih enot in gojitelji načrtovalci. Prisluhnili so

predavanju direktorice drevesnice Omorika Marini Herman Planinšek in njenega namestnika Vlada Planinška o gozdnem drevesničarstvu in semenarstvu. Kljub dolgoletnemu sodelovanju z drevesnico smo izvedeli veliko zanimivega o vzgoji in delu s sadikami, preden jih prestavijo iz drevesnice v gozd. Ogledali smo si tudi sadike na gredah – macesen

Na delavnici internega izobraževanja uporabe računalniških programov MPX in GjN (od leve Mika Medved, Samo Vončina in Marijana Minič).

še ni odvrgl iglic, se pa je močno obarval, skoraj popolnoma pa so slekli svojo listnato odevalo gorski javor, bukev in hrast.

Lepe oktobrske dni so izkoristili za spoznavanje narave, predvsem gozda, šolarji koroških osnovnih šol. Nekateri so se podali v spremstvu gozdarjev po gozdnih in drugih učnih poteh. Med njimi so bili tudi sedmošolci Prve osnovne šole v Slovenj Gradcu. Dva razreda sta spoznavala gozd pod vodstvom revirnih gozdarjev Zdravka Krajnc in Francija Brega. Tretjo skupino je skozi pisan gozdni mozaik vodil na Stari grad avtor storžev.

Sedmošolci Prve OŠ Slovenj Gradec na naravoslovnem dnevu pod Starim gradom

Revirni gozdarji so v oktobru porabili veliko časa za označbo drevja za posek, pregled opravljenih gojitvenih in varstvenih del v zasebnih in državnih gozdovih, prevzem zaključenih gojitvenih in varstvenih del ter za pripravo zahtevkov in drugih operativnih del.

Dogajanja v KE ZGS Radlje tekom letošnjega leta

Jerneja Čoderl, univ. dipl. inž. gozd.

Čprav se je leto šele dobro prevesilo v zadnjo četrtino, vemo, da so obiski gozdov naše KE za letos zaključeni. Vsaka ekskurzija, ki se odvija na Pohorju, je nekaj posebnega in za vsako se kot izvajalci posebej pripravimo. Kako pa se spoznavanje in seznanjanje z našimi gozdovi in s konceptom gospodarjenja odvija, je vedno zelo odvisno od udeležencev in njihovega odzivanja ter zanimanja.

Prvo skupino smo po Pohorju vodili že 17. 4., ko smo bili v izvajanje terenskega pouka za študente visokošolskega študija gozdarstva vključeni s predstavljivo Pahernikovih gozdov in edinega gozdnega rezervata naše KE Repiško. Ekskurzije, ki je bila sprva načrtovana že za marec, pa smo jo morali zaradi snega odpovedati, se je udeležilo sedemnajst študentov in študentk. Predstavitev rezervata Repiško je izvedla kolegica Ljudmila Medved, ki je pred leti z raziskavo o rezervatu tudi diplomirala. Prvo letošnjo ekskurzijo si bomo zapomnili po težavah z avtobusom. Zaradi razmočenih tal se je vozilo na obračališču v Repiškem pogreznilo in brez posredovanja sodelavca Janeza Skerlovnika in lastnika sosednje kmetije Rada Suška, ki je prišel na prizorišče težav s traktorjem, bi zagato težko rešili. Naslednji obiskovalci, ki so prišli k nam, so pripadali doslej najboljše generaciji študentov univerzitetnega študija

gozdarstva, ki je na Pohorju bogatila in dopolnjevala svoje teoretično znanje s praktičnimi primeri. Kar šestinšestdeset bodočih gozdarjev se je z nami podalo v Velike Kope skozi Pahernikove gozdove v Hudem Kotu 4. maja. Razdelili smo se v dve skupini, eno je vodila kolegica Zdenka Jamnik. K nivoju predstavitev je doprinesel g. Maks Sušek, ki je skupini počakal na vznožju Kop. Študentom smo predstavili sisteme gospodarjenja, poudarek pa je bil tudi na prerezu skozi vegetacijske pasove tega dela severnega Pohorja.

Že 12. maja smo se prvič v tem letu oglasili na Sgermovi kmetiji na Orlici. Sgermov, v veliki meri prebiralni gozd in Sgermovo smreko so želeli videti dijaki Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna. Z zanimanjem so prisluhnili razlagi o gospodarjenju z gozdom na enem večjih pohorskih celkov. Pogled na Sgermovo smreko so pospremili njihovi vzkliki občudovanja veličastnega drevesa. Neznanka za našo KE niso niti ekskurzije iz tujine. Prvi junij so v naši družbi v gozdnem prostoru preživljali lastniki gozdov iz Francije. V Sloveniji so bili več dni. Pod vodstvom upokojenega prof. Turckheima so tudi oni želeli obiskati Sgermovo kmetijo in videti najvišjo smreko v Evropi. Kakor je običajno, so bili tudi Francozi zelo radovedni. Zanimivo je bilo sprejeti profesorjevo odločitev, da gremo najprej skozi gozd, si vse ogledamo, se ustavimo pri značilni sliki in se šele nato pogovarjamo. Pogovora nato ni in ni bilo mogoče zaključiti. K sreči je pri tej ekskurziji sodeloval tudi Gregor Sgerm, mladi lastnik, ki se za gozd zelo zanima v duhu vzgoje, ki mu jo je poklonil pokojni deda Rudi Sgerm. Grega je pomagal odgovarjati na najrazličnejša vprašanja francoskih lastnikov gozda. Po povratku v Francijo se je g. Turckheim

zahvalil za naše sodelovanje in med drugim zapisal: "Vsi udeleženci ekskurzije so bili prevzeti nad čudovitimi slikami gozda. Sgermov gozd resnično osebno dojemam kot enega najučinkovitejših gozdov v Evropi, kakršnih ni mnogo v drugih deželah, ki jih poznam. Vse je harmonija, vključno z gospodarnostjo. Tako dobrih slik pri nas ne moremo pokazati."

Besedam upokojenega profesorja že moramo verjeti in se zavedati, da gozdarimo v res izjemnih gozdovih. Sredi junija smo z lastniki gozdov KE Rog, OE ZGS Kočevje, potrkali na vrata kmetije Kajžer na Orlici. Kajžerjevi – Marija, Ivan, Janko in Jolanda Praznik – so že vajeni tovrstnih obiskov. Lastnikov gozdov praviloma ne zanima le gozd, temveč kmetija kot celota. Ob druženju so Kajžerjevi predstavili svoj gozd, kmetijski del gospodarstva, kjer je glavna živinoreja, in dopolnilni dejavnosti v okviru kmečkega gospodarstva. V zimskem času se Ivan in Janko ukvarjata s pluženjem, poleti pa je pomembno žagarstvo, ko z razrezom na domači žagi dodata vrednost slabšemu lesu iz njihovega gozda. Na Kajžerjevi kmetiji je Zdenka Jamnik spregovorila o trajnosti na celku.

V drugem delu smo z obiskovalci odšli še v Hudi kot. V Pahernikovih gozdovih sem jim predstavila osnovna izhodišča za obvejevanje gozdnega drevja. Na poti k Pahernikovi smreki smo si ogledali še praktične primere obvejevanja. Dan smo zaključili na Bolfenku.

Po krajšem poletnem predahu smo serijo ekskurzij nadaljevali 20. septembra. V Hudi Kot in na Orlico smo popeljali študente gozdarstva iz Nemčije pod vodstvom profesorja za gojenje gozdov Erwina Hussendorferja. Udeleženci ekskurzije se posebej posvečajo prav

gojenju gozdov in tako so bili kot nadebudni študenti pri pogovorih zelo aktivni. Zanimivo, da so prišli v Slovenijo kar z osebnimi avtomobili. S tem so si zagotovili večjo okretnost pri ogledih naših gozdov. Prišli, videli in odšli pa so lastniki gozdov KE Mokronog oz. člani Združenja lastnikov gozdov Mirenske doline. 7. oktobra so imeli za ogled pri nas na voljo le slabe štiri ure, vendar so doživeli osnovni stik z gozdovi Pahernikovega sklada, popeljali pa smo jih tudi do Sgermove smreke. V Sgermovem gozdu se nam je pridružil Mihael Kristan in kar težko nam je bilo, ker nam kot dolgoletni revirni gozdar

V razlago v Pahernikovih gozdovih se je vključil tudi prof. dr. Jurij Diaci, foto: Janez Skerlovnik

Ivan Praznik med Radelčankama, foto: Janez Konečnik

zaradi časovne omejitve ni mogel povedati vsega o svojih pogledih in izkušnjah pri delu v Sgermovem gozdu.

V oktobru je stike z g. Maksom Suškom, s Sgermovimi in našo KE vzpostavila novinarka RTV Slovenija ga. Neva Novljan. Za januar 2011 pripravlja serijo oddaj o drevesih. Na poljuden način nas je vključila v bodočo oddajo o smreki. Snemali so na Pokljuki, 13. oktobra pa v Hudem Kotu v Pahernikovih gozdovih in na Orlici pri Sgermu. Zanimivo bo videti naše smreke skozi kamero oz. na TV-zaslону.

Skoraj sneg, ki je prvič pobelil vrhove teden dni kasneje, bi pri nas na Pohorju doživeli pripadniki Pašne skupnosti iz Sežane. Do Ribniške kočice oz. do pohorskih planj smo jih pospremili 16. oktobra, v popoldanskem času pa smo odšli še do Sgermove smreke. Udeleženci te naše zadnje ekskurzije so bili tudi starejši in občudovanja vredno je, da jih visoka leta niso ovirala, da ne bi odšli do najvišje evropske smreke. Tudi osemdesetletnik je bil med njimi. Preko tristo obiskovalcev smo v letu 2010 vodili skozi naše gozdove. Da so ekskurzije izvedene po željah udeležencev in v skladu z našimi cilji pri delu za javnost, nas mora sodelovati več izvajalcev.

Z napisanim se zahvaljujem kolegicama Zdenki Jamnik, Ljudmili Medved ter g. Maksu Sušku in kolegoma Janezu Skerlovniku in Mihaelu Kristanu za pomoč pri izvedbi aktivnosti. Velik del zahvale pa velja vsem Sgermovim in Praznikovim, ki so nas vedno lepo sprejeli in doprinesli k pozitivnemu vtisu obiskovalcev ne le o našem gozdu, temveč tudi o naših ljudeh. Hvala!

Lepote koroških gozdov

Jože Logar

Gojenje gozdov je bilo nam bivšim gozdarjem prava strategija bodočnosti. Od prevzema grofovih gozdov leta 1946

strženu, staro preko 200 let, s kar 12 kubičnimi metri prvovrstne hlodovine. V bližnji okolici so bile posekane še tri smreke podobne starosti, ki so jih ohranili na posestvu Ješovnik na Selah. Na sliki vidimo tudi izvajalca poseka, Breznikovega Rudo, ki z 82 leti z veseljem pomaga svojim kolegom še danes.

Ruda ima lepe spomine na nekdanje delo. Kot desetletni deček je že delal na takratni "grofturnovi" žagi, nato pa se je kot sedemnajstletnik zaposlil na Gozdni upravi Ravne in tam dočkal upokojitev. Naj mu bo pohvala. Bil je eden najboljših gozdnih delavcev, tudi do 50 odstotkov je znal presegati postavljene norme. Kot že rečeno, se Ruda še danes z veseljem udeležuje fizičnega dela pri svojih znancih posestnikih in jim s svojim znanjem pomaga pri gozdarskih opravilih. Njegova želja je še zmeraj opravljati tovrstna strokovna dela in pokazati našim naslednikom, kaj pomeni gozdni red, katerega danes, žal, kar malo pogrešamo. Presenečajo nas strojne sečnje, ki puščajo za sabo marsikaj nedostojnega. Prav tako nas moti neobvladovanje lubadarja, ki smo mu v nekdanjih letnih časih posvetili veliko pozornosti in ga v večini obdržali na sprejemljivem nivoju. Bili so hudi delovni časi, sploh po drugi svetovni vojni, pa tudi lepi, ki smo jih preživeli v složnosti in v spoštovanju in se jih z veseljem in radi spominjamo.

Podiranje stare smreke na Selah

pa do danes se je lesna zaloga po hektarju podvojila. Bogastvo je izredno tako po zasnovi zalog kot kvaliteti lesa. Starost gozdov je tu, padla je odločitev in padla je tudi smreka!

Na fotografiji lahko vidimo eno najlepših smrek, še zmeraj vitalno, brez rjavine v

Vsem takratnim sodelavcem se zahvaljujem za njihov trud. Rudi pa čestitam za vso minulo pridnost, ki ga še danes bodri pri njegovih častitljivih 82 letih.

Želimo mu še veliko lepih, zdravih dni!

Koroške gradnje, d. o. o., v letu 2010

Petra Krevh

V letu 2010 se je recesija dotaknila gradbeništva mnogo bolj kot ostalih dejavnosti. Vzrokov za to je več: recesija, ki se je pričela konec leta 2008, je v gradbeništvu začela puščati posledice konec preteklega leta, saj so se do takrat izvajala dela, za katera smo pogodbe sklenili pred njenim pričetkom; zaradi zmanjševanja investicij tako v javnem kot v zasebnem sektorju je bilo v letošnjem letu za gradbince precej manj dela kot v obdobju pred recesijo; borba za pridobivanje posla je ostra, popusti, ki jih moramo dajati izvajalci del, da posle pridobimo, presegajo 30 %, konkurenca pa je precejšnja, saj gradbena podjetja nimajo dovolj dela. Kljub temu pa smo v letošnjem letu pridobili kar nekaj del.

V okviru javno-zasebnega partnerstva med podjetjem CM Celje, d. d., ki je naš večinski lastnik, in Občino Radlje ob Dravi smo zgradili telovadnico pri OŠ Radlje ob Dravi. Objekt je dimenzij 51 x 38 metrov in ima 500 sedežev. Telovadnica je bila dokončana pred pričetkom letošnjega šolskega leta.

V Dravski dolini smo nadaljevali z izgradnjo objektov ob Dravi v okviru projekta "Drava kot priložnost". Objekte smo gradili skupaj s podjetjema GLI, d. o. o., in Smreka, d. o. o., ki je za nas izvedla lesene dele objektov. Najbolj zanimiv je objekt na Muti, ki je bil predstavljen že v prejšnji številki Viharnika, medtem ko sta objekta v Vuzenici in v Radljah ob Dravi povsem običajna.

V maju smo pričeli z izgradnjo Mladinskega kulturnega centra v Slovenj Gradcu. Ker je objekt lociran ob reki Mislinji, smo naleteli na težave s podtalnico. Te smo uspešno rešili in sedaj izvajamo gradbena dela v zadnji etaži. Objekt bo predvidoma končan jeseni prihodnje leto.

Skupaj s podjetjem Givo, d. o. o., iz Ljubljane smo nastopili na razpisu za obnovo objektov Glavni trg 24 in Glavni trg 40 pod nazivom "Zrcaljenje podob – oživljeni zven preteklosti". Ta dva objekta se prenavljata v okviru priprav na Evropsko prestolnico kulture leta 2012, katere nosilci so občine Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Slovenj Gradec in

Telovadnica Radlje ob Dravi

Velenje. Dela so zahtevna in potekajo pod strogim nadzorom Zavoda za varstvo kulturne dediščine iz Maribora. V objektu stare glasbene šole bo po novem muzej Huga Wolfa, galerija in muzej na Glavnem trgu 24 pa bosta popolnoma prenovljena. V Starem trgu gradimo nov trgovski center Koroške kmetijsko-gozdarske zadruge. Dela bodo končana do konca leta.

Konec oktobra smo položili temeljni kamen za izgradnjo nove glasbene šole v Slovenj Gradcu. Objekt bo zgrajen na območju bivšega vrtca na Cankarjevi, kjer je Glasbena šola Slovenj Gradec gostovala že kar nekaj časa.

Ves ta čas pa so potekala tudi dela na področju nizkih gradenj. Vzdrževanje gozdnih cest je potekalo po vseh koroških občinah. Prav tako smo izvajali razne rekonstrukcije cest, izgradnjo kanalizacijskih omrežij, kolesarskih stez in podobno. Naši investitorji na programu nizkih gradenj so največkrat občine iz naše regije.

Ker pa je letos dela na Koroškem primanjkovalo, smo si ga poiskali tudi v

sosednjih regijah. Na poligonu AMZS na Vranskem smo uredili odvodnjavanje ter zgradili križišče z dovozno cesto pri novem TC Hofer v Žalcu.

Naši največji objekti, kjer še izvajamo dela, so:

- izgradnja poslovne cone Ozare v Slovenj Gradcu,
- rekonstrukcija križišča pri Rženu v Pamečah,
- izgradnja kanalizacije Javornik na Ravnah na Koroškem,
- izgradnja kolesarske steze Kotlje-Ravne na Koroškem.

Ker pričakujemo, da bo tudi leto 2011 za gradbince izredno neugodno, se že zdaj trudimo, da bi pridobili čim več posla za pomlad in poletje. Upamo, da bodo tudi povezana podjetja Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, d. d., uspela v prihodnji gradbeni sezoni realizirati katerega izmed planiranih projektov, kjer bi lahko z našim znanjem in delom sodelovali tudi mi.

Poligon AMZS Vransko

Upokojenec Viktor Skrivarnik

Drago Pogorevc

Foto: Ida Robnik

V mesecu oktobru je naš sodelavec Viktor oddelal zadnji službeni dan. Dan, ki je bil samo eden od mnogih v njegovi štiridesetletni delovni obveznosti. Ta dan pa je zanj pomenil tudi slovo od dolgoletnih sodelavcev v kolektivu. On in večinoma vsi zaposleni se zadnjega delovnega dne na nek način še posebej veselimo, saj se nam že naslednji dan navade in obveznosti v marsičem spremenijo. Naš sodelavec Viktor je skoraj celotno delovno dobo delal v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec oziroma v obratih, ki so izhajali iz gozdarstva. Zaposlil se je na Strojnem obratu davnega leta 1974 in nato preživel vse možne oblike reorganizacij v sklopu Lesne in Gozdnega gospodarstva. Njegov poklic je bil avtoličar in za to kvalifikacijo je končal poklicno šolo v Gradbenem šolskem centru v Mariboru. Svoj poklic je imel rad in ga je obvladal do potankosti. Viktor pa ni bil aktiven samo pri poklicnem delu, ampak je bil svoje dolgoletne delovne izkušnje in moralne vrednote pripravljen

deliti tudi v takratnih samoupravnih organih in v sindikalnem delovanju. Njegov prispevek je bil vedno konstruktiven, zahteve pa v realnih možnostih uresničitve. Bil je zelo praktičen, inovativen in te njegove lastnosti smo izkoristili, saj je opravljal tudi druga dela, ki niso spadala ravno v njegovo poklicno kvalifikacijo. Prav zadnja leta svoje delovne dobe, ko ni bilo več dovolj avtoličarskih del, je opravljal predvsem vzdrževalna in hišniška dela v vseh enotah Gozdnega gospodarstva. **Za njegovo dolgoletno delo v naši delovni organizaciji, za njegov prispevek in pripadnost kolektivu, za mnogo uporabnih in inovativnih idej in predlogov se mu v svojem imenu in v imenu kolektiva Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec prav lepo zahvaljujem.** Viktor, ob odhodu v pokoj ti želimo predvsem veliko zdravja, dobrega počutja in zadovoljstva pri tvoji nadaljnji življenjski poti!

V Lesni TIP so se pridružili vseevropskemu protestu lesarjev

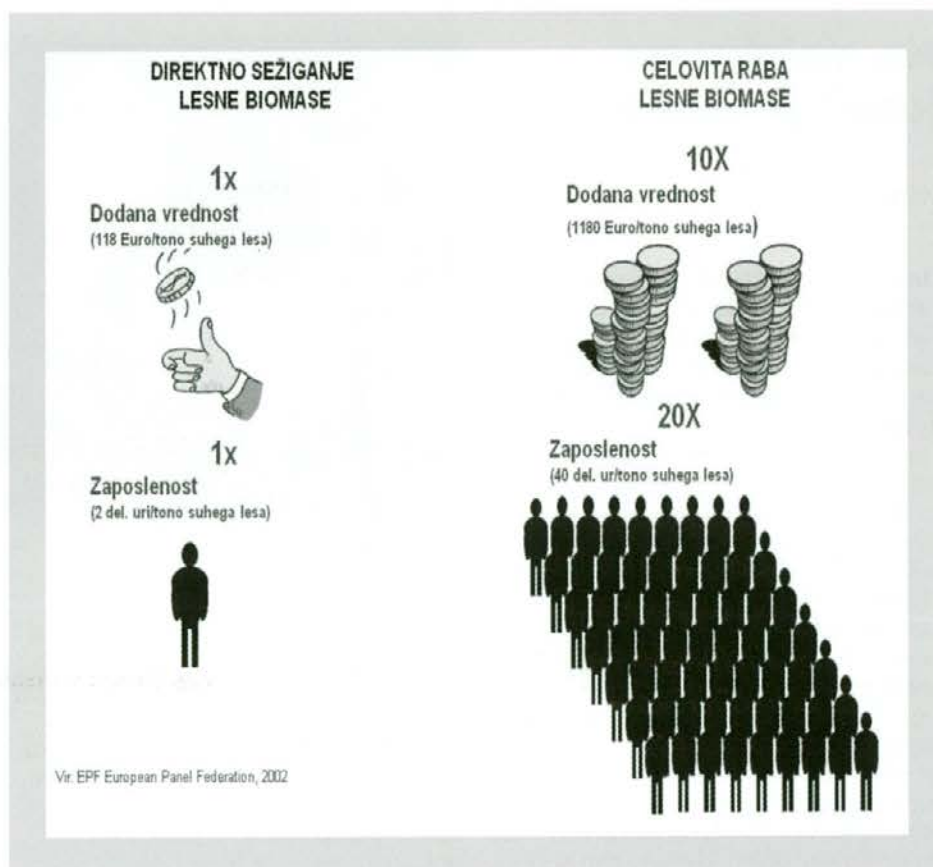
Danilo Ranc, univ. dipl. inž. les.

Kot protest celotne evropske lesne industrije proti nesmotrni politiki, ki jo s subvencijami za kurjenje lesa pospešeno uničuje, je bila v petek, 29. 10. 2010, v vseh lesnopredelovalnih obratih v Evropi enourna ustavitev proizvodnje.

V Lesni TIP, d. d., opozarjamo strokovno javnost, vladne inštitucije in organizacije, da je potrebno slovensko lesno industrijo podpreti, ji omogočiti normalen razvoj in preprečiti zmanjševanje njene konkurenčne sposobnosti, ki se še večja s subvencijami za energetske uporabe lesa. Uporaba lesa za energetske namene je smiselna in ekonomsko upravičena le na koncu vrednostne verige lesa, ko se ga v bolj koristne in ekonomične namene ne da več uporabiti. V vrednostni verigi lesa je torej nujo potrebno določiti hierarhijo uporabe, ki bi pomagala racionalizirati uporabo lesa in opredeliti prednostne možnosti uporabe od vseh vrst uporabe, recikliranja lesa in nato v skrajnem

primeru kot gorivo. To ima neizogibno velik vpliv tudi na zaposlovanje v sami lesnopredelovalni industriji. V Evropi obsega lesna industrija okoli 280.000 malih in srednjih podjetij, 75 % se jih nahaja na podeželskih območjih in tako

zagotavlja veliko večino delovnih mest v bolj oddaljenih in manj industrializiranih območjih. Zaradi subvencioniranja energetske porabe lesa se položaj lesne industrije in podeželja še poslabšuje.

Obisk predsednika Vlade RS g. Boruta Pahorja v Lesni TIP Otiški Vrh Les je potrebno predelati doma

Gorazd Ulbl

3. 11. 2010 je Lesno TIP Otiški Vrh, d. d., obiskal predsednik Vlade RS g. Borut Pahor skupaj s predstavniki kabineta predsednika ter predstavniki Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano.

Obisk je minil v luči ogleda proizvodnje in razgovorov z vodstvom Lesne TIP glede aktualne problematike Lesne kot hčerinske družbe Prevent Global, d. d., ki je v stečaju, ter glede ohranjanja in pomoči zdravim jedrom nekdanjega Preventa.

Premierja so opozorili predvsem na dejstva, s katerimi se soočajo pri poslovanju družbe.

Lesna TIP, d. d., je edina ekološko in tehnološko posodobljena tovarna ivernih plošč v Sloveniji. Je največji porabnik lesa v Sloveniji – ca. 300.000 m³ letno, kljub visoki gozdnatosti Slovenije uvažajo ca. 50 % lesa. Kot primarna bazna industrija je Lesna pomembna za celotno lesno industrijo – kot nuklearka za energetiko, kot železarne za kovinsko industrijo, kot železnice za infrastrukturo ... Glede na visoko brezposelnost v koroški regiji pričakujejo podporo pri

prestrukturiranju Lesne TIP, ki bo hkrati pomenila podporo koroški regiji ter celotni slovenski lesnopredelovalni industriji.

S preučitvijo možnosti pomoči države bi učinkovito vzpostavili makroekonomske pogoje za razvoj slovenske lesne industrije v celoti, ki mora nadaljevati s svojo tradicijo in ponovno pridobiti mesto ene izmed nosilnih panog slovenskega gospodarstva.

Premier g. Pahor je izrazil podporo ciljem in usmeritvam Lesne TIP in izrazil stališče, da je potrebno več lesa predelati v izdelke z višjo dodano vrednostjo doma, namesto da les nepredelan izvozimo v tujino.

Na obisku na kmetiji Robin

Martina Cigler

Zima je pred vrati jaz pa lovim še zadnje sončne žarke in uživam. Tokrat sem se podala v Podklanec, v sosednjo vas Dobrave, in našla zanimivo kmetijo družine Mori, p. d. Robin.

Kmetija ima bogato zgodovino. Na tem mestu je že okoli 150 let. Povedali so, da so na kmetiji nekoč v enem izmed rodov živeli cigani in eden od njih je kmetijo odkupil. To je bil Petrino, Italijan, ki se je ukvarjal z ogljekuho. Ta gospodar se je kasneje poročil z gospodaričino praprababico in tako je na kmetiji zaživel rod Robinov. Tudi ti predniki so se ukvarjali z gozdarstvom in poljedelstvom – sejali so proso, rž, pšenico, ajdo in rips za olje, niso pa sejali lane in totra. Gospodaričina babica je bila Robinova in se je kasneje poročila na sosednjo kmetijo Klančnik. Ker sta pri Robinu oba sinova umrla in je bila

Družina Rubin

brez naslednikov, je kmetijo prevzel gospodaričin oče, ki se je poročil s komaj 18-letno Ažijevo hčerko iz Črneč. Včasih so imeli v hlevu od osem do deset glav krav molznic, ker so se ukvarjali s pridelavo mleka, a so jo zaradi prenizkih cen mleka opustili. Kasneje so imeli še krave dojilje, pa so tudi njihovo rejo opustili. Imeli so tudi furmanske konje in ovce. Danes so posestvo, razen ene njive, oddali v najem

sosedu, ki mu pomagajo krmiti bike pitance.

Na kmetiji Robin živi osemčlanska družina Mori: babica Julka, gospodar Miro, gospodarica Jožica, njuni otroci sin Izidor z ženo Mirjano in hčerko Melindo ter hči Mira, ki je zelo aktivna: pet let je bila pri pevskem zboru Lipa Dravograd, iz katerega je izstopila zaradi pomanjkanja časa, saj se je odločila za dramsko skupino kulturnega društva

Črneče pod vodstvom profesorja Franca Kotnika, v kateri rada in dobro igra razne vloge. Na kmetiji živi tudi Mirin zaročenec Urban. V službo hodita gospodar Miro in sin Izidor, in sicer sta zaposlena v Monterju.

Kmetija obsega 11 hektarov, od tega je 5 hektarov gozda in 6 hektarov obdelovalne zelje. Na njivi pridelujejo krompir in povrtnine za lastno porabo. Imajo tudi

Delo nekoč

travniški sadovnjak z okoli dvajsetimi vrstami sadnih sort, kot so bobovec in mošanjski ter lesnika. S tem sadovnjakom ima veliko veselja gospodaričin brat, ki živi v Kotljah. On sadovnjak neguje in cepi drevesa. Prisegajo namreč na stare sorte sadja. Obdelovalne površine so dali v najem, ker zaradi velikih vlaganj v kmetijo niso prinašale dobička. Gospodarica Jožica

pa je vse življenje gospodinja na kmetiji. Kot zanimivost naj napišem tudi to, da hčerka Mira izdeluje sveče; za krst svoje nečakinje je sama naredila lepo krstno svečo. Kot naslednica kmetije pravi, da se

bo trudila ohranjati kmečko tradicijo kljub slabim obetom glede kmetijstva. Želimo jim, da bi še naprej bili tako optimistični.

Licenciranje in razstava žrebcev

Milena Tretjak Pevec

16. oktobra je v Ljubljani na hipodromu Vrbljene potekalo licenciranje z razstavo žrebcev iz celotne Slovenije. Po končanem licenciranju in razstavi je potekal tudi delovni preizkus za žrebce in menjava le-teh, kjer je to bilo potrebno.

Selekcijska služba je imela veliko dela, saj je bilo potrebno pregledati in oceniti veliko število žrebcev. Na licenciranje so bili namreč poklicani vsi državni žrebci, stari tri ali pet let, ter nekaj žrebcev zasebne reje. Triletni žrebci so bili pregledani zaradi potrditve pripusta, bodo pa ponovno pregledani čez dve leti, petletniki pa so prejeli oceno in bili licencirani. Po končanem licenciranju je bila podelitev priznanj najboljšim žrebcom oziroma njihovim oskrbnikom. Prvo mesto je zasedel žrebec 910 Jupiter Elmar XV-495, katerega oskrbnik je Peter Zajc, na drugo mesto pa se je uvrstil žrebec 908 Jor Nero XIII-501, katerega oskrbnik je Jože Tretjak. Tretje mesto je dosegel žrebec 911 Jaka Vulkan XVI-500, njegov oskrbnik pa je Janez Globokar. Sledil je preizkus delovne sposobnosti za tri- in petletne žrebce. Oskrbniki so morali z žrebcom pokazati vpreganje in izpreganje, vleko hloda ter delo v enovpregi. Pri sami vleki hloda se največ pozornosti posveča ubogljivosti, izražanju volje do dela, enakomerni vleki hloda,

Jože Tretjak z žrebcom 908 Jor Nero XIII-501 z osvojenim drugim mestom. Osvojeno mesto je velik dosežek za koroško rejo konj. Pri tem gre zahvala tudi Občini Mislinja, ki spodbuja konjerejo na Koroškem.

dobri tehniki in upoštevanju ukazov vodnika. Točke pri delu z enovprego pa si žrebec prisluži za poslušnost, voljnost in zmožnost, dobro tehniko vožnje ter za dobro izražene hode (korak, kas ...). Po 12. uri je potekala menjava starejših plemenskih žrebcev, ki so zaključili svoje

štiriletno obdobje na plemenilni postaji posameznega žrebčarja. Take menjave so seveda nujno potrebne, saj bi sicer lahko prihajalo do medsebojnega križanje iste krvi, kar pa ni dopustno. Žrebce je komisija tudi natančno pregledala, da novi rejec prejme žrebca v dobrem stanju.

Zmagovalni štirje skupaj

Listje pada

Janez Bauer

Jutranji mraz je že pobelil travnike in drevesa v gozdu že odmetavajo listje. Kar čez noč se je ohladilo in pred čebelnjakom je zavlada mir. Le ob sončnih popoldnevih pokuka še kaka čebelica na plan in odide po kapljico vode. Jutranje temperature so se spustile pod ničlo in čebele v čebelnjaku so obmirovale. Čebelja družina se je stisnila v zimsko gručo. Matica je prenehala zalegati in izvalile se bodo še zadnje letošnje čebele. Potem bodo čebele prenehale ogrevati jedro zimske gruče in temperatura v panju se bo spustila na raven okolice, to je le par stopinj nad ničlo. Čebele bodo otrpnile in pričelo se bo dolgo čakanje na tople pomladanske dni.

Čebelar v čebelnjaku nima kaj početi. Čebelnjak smo pospravili in očistili že prej ob zadnjih toplih dnevih. Vsako ropotanje bi sedaj pomenilo dodatno vznemirjanje čebelje družine. Pustimo čebelice pri miru,

saj so preko leta dovolj naredile zase in tudi za nas. Ob sončnem dnevu postojmo ob čebelnjaku in opazujemo, kako čebele izletavajo. Pred panjem, kjer čebele na veliko izletavajo tudi potem ko se ohladi, lahko posumimo na rop. Takemu panju zožimo vhod na širino ene čebele in čebele se bodo same obranile pred vsiljivci. Dobro je, da vhode v panj zožimo kar pri vseh panjih. Tako onemogočimo vstop raznim vsiljivcem: mišim in kačam, pa tudi večča smrtoglavka rada zaide skozi žrelo v panj, se tam gosti z medenimi

dobrotami in dela škodo.

Tale jesenski čas pa je kot nalašč za prodajo medu. Prvi prehladi nas spomnijo, da v shrambi poiščemo tisti lonček medu, ki je še nekje ostal. Če je že prazen, pa hajd k svojemu čebelarju, da nam natoči novega. Dober čebelar mora imeti za stalne stranke med vedno na razpolago. Shranjuje ga v čisti posodi v prostoru, ki je namenjen samo temu, in skrbi, da je med vedno dobro tekoč in kvaliteten. Stari čebelarji so pravili, da mora med odležati dva meseca, dva tedna in dva dni, preden se ga prične prodajati. Res je, med mora v posodi dozoreti, v tem času samo pridobi na kvaliteti in aromi. Dober čebelar toči svoj domači med samo v slovenske kozarce za med. Morda še niste vedeli, a Slovenci imamo za naš domači med svoj kozarec, ki je tudi zaščiten. Vanj se lahko toči samo domači kvaliteten med in to je tudi ena od garancij, da nihče ne bo kupil mačka v žaklju. Slovenski čebelarji smo ponosni na med, ki nam ga prinese naše čebele, zato ga polnimo samo v naše kozarce in na kozarec nalepimo tudi nalepko. Na njej je naš naslov, da nas bodo kupci lahko zopet našli. Potem se pohvalimo tudi s tem, kakšen med je v kozarcu in koliko ga je. Na koncu je še obvestilo, da medu pravimo tudi strd, ker se strdi. Utekočinimo ga, če ga segrevamo na temperaturi do štirideset stopinj Celzija. Seveda mora biti čez pokrovček dodana še prelepka, da medu ne more nihče nič dodati ali odvzeti. Takšen med bomo z lahkoto prodali in zanj iztržili tudi pošteno ceno.

Seveda pa mora vsak dober čebelar imeti tudi druge čebelje pridelke. Eden od teh je cvetni prah, po katerem se povpraševanje strmo dviguje. Potem imamo tudi propolis tinkturo, saj je znano, da je to edini naravni antibiotik. Marsikdo za svoje stranke prihrani tudi kos satja z medom ali pa iz čistega čebeljega voska izdelava sveče. Lepo dišijo in dolgo gorijo. Tisti najboljši čebelarji se ukvarjajo tudi s pridobivanjem matičnega mlečka, *gelle royal* ali eliksir mladosti mu tudi pravijo. Poživlja, krepi organizem in lajša vse zdravstvene tegobe.

Torej vam ne preostane nič drugega kot pot pod noge in brž do čebelarja, da si tam nabavite vse medene radosti. Konec meseca, to je v petek, 19. novembra, pa se bomo čebelarji zopet srečali v vrtcih z najmlajšimi. Ta dan bodo otroci po celi Sloveniji imeli za zajtrk domači slovenski med. V ta namen slovenski čebelarji vsako leto zberemo okrog tisoč kilogramov medu in ga podarimo vrtcem za prehrano naših najmlajših. Tako bo tudi letos.

Cepljenje proti gripi

V Zavodu za zdravstveno varstvo Ravne smo začeli s cepljenjem proti sezonski gripi.

Cepljenje proti gripi se priporoča vsem, še posebej pa osebam s kroničnimi obolenji, kot so srčno žilne bolezni, boleznih dihal, jeter, ledvic, sladkornim bolnikom, osebam s slabo odpornostjo, bolnikom z rakom, nosečnicam v zadnjih dveh trimesečjih nosečnosti ... Cepljenje se priporoča tudi tistim, ki lahko prenesejo in širijo okužbo na druge osebe: zdravstvenim delavcem, vzgojiteljem, svojcem starejših oseb, dojenčkov in kroničnih bolnikov ter osebam, starim 65 let in več. Te osebe za cepljenje plačajo 7 evrov, saj jim stroške za cepivo krije Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Cena cepjenja za ostale, samoplačnike, je 12 evrov.

Zaželeno je, da vsi tisti, ki bi v zvezi s svojim zdravstvenim stanjem želeli nasvet glede cepjenja, s seboj prinesejo dokumentacijo o bolezni.

Cepljenje se izvaja s cepivom, ki vključuje tri serotipe virusov gripe, ki bodo po predvidevanjih Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) krožili v prihajajoči sezoni na severni polobli: A/H3N2, virus influence B in pandemski sev A/H1N1. Cepljenje se izvaja po predhodnem dogovoru.

Za cepljenje v ZZV Ravne se je potrebno naročiti na tel. številki 02 87 05 623 od ponedeljka do petka med 7. in 13. uro. Vse, ki so se v ZZV Ravne cepili že lani, bomo po telefonu poklicali mi in se dogovorili glede datuma cepjenja.

Hkrati s cepljenjem proti gripi se po predhodnem dogovoru lahko izvede tudi **cepjenje proti pnevmokoknim okužbam**, ki je še posebej priporočljivo za osebe, starejše od 65 let, in kronične bolnike. Praviloma je dovolj en sam odmerek pnevmokoknega cepiva, le za določena obolenja se priporoča ponovni odmerek po petih letih.

Na Zavodu za zdravstveno varstvo Ravne si želimo, da bi se čim več prebivalcev Koroške odločilo za cepljenje proti sezonski gripi in s tem učinkovito zavarovalo sebe in svoje bližnje.

Združeni proti lakoti

16. oktober, svetovni dan hrane

Helena Pavlič, Zavod za zdravstveno varstvo Ravne, Oddelek za promocijo zdravja in zdravstveno vzgojo

UNITED AGAINST HUNGER

16 October 2010 World Food Day

SIGN THE PETITION TO END HUNGER
WWW.1BILLIONHUNGRY.ORG

Food and Agriculture Organization
of the United Nations
www.fao.org

16. oktobra obeležujemo svetovni dan hrane. Letošnja kampanja poteka pod sloganom »Združeni proti lakoti«. Svetovna organizacija za prehrano in kmetijstvo (FAO – Food and Agriculture Organization) želi opozoriti države članice, da je za učinkovit napredek v boju proti lakoti in podhranjenosti potrebno medsebojno delovanje in pristen dialog na vseh državnih in mednarodnih ravneh.

Konkretnih podatkov o lakoti za Koroško nimamo, opažamo pa probleme v neustreznem načinu prehranjevanja. Ob obeležitvi letošnjega dneva hrane v vrtcih in šolah potekajo različne aktivnosti. Zavod za zdravstveno varstvo Ravne je vsem vzgojno-izobraževalnim zavodom posredoval poslanico, nekaj namigov za dejavnosti, ki jih šola ali vrtec lahko izvaja, ter obvestilo o aktivnostih, ki se jim lahko pridružijo uslužbenci vzgojno-izobraževalnih zavodov. Zdravstveni dom Ravne je organiziral test hoje za odrasle v sodelovanju s ŠD Partizan, sočasno pa sta potekala predstavitev programa SVIT in svetovanje na temo preprečevanja in zgodnjega odkrivanja raka na debelem črevesu in danki. Lokalni zdravstveni domovi vljudno vabijo odrasle, da se udeležijo zdravstveno vzgojnih delavnic CINDI. O vključitvi v delavnice se posvetujte s svojim osebnim zdravnikom.

V letu 2009 je za lakoto trpela več kot milijarda ljudi. Vsak dan na svetu posledično za lakoto umre 16.000 otrok, kar pomeni vsakih 5 sekund en otrok. Dva najpogostejša vzroka za večjo revščino sta predvsem zviševanje cen živil na svetovnem trgu in finančna kriza.

Kaj lahko naredimo v regiji v boju proti lakoti?

Z izvajanjem dejavnosti s svojega strokovnega področja lahko prispevamo k mozaiku celote. S povezovanjem vladnih in nevladnih ustanov, različnih resorjev in strok (zdravstvo, sociala, šolstvo, kmetijstvo ...) lahko osvetlimo temo širše in na različnih nivojih. Ljudem lahko podamo napotke za zdrav način življenja in jih motiviramo za zdrav življenjski slog.

Zavedanje pomena/pomembnosti hrane

Odnos do hrane mora postati vrednota, ne pa nekaj samo po sebi umevnega, le tako bomo bolj uspešni tudi v boju z lakoto in marketingom živil, ki je vsak dan močnejši. Obnašajmo se čim bolj racionalno z razpoložljivimi živili. Zdrava prehrana je osnovni pogoj za ohranjanje zdravja, boljše počutje in kvalitetno življenje. Že od otroštva naprej lahko z uravnoteženo prehrano in zdravim načinom življenja zmanjšamo tveganje za nastanek s prehrano pogojenih bolezni in vplivamo na kvaliteto življenja. Temeljni cilj zdrave prehrane je ohranjanje in izboljševanje zdravja in s tem kakovosti življenja. Vsak izmed nas lahko pripomore k racionalni porabi hrane: omejimo lahko izbor živil, nakupovanje – ko porabimo zalogo, posežemo po osnovnih živilih, iz katerih si sami pripravimo razne namaze, napitke, omake ... Tudi pri načinu priprave smo lahko skromnejši in izberemo način, kot je dušenje ali kuhanje na sopari. Za pijačo si lahko privoščimo svežo pitno vodo, ki je brez umetnih barvil in konzervansov in na srečo v naših pipah še užitna!

Priporočila za zdravo prehranjevanje

(prirejeno po Priporočilih za zdravo prehranjevanje, CINDI Slovenija)

1. V jedi uživajte in imejte redne obroke. Izbirajte pestro hrano, ki naj vsebuje več živil rastlinskega kot živalskega izvora.
2. Izbirajte živila iz polnovrednih žit in žitnih izdelkov.
3. Večkrat dnevno jejte pestro zelenjavo in sadje. Izbirajte lokalno pridelano in svežo zelenjavo ter sadje.

4. Nadzorujte količine zaužite maščobe in nadomestite večino nasičenih maščob (živalskih maščob) z nenasičenimi rastlinskimi olji.
5. Nadomestite mastno meso in mastne mesne izdelke s stročnicami, ribami, perutnino ali pustim mesom.
6. Dnevno uživajte priporočene količine manj mastnega mleka in manj mastnih mlečnih izdelkov.
7. Jejte manj slano hrano.
8. Omejite uživanje sladkorja in sladkih živil.
9. Zaužite dovolj tekočine, predvsem pitno vodo iz pipe.
10. Omejite uživanje alkohola.
11. Hrano pripravljajte zdravo in higijensko.
12. Bodite telesno dejavni.

Več o svetovnem dnevu hrane po svetu si lahko preberete na spletnem naslovu <http://www.fao.org/getinvolved/worldfoodday/en/>

Predavanje na temo samopregledovanja dojk

Urška Kotnik

Jesen prinaša obarvane liste, pa tudi meglo in turobna jutra. Vse je pisano in barvito, a vendar dobimo občutek, da se nekaj poslavlja. Tako topli dnevi kot ptice in tudi ljudje. Vse to pa zelo vpliva na naše notranje in zunanje počutje. Mnogi tožijo, da so utrujeni ter celo da jih obdajajo črne in temačne misli. Ljudje smo tako krhki in ranljivi. A če v tistem trenutku, ko je hudo, nismo sami, je veliko lažje.

Mesec oktober je tudi mesec boja proti raku. Današnji čas se ogromno piše o tej hudi bolezni in na nas je, koliko temu prisluhnemo. Dokler smo zdravi, mislimo na stvari, ki nikakor ne morejo nadomestiti našega zdravja. Hrepenimo po nešteti materialnih dobrinah. Ko pa izvemo za resno in hudo bolezen, takrat se podre ves svet. Ne samo tistemu, ki zboli, temveč tudi vsem ostalim, ki živijo z njim. Življenje pa imamo samo eno in pomagajmo si tu in zdaj! Ne odlašajmo, dokler so rešitve, kajti ko je prepozno, je veliko huje. Meni osebno je bilo dano, da sem izvedela za predavanje zdravnice Metke Marković na MOCIS-u z naslovom

Nadaljevanje na str. 16

Na predavanju o preprečevanju raka dojk se je zbralo veliko žensk

Možnost preprečevanja raka na dojkah ter samopregledovanje. Nič nisem oklevala ali se obremenjevala s časom, šla sem na to predavanje in izvedela ogromno. Markovičeva je zelo odprta in prisluhne vsakemu vprašanju, zato se dosti izve tudi o drugih oblikah te bolezni. Že na samem predavanju sem razmišljala, da mora to slišati še več žensk. Zelo sem si prizadevala, da bi to izpeljali pri nas doma, na kmetiji Hribernik na Selah. Obrnila sem se na g. Kristino, ki je zaposlena na MOCISU. V dobri veri sem začela obveščati matere, žene, prijateljice, sorodnice in znanke. Vse so se z veseljem odzvale. Bilo nas je okoli petindvajset in to je meni pomenilo ogromno. Vsaka pri sebi je začutila, da ji to lahko le koristi, četudi se še sama ni srečala s takšno preizkušnjo, pa lahko pripomore že prej k boljšemu in kakovostnemu življenju. Hvaležna sem vsem, kajti če ne bomo same poskrbele zase, ne bo nihče. Meni pa je v veliko zadovoljstvo, da sem pripomogla k temu, da izvemo kaj koristnega in poučnega. Za vsako bolezen in dobro počutje je potreben zdrav način življenja. Veliko gibanja, zdrava prehrana, čim manj stresa in pozitivno mišljenje najbolj pripomorejo k zdravju. Dostikrat pa vemo, da ni lahko, saj nam je današnji čas nenaklonjen. Vse nekam hiti, vsakemu se nekam mudi, ne vzamemo si časa ne za naravo ne za ljudi. A vsak od nas enkrat odide, nič ni večno, zato si pogledajmo v oči.

Vsekakor tega ne bi mogli izpeljati, če tu ne bi bilo MOCIS-a, Centra za izobraževanje odraslih s sedežem v Slovenj Gradcu. Predavanje oz. delavnico so organizirali v okviru projekta CVŽU (Center vseživljenjskega učenja), ki je sofinanciran z Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za šolstvo in šport. V okviru tega projekta MOCIS ponuja veliko delavnic in predavanj. To ni samo center za pridobivanje znanja, je veliko več, saj se tam lahko spozna ogromno novih ljudi.

Tu je predvsem mišljeno druženje ljudi z istimi ali različnimi interesi. Obiskala sem že več teh delavnic, pa sem vedno znova presenečena, koliko so ljudje sposobni ustvarjati. Na tem centru sem se naučila risanja, dela z računalnikom, izvedela sem, kaj je mediacija, kaj pomeni rak dojke, naučila sem se šivati, izdelovati voščilnice in še mnogo. Hvala za vsakega posebej in za vse, ki se trudite pomagati drugim.

Lišmanioza pri psih

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med,
VP Slovenj Gradec

Foto: Milena Tretjak Pevec

Lišmanioza je bolezen kože, sluznic in visceralnih organov, ki jo povzročajo bičkarji lišmanije s pikom dvokrilne žuželke, t. i. peščene muhe. Bolezen spada med zoonoze, ker lahko zbolijo tudi človek. Lišmanioza je endemična v 88 deželah, kamor spadajo vsa sredozemska Evropa, Dalmacija, Kosovo, Srbija in Makedonija. Tudi v Sloveniji je bilo ugotovljenih in serološko potrjenih več primerov bolezni pri živalih, pripeljanih iz endemičnih področij.

Peščene muhe so komarjem podobne mušice, ki so velike od 2 do 3 milimetre in živijo v naravi po špranjah in luknjicah, prav tako pa tudi v temnih in vlažnih kletih. Celo svoje življenje preživijo premikajoč se v področju premera neke 1,5 kilometra od mesta, kjer so se izlegle. Hranijo se s krvjo. Četudi so po svetu poznane številne vrste bičkarjev, tudi v Dalmaciji, je za pse še posebno nevarna

vrsta *Leishmania infantum*.

Zajedavec ima dve obliki:

- *amastigot*, oziroma znotrajcelično obliko, ki jo najdemo v vranici in kostnem mozgu;
- *promastigot*, ki se nahaja v črevesu insekta in ima biček.

Epidemiološki rezervoar za obe obliki so različni glodavci, psi, lisice in tudi človek. Vstopno mesto okužbe je samo eno – koža. Z vbodom peščene muhe lišmanije promastigotne oblike preidejo v človeka ali žival. Na mestu vboda je začetna sprememba, ki je lahko neopazna, ali pa se razvije papula, redko razjeda. Potek bolezni se po navadi začne kot kožna oblika bolezni, to so plitve razjede, še posebej na ustnicah, v gobcu in očesnih področjih, ki se povečini tudi same zacelijo. Bolezen je prepoznavna tudi po pojavu krožnih brezdačnih mest okoli oči, po odpadanju dlake po telesu in deformiranih krempljih. Spremembe na koži redko srbijo. Poleg vsega navedenega živali več pijejo, bolezen redno spremljajo tudi občasna visoka temperatura, slabokrvnost, zaspanost, upadanje telesne teže, kljub temu da je apetit ohranjen ali celo povečan, bruhanje, driska ter povečano število podkožnih limfnih vozličev. Pogoste so krvavitve iz nosu in v prebavila, psi imajo črno blato, smrkajo, kašljajo. Pri trebušni obliki bolezni hudo poškoduje jetra in ledvica ter povzroči njihovo odpoved.

Nadaljnji potek bolezni je odvisen od imunskih odgovorov gostitelja. Kadar je celična obramba oslABLJENA, se zajedavec širi v vranico, jetra, kostni mozeg,

bezgavke in kožo.

Inkubacijska doba je od 10 dni do 34 mesecev!

Lišmanioza psov se po navadi kaže po kroničnem poteku bolezni in se zato klinični znaki opazijo šele takrat, ko pes zapusti področje, preplavljeno s to smrtonosno boleznijo (pojavi se lahko šele po šestih mesecih ali po več letih od okužbe). Poleg vidnih znakov te bolezni se bolezen potrdi tudi z odvzemanjem vzorca krvi in punkcijo limfnih vozličev, s katero se dokaže prisotnost

protiteles (glede na to je lahko psiček samo prenašalec bolezni).

Čeprav se priporoča zdravljenje te bolezni in na našem trgu obstaja dobro in poceni zdravilo, s katerim uničujemo povzročitelja v krvi, ga žal pri večini psov ne moremo tudi dokončno odstraniti iz organizma, tako da po prenehanju zdravljenja bolezen vnovič izbruhne.

Dostopna zdravila le pomagajo, da je

bolezen za psa lažja in lahko kolikor se da normalno živi, saj vzrok bolezn ostane prisoten v krvi psa za vedno. Takoj ko se terapija z zdravili konča, se začne bičkar zopet množiti in s tem vplivati na zdravje psa. Pomembna je visokobeljakovinska in kalorična prehrana. Dodajamo C-vitamin in ehinaceo.

Potrebno pa je opozoriti na to, da zaenkrat cepivo za to bolezen še ne obstaja, zato je bolje psa zaščititi, da ga te mušice ne zbedejo in okužijo s tako smrtonosnim in nevarnim bičkarjem. Bolezen preprečimo z uporabo repelentov. To lahko storimo z Advantixom, Scaliborjem ali Strongholdom, ki odbijajo komarje in verjetno tudi te mušice, ki bi lahko okužile našega psa, ko smo na dopustovanju v Dalmaciji ali v katerih od mediteranskih držav. Bolezen je kronična in kompleksna ter zahteva kontinuirano spremljanje in strokovno zdravljenje največkrat do konca življenja.

Kinološko društvo Slovenj Gradec praznuje

Nataša Konečnik Vidmar

Foto: Nataša Konečnik Vidmar

Kinološko društvo Slovenj Gradec je bilo ustanovljeno 23. maja 1989. Ustanovitelj in pobudnik društva je bil zelo ugleden kinolog, žal že pokojni mag. veterinarskih znanosti, gospod Milan Verčkovnik. Bil je zelo priljubljen med ljudmi in užival je velik ugled med kinologi. 25. januarja 2008 je Franc Kure z novo ekipo postavil jasne dolgoročne cilje, da bo društvo postalo center kinologije na Koroškem. Uredili so tudi poligon in se včlanili v Kinološko zvezo Slovenije, ki združuje vsa društva in je član Mednarodne kinološke zveze – FCI (Federation Cynologique Internationale).

Kinologija je veda o psih, pasmah in rejji psov. Kinologi opravljajo družbeno koristno dejavnost, katere prioriteta je vzgoja in šolanje psov. Želijo pomagati lastnikom psov, zato imajo vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat za vse občane, ki jih kinologija zanima. Tu informirajo lastnike psov, kako pse dobro vzgajati, da bodo lahko še bolj povezani z njimi. Tesna navezanost psa na človeka je stara

več tisoč let. Kmalu je človek spoznal bistroumnost psa ter ga koristno uporabil pri lovu in obrambi teritorija. Pse so uporabljali pri bojih s plemeni in v vseh vojnah so dobro izurjeni psi odigrali pomembno vlogo. Eskimi so svoje imetje prevažali s psi. Pes je najbolj prilagodljiva živalska vrsta, je povsod, kjer je človek, in je edini prijatelj, ki ga lahko kupiš. Da pa si izbereš dobrega prijatelja glede na možnosti in čas, ki si mu ga pripravljeno nameniti, je treba poznati pasme, njihovo uporabnost in značaj. Pomembno je, da je pes ne glede na pasmo in velikost dobro vzgojen. Dobro vzgojen pes je srečen pes, ki je lastniku v ponos, sosedom pa ni v nadlogo.

Pes oplemeniti človekovo življenje s svojo naklonjenostjo. Visoka inteligenca in hitra dojemljivost psa dokazujeta, da je najbolj prilagodljiva živalska vrsta. Človek se ob psu počuti sproščeno, kar sodobnemu človeku najbolj manjka. Človekovo okolje se spreminja in tudi pes se mora prilagoditi, da sta oba z gospodarjem zadovoljna. Gospodar mora znati pripraviti psa na vsako situacijo. Dobro vzgojen pes je prijeten družabnik gospodarja, saj kamor bo ta šel, ne bo

imel težav s kosmatincem. Šolan pes ima še dodatno vrednost, saj bo rad služil gospodarju in mu vračal ljubezen. Kinologe stisne pri srcu, če pes ugrizne človeka ali napade gospodarja. Katere pasme so nevarne in katere ne, ni odvisno od pasem, ampak od ljudi. Človek naj bi imel psa, za katerega je prepričan, da ga bo obvladal glede na njegov značaj. Nekateri pasme imajo izrazit značaj dominantnosti in so bile zaradi tega vzrejene. Da ne pride do kasnejših težav, morajo biti pasme strokovno vodene. Včasih radi rečemo, da je pes nor, vendar

Franc Kure s svojim belgijskim ovčarjem

to ni res, saj pes ni kriv, da ima izrazito osebnost, ker reagira nagonsko, in ni kriv, če ga gospodar ne zna pravilno vzgajati. Pes je in ostaja slika gospodarja, zato je potrebno, da se ljudje posvetujejo s kinološkim društvom, katerega člani so, če je psa morda potrebno prevzgojiti. To pomeni močan poseg v njegovo osebnost, kar ni dobro niti za psa niti za človeka.

Društvo opravlja družbeno koristno dejavnost, saj z raznimi nasveti, kako psa vzgojiti, da ne bo moteč za okolico in da bo bivanje z njim še lepše, pomaga vsem lastnikom psov. Temu je namenjena tudi oddaja Naši štirinožni prijatelji na Koroškem radiu, katere avtor je Franc Kure in je na sporedu vsak prvi torek v mesecu od 10. do 11. ure, z različnimi gosti in kinologi Slovenije. Oddaja v letu 2010 praznuje že 10. obletnico, saj ima vsako leto več poslušalcev in le-ti jo ocenjujejo kot zelo koristno in poučno.

Društvo šteje v poprečju trideset članov, od tega je skupno petnajst tečajnikov letno. Ker so tako majhno društvo, bi jim bila v veliko pomoč podpora Občine Slovenj Gradec, katere pa do sedaj še niso bili deležni. Si pa prizadevajo, da bi občina le spregledala in videla pozitivne odzive njihovega delovanja na širšo okolico ter jim pomagala pri njihovih projektih.

Tečaji potekajo na njihovem poligonu na Aerodromu Slovenj Gradec v popoldanskem času. V brunarici na njihovem poligonu, kjer sva se z gospodom Kuretom tudi pogovarjala, imajo veliko pokalov, ki dokazujejo, da so bili zelo aktivni na področju tekmovanja šolanih psov. Če se jim boste pridružili, vam bodo razširili kinološko obzorje in poskrbeli, da boste ob sebi imeli zvestega in srečnega psa. Vpis je možen vsak torek in četrtek ob 16. uri na društvenem poligonu na letališču Slovenj Gradec.

Predstavljamo vam**Jožefa Borovnik, 95-letna pesnica**

Nataša Konečnik Vidmar

Foto: Nataša Konečnik Vidmar

V Domu starostnikov Slovenj Gradec sodi med najbolj zanimive osebnosti prav gotovo gospa Jožefa Borovnik, ki je pred kratkim praznovala 95-letnico in je še vedno čila, zdrava, iskriava ter polna domišljije. Gospa Borovnik me je zelo prijazno sprejela, saj je

Tale klobuček je gospa Borovnik izdelala sama

vsakomur pripravljena prebrati katero od svojih pesmi, kaj zapeti ali pa pokazati kakšen svoj kvačkan izdelek.

Gospa Jožefa Borovnik je prej stanovala v Dovžah pri Mislinji. Rodila se je leta 1915, poročila pa leta 1935. Njen mož je bil šest let mlajši od nje in je leta 1983 umrl. Bil je vesele narave in muzikant, delal pa je v gozdu. Od tod ima gospa tudi veliko ljubezen do gozda, čeprav je bila gospodinjstva pomočnica. Rodila je sedem otrok: Francija, Andreja, Jožico Urško, Treziko, Toneta, Darinko in Stanko. Vsi otroci so še živi in zdravi in jo pogosto obiskujejo, najbolj pa zanjo skrbi hčerka Darinka. Kot zanimivost mi je gospa Jožefa povedala, da njena hči Jožica Urška dobila drugo ime po pokojni deklici primarija Strnada, ki ji je bilo ime Urška, zato tudi ima dve imeni.

V otroštvu ji je bilo hudo, saj se je rodila kot neželen otrok, in ima, kot pravi sama, tri mame: mamo, ki jo je rodila, mamo, ki jo je posvojila in mamo, ki je zanjo skrbela kot za rejenko. Služit je šla, ko je imela dvajset let. Spominja se, da je daljnega leta 1929 služila v Šentilju in Pamečah pri Paradižu. Pravi, da so včasih starši določili, kam bo šel otrok služiti. Njen oče ni pustil, da bi otroci trpeli, čeprav se spomni, da jim je dejal, da je vsak sam svoje sreče kovač. Spomni se, da je šla k birmi prej

kot k obhajilu, saj so bili takrat težki vojni časi. Po prvi svetovni vojni je bila huda kriza. V deželo je prišla španska bolezen, zato je bilo veliko mrtvih, skoraj pri vsaki hiši je bil mrlič, se še živo spominja gospa Borovnik.

Največjo hvaležnost čuti do gozdov, saj so kot revna družina služili z nabiranjem gozdnih sadežev. Po drugi svetovni vojni so otroci hodili v gozd nabirat borovnice, pa so jih lastniki s hudimi psi preganjali, kar jih je močno prizadelo. Odpadni les so porabili za pletenje košev in košar in s tem skromnim zaslužkom preživljali svoje družine in otroke.

Gospa Borovnik je bila prva stanovalka Doma starostnikov Slovenj Gradec in je v domu od 1. oktobra 2008 dalje. Ko je prispela tja, sta jo sprejela župan Mestne občine Slovenj Gradec gospod Matjaž Zanoškar in direktor Doma starostnikov Črneče gospod Srečko Mlačnik. Je navdušena nad domom in se dobro počuti, saj lepo skrbijo zanjo. S sestanovanci se dobro razume, saj je zelo družabna, iskrivih misli in bistroumna kljub visoki starosti. Pravi, da ne sme misliti na težko življenje, ki ga je preživela, saj ji noge kar klecnejo, zato raje misli na dobre, usmiljene ljudi, ki jih ima polno okoli sebe. Zelo ceni napredne ljudi.

V svojem življenju je prejela tudi veliko priznanj. Rdeči križ Slovenije ji za tridesetletno plemenito delo pri razvijanju solidarnosti med ljudmi na področju krvodajalstva podelil priznanje. Leta 1972 je prejela priznanje za zasluge za narod od takratnega slovenjgraškega župana. Tudi Društvo invalidov Slovenj Gradec ji je podelilo priznanje za dolgoletno požrtvovalno delo v društvu. Na vsa priznanja je zelo ponosna, saj je vseskozi imela zelo kvalitetno in plodovito življenjsko pot. Gospa pa je tudi sodelovala pri folklori in v drugih društvih.

Zdaj si čas krajša s kvačkanjem in pisanjem pesmi. Pravi, da ji domišljije ne zmanjka. Z veseljem sem jo poslušala, ko mi jih je prebiral ali pa zapela. Rada tudi kvačka klobučke, torbice, spominske prstane, ogrlice, rožice, pasove in verižice.

Jožefa Borovnik je izredno ustvarjalna ženska

Izdelki so narejeni z neverjetno natančnostjo in s smislom za estetiko. Ima tudi zvezek, v katerega se podpiše vsak njen obiskovalec in doda kakšno misel. V njeni sobi je vse polno kvačkanih izdelkov, priznanih na stenah in domišljije v zraku.

V domu je zelo priljubljena in sestanovanci jo kar naprej vabijo na kavo. Res občudovanja vredna gospa, ki mi je polepšala dan. Ko sem se poslovila, me je toplo stisnila k sebi in zdelo se mi je, da se že zelo dolgo pozna.

Za bralce sva izbrali eno izmed mnogih njenih pesmi o gozdovih, ki jih ima gospa Borovnik tako rada.

*Gozd, oj, gozd je ljubi naš gost,
daje nam drva, pa tudi les,
saj ga mi rabimo resnično zares,
gozd, oj, gozd je resnično naš gost.*

*Gozd nas lepo pogosti,
saj dobre ima dobrine,
borovnice, gobe, jagode,
robide, rdeče maline.*

*Gozd, oj, gozd, kako nas toplo greje,
saj sta očka, mamica pobrala suhe veje,
zdaj sedimo na peči in nas gozd greje,
gozd, oj, gozd, kako nas lepo greje.*

*Zdaj sedimo za mizo mi,
tam z gozda nas dobrine grejejo,
mamica so gobe spekli nam,
saj leto nam hitro mine.*

*Miza je obložena z gozdnimi dobrinami,
saj tiste bog ustvaril je,
za vse bodi tudi hladna senčica,
naj nikomur ne bo prepovedana.*

Vrunčeva odličja za pedagoške delavce

Jože Potočnik, prof.

Ob dnevu prosvetnih delavcev, 4. oktobra 2010, je župan Mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar podelil Vrunčeva odličja za leto 2010.

Vrunčevo nagrado je prejel predmetni učitelj likovne vzgoje z nazivom svetnik. Slikarja **Luko Popiča** odlikuje sposobnost prilagajanja vsebin na likovnem in tehničnem področju individualnim potrebam sposobnostim učencem v Tretji osnovni šoli v Slovenj Gradcu. Inovativen je pri izdelovanju pripomočkov, ki učencem s posebnimi potrebami omogočijo lažje ustvarjanje. Ti se z njegovo pomočjo udeležujejo vseh tekmovanj, likovnih kolonij, natečajev, razstav v šoli, občini, Sloveniji in tujini. Učenci so prejeli številna priznanja in nagrade, ravno tako pa jih je na raznih razstavah mnogo prejel tudi slikar Luka Popič.

Vrunčeve plakete so prejele Irma Hartman Javornik, učiteljica v Osnovni šoli Šmartno, Marija Primožič, vzgojiteljica v VVZ Slovenj Gradec, in Ivana Šošter, učiteljica v Drugi osnovni šoli Slovenj Gradec.

Irma Hartman Javornik je na Fakulteti v

Od leve: Ivana Šošter, Matjaž Zanoškar, Marija Primožič, Luka Popič in Irma Hartman Javornik, foto: Primafoto

Mariboru kot prva pridobila naziv profesorica razrednega pouka. Je pomočnica ravnateljca na šoli, mentorica številnih šolskih in izvenšolskih dejavnosti, aktivno sodeluje z mnogimi društvi v kraju itd. Na njihovi kmetiji Lešnik se je začel razvijati tudi projekt Identiteta koroške hiše.

Marija Primožič je za dolgoletno prizadevanje in uspešno delo pridobila naziv svetovalka. Njeno delo temelji na povezovanju vrtca in otrokove družine. Pripravlja različna strokovna in družabna srečanja za starše. Kot mentorica z otroki sodeluje na različnih natečajih likovnega ustvarjanja.

Ivana Šošter je diplomirala iz matematike in fizike na Pedagoški akademiji v Mariboru. V Drugi osnovni šoli Slovenj Gradec je pomočnica ravnateljice. V okviru izobraževanj, ki jih je organiziral Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, je pridobila mednarodni certifikat za izvajanje delavnic za izboljšanje čustvenega in duševnega zdravja za učence in pedagoške delavce. Aktivno sodeluje pri vseh projektih, ki jih uresničuje šola. Njeno aktivno delo je prisotno tudi na mnogih področjih izven šolskega utripa.

6. strokovna razstava starih sort hrušk in jabolk

Janez Bauer

Od 15. do 16. oktobra je bila v mislinjski dvorani Lopan že šesta razstava starih sort hrušk in jabolk. Organiziralo jo je Sadjarsko društvo Mislinjske doline Lesnika, sodelovali so pa še čebelarji iz Čebelarkega društva Slovenj Gradec-Mislinja, Društvo upokojencev Mislinja, Zeliščarski krožek in Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije, podružnica za Koroško.

Otvoritev razstave je bila v četrtek, 14. oktobra. Tam so s kulturnim programom sodelovali tudi pevci z Milkavževe domačije in folklorna skupina Pastirci iz Podgorja.

Na razstavi je bilo prikazanih okoli dvesto različnih starih domačih sort jabolk in hrušk in jabolka iz integrirane pridelave. Čebelarji so predstavili svoje panje in orodja, pa tudi med, cvetni prah in

propolis, torej vse, kar so jim čebele prinesle v panj. Zeliščarice so nas pogostile s sadno juho, sadnimi sokovi in celo vrsto zelišč, ki nam omogočajo bolj zdravo življenje.

Obiskovalci so lahko sadne dobrote tudi okusili

Na sami razstavi je bilo moč kupiti sadne sokove in žganje ter čebelarke izdelke, med, cvetni prah in propolis, ki jih je ponujal naš znani čebelar Dani Šmon.

Razstavo so si z velikim zanimanjem ogledali otroci osnovne šole, pa tudi velika večina Mislinjčanov se je sprehodila skozi razstavne prostore.

Gasilsko društvo Podgorje

Primož Areh

Začetki gasilske dejavnosti v Podgorju segajo v davno leto 1903, ko je osrednji del mesta Slovenj Gradec prizadel požar, ki je uničil današnje Meškovo ulico in del Glavnega trga. Prebivalci Podgorja so se začeli zavedati, da je za kraj potrebna ustanovitev gasilske enote, in tako so jo pri takratnih pristojnih organih v letu 1905 tudi registrirali. Zavarovalnica Slavija, ki je delovala v takratnem času, je novemu društvu podarila dvoročno brizgalno, ki še danes funkcionira in krasi prostore gasilskega doma Podgorje. Odgovorna oseba društva je bil takratni učitelj Šmid, prvi poveljnik čete pa Valentin Ravlen.

Ženska desetina PGD Podgorje

Hitro so zgradili tudi prvi gasilski dom. Zemljišče zanj je darovala kmetija Rogina, ves potreben les za izgradnjo pa Ivo Vrčkovnik - Sušek. Do prve svetovne vojne je društvo štelo malo članov. Po prvi svetovni vojni se je gasilska četa preimenovala v Prostovoljno gasilsko društvo Podgorje. Prvi poveljnik je bil Avgust Krenker, za njim pa je to funkcijo prevzel Jože Urbančl. Leta 1926 je društvo štelo 21 aktivnih članov. Leto 1933 je bilo za društvo izredno težavno. Na izrednem občnem zboru so zamenjali dotedanje vodstvo in pojavila se nova imena, kot so Klugler, Bernard Hudolist in Ivo Verčkovnik - Novak. Druga svetovna vojna je zahtevala svoj davek. Nemške oblasti so 24. aprila 1941 zasegle vse društveno premoženje, vendar kljub

temu društvu dale v upravljanje prvo motorno brizgalno Rosenbauer. Med drugo svetovno vojno so v društvu delovali večinoma starejši člani, saj je mnogo mlajših odšlo v partizane. Večja pridobitev po drugi svetovni vojni je izgradnja novega gasilskega doma. Uradna otvoritev doma je bila 8. avgusta 1954. Pri gradnji doma se je smrtno ponesrečil Jože Gril, kateremu so gasilci v zahvalo in spomin v dom vzdali spominsko ploščo. V letu 1952 je društvo dobilo društveni prapor in določilo praporščake, in sicer Ivana Sečnjaka - Mežnarja, Bernarda Hudolista in Miho Grajnerja.

V obdobju do leta 1960 so se kot predsedniki društva zvrstili: Karel Umek, Jože Perše - Fele in Vinko Klančnik. Poveljniki društva so bili: Anton Knap - Kolar, Ivan Krenker, Jože Gril, Milan Štumpfl, Franc Legner in Stanko Legner. Tajniki so v tistem času bili: Peter Klančnik, Anton Sečnjak in Ivan Plešej. Leta 1959 je društvo štelo 85 članov, ki so bili sami gasilci. Leta 1959 je bila ustanovljena šmiklavška desetina.

Po šestdesetem letu pa do danes so se kot predsedniki zvrstili: Vinko Klančnik, Anton Prednik (z najdaljšim predsedniškim stažem v društvu), Stanko Legner, Avgust Holc, Ivo Marošek, Peter Lenasi, Jurij Meh, Ivan Fišer in Marko Golob. Poveljniki društva so v tem času bili: Anton Prednik, Ivo Marošek, Stanko Blatnik, Martin Pečnik, Darko Pečnik, Janez Jeromel, Alojz Jeromel, Marjan Verčkovnik, Bogdan Detečnik in Blaž Sečnjak. Tajniki društva v tem obdobju so si sledili po naslednjem vrstnem redu: Franc Klančnik, Ivan Vlahovič, Bogdan Mugerle, Avgust Holc (z najdaljšim tajniškim stažem v društvu), Viktor Kren, Ivan Gaberšek, Adi Sušec, Beno Zupanc, Vesna Detečnik, Peter Lenasi, Olga Mongus in Bogdan Detečnik.

Danes društvo vodita predsednik Marko Golob in poveljnik Blaž Sečnjak. Pod njunim okriljem delujejo v okviru Gasilskega društva Podgorje desetine pionirjev, mladincev in članov. Prav tako je bila pred dvema letoma ustanovljena desetina na Razborju.

Ker so gasilci v Podgorju zmeraj cenili ženske in njihov trud, je bila prvega oktobra letos ponovno uradno ustanovljena ženska desetina. Pobudnica

ustanovitve je bila Dragica Hribar s prijateljicami. Ekipa se je že udeležila skupne gasilske vaje v Doliču in organizirala kosanjev piknik. Dekleta in žene so zelo zagnane in s svojim delom bodo veliko doprinesle k boljšemu in kvalitetnejšemu delu v društvu. Gasilsko društvo Podgorje skrbi za požarno varnost na 5000 hektarjih površine, in sicer na območju Podgorja, Vodriža, Šmiklavža, Graške gore, Razborja, Plešivca in Svetega duha.

Izlet Domoljubnega društva Franjo Malgaj

Milena J. Cigler

Prejšnjo soboto smo člani društva Franjo Malgaj za Koroško odšli na že dolgo pričakovani izlet po poteh Generala Rudolfa Maistra. Prva zanimivost v zvezi z generalom Maistrom nas je čakala v Ljubnem ob Savinji. Pričakal nas je predstavnik tamkajšnjega domoljubnega društva, in sicer predsednik Iztok Podkrižnik s sinom.

Ogledali smo si spominski park borcem za severno mejo, ki so prav tu čez odhajali na boje za mejo domovine. Spomenik v tem parku predstavlja vojake, in generala Maistra, ki vodi konja. Ni mi jasno, zakaj so obrnjeni proti Mozirju, če so šli v obratni smeri. Material je debela žica, deluje pa zelo monumentalno in simpatično.

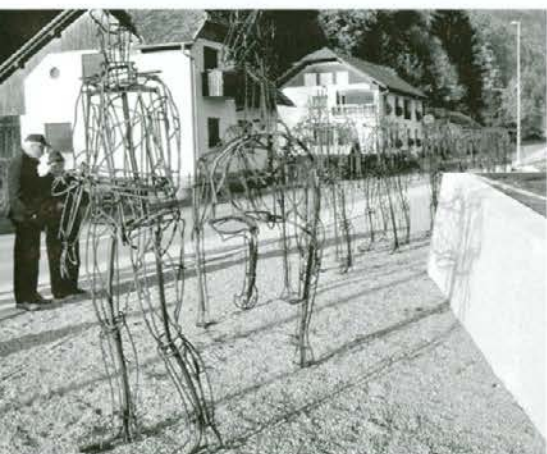
Naslednja postaja je bil Kamnik. Spomenik Maistru so naredili že leta 1970. Muzej Maistru je v znani Sadnikarjevi hiši, kamor nas je peljal 95-letni Nikolaj Sadnikar, ki je Maistra poznal in je bil njegov velik oboževalec. Prav tako njegov oče, ki je bil strastni zbiralec starega orožja, tako da smo videli tudi viteški oklep, ki ga je preko oglasa v časopisu kupil od obubožanega mornariškega oficirja za 3.500 avstrijskih kron. Prvotno ceno je oficir postavil na 10.000 kron. Poleg tega spoštovanega g. Nikolaja, ki je bil po poklicu zdravnik, nas je pričakal še predsednik kamniškega domoljubnega društva. Potarnal je, da se mladina premalo zanima za domoljubne teme.

V tem muzeju smo videli tudi Tintorettovo sliko in diplomo, ki jo je kamniški župan

spisal za Maistrovo šestdesetletnico, ko pa so jo prinesli v Unec, je Maister žal bil že pokojni, saj je leta 1934 po mučni živčni bolezni, ko so mu odpovedale noge, umrl. V 60. letu starosti mu je odpovedalo srce. Diplomo so prinesli nazaj in je sedaj v tem muzeju na vidnem mestu, dolgo časa so jo pa skrivali po predalih, ker časi Maistru niso bili naklonjeni. Dvajset let jo je g. Sadnikar skrival na podstrešju. V tem muzeju je tudi slika Ferda Vesela, ki je prijateljeval s Sadnikarjevim očetom, in nekaj portretov očeta Nikolaja Sadnikarja. Potem smo jo po avtocesti ubrali proti Uncu, vasi ali trgu, kjer je Maister preživljal zadnja leta. Tam so nas pričakali dve prijazni gospe in gospod, vsi trije dobro podkovani z informacijami o Maistru. Ko je bil Maister star 13 let, je šel v Unec na počitnice k teti. Pri njej je živel

KUD Franja Malgaja v Kamniku pri spomeniku Rudolfa Maistra

Sodobni spomenik borcem za severno slovensko mejo, postavljen v Ljubnem ob Savinji leta 2007

Maistrova mama po moževi smrti. Sedaj od Maistrove rodbine živi še vnuk in snaha Sonja, žena Boruta, mlajšega Maistrovega sina. Pred gasilskim domom imajo doprsni kip Rudolfa Maistra, v dvoranci gasilskega društva pa stalno razstavo o njem. Ogleдали smo si štiristo let staro lipo in obnovljeno osnovno šolo z nasadom zdravilnih zelišč. 57. leta se je po zaslugi pogumnega učitelja pionirski odred na tej šoli poimenoval po Rudolfu Maistru, ravno tako pa se po njem imenuje tudi šola. Imajo še Maistrov pohod, proslavo in maraton Rudolfa Maistra. Izlet smo zaključili z okusno večerjo v gostilni Pri Stani. Pred tem smo si ogledali še Cerkniško jezero in nekaj mostov Rakovega Škocjana. Hvala g. Đuru Haramiji, prof. Ovniču za zgodovinske razlage in g. Martini Klobučar za zgledno organizacijo.

Zahvalna maša na Homcu

Mirko Tovšak

Letošnja pohodniška sezona planincev gre počasi h koncu. Le še kakšen pohod po nižjih pogorjih čaka planince, nato pa se bomo že pripravljali na novo sezono. Vodniška skupina Planinskega društva Mislinja se je že sestala in pripravila program pohodov za prihodnje leto, zato ga bo društvo po uskladitvi z ostalimi društvi na Koroškem v kratkem objavilo na svoji spletni strani.

V nedeljo smo se planinci zbrali pri tradicionalni zahvalni maši v Marijini cerkvi na Homcu. Skupina planincev iz Šmartna pri Slovenj Gradcu je pričela s temi bogoslužji že pred enajstimi leti, kasneje pa smo se jim pridružili tudi planinci iz Mislinje. No, kar nekaj planincev iz sosednjih društev na se nam običajno pridruži pri tem bogoslužju. Med mašo se navadno spomnimo naših preminulih prijateljev planincev in pokažemo nekaj fotografskih posnetkov s pohodov tekočega leta. Letos smo še posebej omenili nekatere preminule posameznike, ki so na Koroškem na področju planinstva pustili viden pečat. Tako smo obudili spomin na nazadnje preminulega alpinista, gorskega reševalca in planinskega prijatelja Franca Oderlapa, dolgoletnega načelnika GRS s Prevalj Franca Telcerja, dolgoletnega predsednika Meddruštvenega odbora PZS za Koroško Pavleta Stropnika in Mira Žolnirja, kateremu je letos Planinsko

društvo Slovenj Gradec prvič namenilo spominski pohod ob dnevu OZN na Kremžarico. Zahvalno mašo sta letos darovala Franc Rataj, župnik šmarške fare, in Tine Tajnik, župnik iz Šentilja pri Mislinji, ki je tudi sicer zavzet planinec.

V uvodnem nagovoru je vse prisotne pozdravil predsednik PD Mislinja in jih pozval, da se med mašo zahvalijo Bogu za vse lepe trenutke, ki so jih letos preživeli v gorah. Omenil je tudi planince, ki so danes že med pokojnimi, vendar so zapisani z velikimi črkami na področju planinstva v koroški krajini. Med daritvijo svete maše smo se poklonili njegovemu spominu, na koncu pa nas je razveselil še moški pevski zbor s svojim nastopom. Po končani maši smo se planinci še nekaj časa družili na dvorišču pred cerkvijo, kjer so šmarški planinci pripravili tople napitke za vse udeležence, nato pa smo se duševno prenovljeni vrnili na svoje domove.

Posebna zahvala gre Tinetu Šmonu, ki je gonilna sila in vsakokratni organizator sedaj že tradicionalnih srečanj planincev na Homcu.

Prijetno druženje planincev pred cerkvijo na Homcu

ŠPORT

Prvi spominski pohod Mirka Žolnirja ob dnevu OZN

Mirko Tovšak

Planinsko društvo Slovenj Gradec ob dnevu OZN že vrsto let prireja pohod na Kočo pod Kremžarjevim vrhom. Doslej se je ta pohod imenoval Pohod miru, bil pa je vedno na nedeljo, takrat ko so organizatorji v mestu Slovenj Gradec prirejali tradicionalni tek miru. Že v lanskem letu pa je v društvu padla ideja, da bi ta tradicionalni planinski pohod posvetili spominu Mirka Žolnirja, dolgoletnega člana društva, sicer tudi vsestranskega aktivnega člana Planinske zveze Slovenije. Življenjska pot Mirka Žolnirja se je žal končala leta 2008 po težki bolezni, njegov spomin pa je še

Na začetku poti skupaj z županom Zanoškarjem

vedno živ med slovenjgraškimi planinci. Bil je živ leksikon, opozarjal nas je na dogodke iz zgodovine planinstva v Mislinjski dolini, nazadnje pa je opravljal funkcijo predsednika nadzornega odbora PD Slovenj Gradec. Skorajda ni bilo konca tedna, ko ga ne bi srečevali na Kremžarici, zato je tudi prav, da je slovenjgraško planinsko društvo pohod ob dnevu OZN na Kremžarico posvetilo njegovemu spominu.

Letošnji prvi spominski pohod, na katerem so v koči prvič žigosali tudi kontrolne kartončke, je sicer žal skazilo slabo vreme. Kljub temu se nas je na pot podalo nekaj nad dvajset pohodnikov, verjamemo pa, da bo prihodnje leto pohodnikov bistveno več in da se ga bodo planinci iz Slovenj Gradca in okolice radi udeleževali.

Rekreacija in šport v Društvu upokojencev Slovenj Gradec

Janez Gologranc, predsednik društva

V Društvu invalidov Slovenj Gradec ima rekreativna in športna dejavnost že svojo tradicijo. Člani društva se zavedajo pomena rekreacije kot enega izmed zdravih načinov življenja, ki ohranja njihovo zdravje in vitalnost. V okviru Komisije za rekreacijo in šport je organiziranih trinajst športnih sekcij, v katerih sodeluje okoli dvesto petdeset članov, in sicer: telovadba, balinanje, kegljanje, športni ribolov, šah, smučanje, streljanje z zračno puško, namizni tenis, pikado, kegljanje na vrvici, plavanje z

gimnastiko, pohodništvo in družabni večeri s plesom.

Športne ekipe DU se redno udeležujejo tekmovanj, ki jih organizira Koroška pokrajinska zveza (KPZ) v kar devetih športnih panogah, prvaki pokrajinskih zvez v posameznih športnih panogah pa se uvrstijo na državna prvenstva. V letu 2010 so naše ekipe na tekmovanjih Koroške PZDU dosegle naslednje rezultate: 1. mesto v smučanju, 3. mesto v šahu, v pikadu so bile ženske 7. in moški 3., tako ženske kot moški so si pristreljali 1. mesto, ženske so v kegljanju dosegle 1. mesto, moški 3., posamezno Paula Garb 1. mesto, v kegljanju na vrvici so bili 1. moški in ženske, pri balinanju so moški dosegli 1. mesto, ženske pa 3., športni ribolov je moškimi prinesel 1. mesto, ravno tako pa tudi namizni tenis.

V skupnem točkovanju najboljših DU v športnih tekmovanjih Koroške PZDU je naše društvo med devetimi zasedlo prvo mesto.

Na državnih prvenstvih upokojencev, ki jih

ZDUS organizira v šestih športnih panogah, je tako sodelovalo kar šest ekip našega društva. Med petnajstimi ekipami, ki iz vseh pokrajinskih zvez nastopajo na državnih prvenstvih, so naše dosegle uvrstitve:

- kegljanje: ženske ekipno 1. mesto, Nada Žvikart 1. mesto – državna prvakinja, moški ekipno 7. mesto;
- streljanje z zračno puško: moški ekipno 2. mesto, Oto Pok med posamezniki 1. mesto – državni prvak, ženske ekipno 4. mesto, Mihaela Sušec med posameznicami 5. mesto;
- športni ribolov: moški ekipno 3. mesto;
- balinanje: moški 10. mesto.

Naši športniki so zelo uspešno nastopali na državnih prvenstvih upokojencev in s tem širili ugled našega mesta po Sloveniji.

Gasilke GZ Dravograd v akciji

V soboto, 23. 10. 2010, je v Libeličah v okviru aktivnosti v mesecu oktobru prvič v zgodovini potekala vaja članic GZ Dravograd, in sicer na objektu vaške trgovine.

Vajo je v celoti pripravila in vodila članica PGD Libeliče Berta Juteršek, VGČ II. stopnje.

Namen vaje je bil, da tudi naše gasilke dokažejo, da so sposobne posredovati v pravih intervencijah. Ko je regijski center za obveščanje okoli 15. ure sprožil alarm, da je v trgovini v Libeličah, natančneje v skladišču materiala prišlo do eksplozije, so članice PGD Libeliče kljub rahli tremi takoj pričele z delom.

Takoj po prihodu gasilk na kraj dogodka je vodja intervencije ocenil, da gre za večji požar in da je potrebno aktivirati celotno GZ Dravograd. Tako so se intervenciji pridružile še gasilke iz Črneč, Dravograda, Šentjanža in Trbonj. V vaji je bilo prikazano reševanje zaposlenih iz notranjosti, stanovalcev z balkona ter gašenje in varovanje sosednjih zgradb. Prav tako smo lahko videli napajanje gasilskih cistern iz požarnega bazena,

Gasilke so se izkazale

hidranta, potoka in iz dveh kmetijskih cistern. Vsa dela, razen prevoza vozil na intervencijo in pomoči pri notranjih napadih, so članice opravljale same. V vaji je sodelovalo preko trideset gasilk, ki so se vse dobro odrezale.

Zadovoljni so bili tudi funkcionarji GZ Dravograd, ki so si ob velikem številu gledalcev vajo dobro ogledali. Naključje pa je hotelo, da so Libeliče ta dan obiskale tudi članice GZ Ig, ki so bile nad prikazanim navdušene. Povedale so, da se pri njih kaj podobnega do sedaj še ni

zgodilo, da pa bodo poizkušale v prihodnje svoje gasilce (funkcionarje) prepričati v organizacijo takšne vaje.

Na koncu še enkrat vse čestitke Berti in članicam GZ Dravograd za prikazano vajo. Dokazale ste, da veste kako se stvari streže!

Rok Plešivčnik,
predsednik PGD Libeliče

35 novih nižjih gasilskih častnikov

V spomladanskih mesecih je v prostorih PGD Slovenj Gradec potekal tečaj za nižje gasilske častnike. Vsi tečajniki so izobraževanje vzeli zelo resno in ga tudi uspešno končali. Tečaj je potekal pod strokovnim vodstvom, saj so ga vodili dobro podkovani predavatelji. V naši zvezi dajemo velik poudarek operativni

usposobljenosti gasilcev, saj lahko le tako izobražen gasilec uspešno deluje pri reševanju. Za zaključek so se tečajniki udeležili praktičnega dela, ki je potekal na Igu.

Franc Areh

Tečajniki ob podelitvi diplom zadnjo soboto v mesecu septembru ob prisotnosti župana Mestne občine Slovenj Gradec in državnega svetnika gospoda Matjaža Zanoškarka, poveljnika Gasilske zveze Mislinjske doline Branka Smrtnika ter predsednika Gasilske zveze Mislinjske doline Franca Areha

Na Pohorju so čistili planje

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
 Zavod za gozdove Slovenije,
 OE Slovenj Gradec

Foto: Gorazd Mlinšek

Veliko planincev in ljubiteljev narave med sprehodom po vrhu zahodnega dela Pohorja uživa ob pogledu na številne vrhove na vseh straneh. Morda jih privlači pogled na nizke v šopih in v smeri vetra rastoče smreke in zvite bukve. Morda se odpočijejo na preprogah baloha in drugih planinskih trav ter vonjajo najrazličnejše rože. Morda v jutranjem prebujanju sonca opazujejo ruševca in divjega petelina, ki se gostita z borovnicami in brusnicami. Ali pa prisluhnejo lovcu, ki opazuje in zalezuje divjad. Zanimiva je njegova pripoved o igri gamskih mladičev in jelenovem roku na travniških vrh Pohorja. Zanimivo je preletavanje raznih metuljev in drugih žuželk. Najbolj delavne med njimi so mravlje – komunalne delavke pohorskih travnatih oaz.

Pester je prostor na ovršju Pohorja, Uršlje gore, Pece in Olševe. Skozi stoletja je tudi ta gozdni prostor oblikoval človek. Izkrčil je posamezne predele gozda za pašo živine ali pa košnjo zdravilne, a zelo ostre trave za živinsko krmo. Narava je popestrila te umetno nastale travnate predele. Z opuščanjem paše in košnje pa so se pohorska travnišča pričela zaraščati. Da bi ohranili biotsko pestrost, so gozdarji ob pomoči naravovarstvenikov že pred več kot desetimi leti načrtno analizirali stanje pohorskih planj na zahodnem delu Pohorja. V projektu gozdarske načrtovalke v ZGS OE Slovenj Gradec Mike Medved, nastalem v letu 1995, so podani tudi ukrepi za ohranjanje pohorskih planj. Vsako leto so gozdarji pod strokovnim vodstvom javne gozdarske službe očistili določen del zaraščajočih travnišč. Vodja ZGS OE Slovenj Gradec Milan Tretjak, dolgoletni strokovni sodelavec pri ohranjanju pohorskih panj, povdarja, da so po letu 1990 mislinjski gozdarji očistili več kot 120 hektarov zaraščajočih se površin na vrhu Mislinjskega Pohorja. Omenja tudi, da so Pohorske planje in druga zaraščajoča travnišča vse bolj zanimiva, pa tudi obremenjena. Vse več je uporabnikov tega planinskega prostora. Pomembno je načrtno delo za ohranitev kulturne krajine na vrhu Pohorja. Zavod za varstvo narave je v letošnjem letu pridobil

Mislinjska ekipa med čistilno akcijo

Ročno nakladanje

Udeleženci čiščenja pohorskih planj na Mulejevem vrhom

Prihod udeležencev akcije vzdrževanja pohorskih travnišč na Mulejevem vrhu

Posekano in razrezano drevice je spravljalo s travnišč tudi traktor

Ročno spravilo med čistilno akcijo

Po pohorskih planjah vodijo tudi planinske poti

sredstva za načrtno vzdrževanje teh travnišč. Načrtovane so številne akcije. Med temi je tudi prostovoljna naravovarstvena akcija, ki jo je 16. oktobra 2010 v okviru projekta NATREG izvedel Zavod za varstvo narave OE Maribor na zaraščajočih travniščih na območju južno od Rogle. Aktivno se je akcije udeležilo štirideset udeležencev. Interes javnosti za ohranjanje travnišč na ovršju Pohorja in skladni razvoj celotnega območja Pohorja je zelo velik. Poleg prostovoljcev so izvajali čiščenje travnišč tudi delavci Zavoda za gozdove Slovenije (OE Slovenj Gradec, OE Celje, OE Maribor), delavci UNIOR, d. d., – Program turizem, prebivalci Zreč in Mislinje. Med njimi so bili tudi planinci Planinskega društva Mislinja.

Cilj naravovarstvene akcije je bil izboljšati kakovost in obseg travnišč – planj, izboljšati lastnosti življenjskega prostora številnim vrstam ptic, omogočiti ekstenzivno kmetijsko pridelavo na območju in ohraniti podobo krajine, ki postaja prepoznana v Slovenskem prostoru in širše. Varovana območja, območja NATURA 2000, so pomemben instrument varstva biotske raznovrstnosti in hkrati predstavljajo velik potencial socialnega in gospodarskega razvoja Slovenije.

Zavod za gozdove Slovenije in Zavod za varstvo narave načrtujeta nadaljevanje izvajanja omenjenega projekta čiščenja ovršja Pohorja. Dela se bodo nadaljevala tudi v okviru projekta NATREG in se skupaj z lovci izvajala tudi na ostalih zaraščajočih ovršjih koroških gora.

Topinambur – *Helianthus tuberosus*

Martina Cigler

Zima je pred vrati in vsi smo veseli pridelkov z vrtov in njiv, ki jih je bilo letos obilo. Zanimajo me nekdanje vsakdanje danes pa že v večji meri pozabljene poljščine, ki bi jih lahko glede na vsebnost vitaminov in mineralov imeli pogosteje v

Vir: http://www.terapii-alternative.com/tmp/image/a_napi_Helianthus%2520tuberosus.jpg (pridobljeno 8. 11. 2010)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Helianthus_tuberosus.jpg (pridobljeno 8. 11. 2010)

naši enolični prehrani. Ena takšnih je – dobrodošla zlasti za sladkorne bolnike – rastlina topinambur, ki ji nekateri rečejo kar gomoljasta sončnica, lovci pa jo sadijo kot krmo za divjad.

Po botanični pripadnosti sodi topinambur v družino nebinovk in je v sorodu s sončnico, ki ji je po cvetih zelo podoben, le da jih ima topinambur več in manjše. Za rastne razmere ni zahteven, dobro prenaša slabšo zemljo in sušo ter tudi vlažna tla. Najbolje uspeva na nevtralnih tleh. Je izredno primerna poljščina za

ekološko kmetovanje na izločinah, saj se zelo razraste. Priporočajo ga kot nadomestno hrano za krompir za sladkorne bolnike, ker gomolji ne vsebujejo škroba, ampak okoli 15 % inzulina. Topinambur je tudi dobrodošla krma za prašiče, divjad in gojitelje polžev. Za krmo so uporabni tudi zeleni deli. Nekaj malega torej o tej stari poljščini, ki jo lahko kuhamo ali pečemo in je zelo dobrega okusa. Prepričajte se sami!

Kostanjev piknik v Domu starostnikov Slovenj Gradec

Nataša Konečnik Vidmar

Za veselo razpoloženje je poskrbela bolničarka Nataša, ki je zaigrala na harmoniko, stanovalci pa so tudi veselo zaplesali in zraven prepevali. Nazdravili so s sladkim moštom. Vzdušje je bilo sproščeno in zabavno, za kar znajo poskrbeti tudi zaposleni, ki s stanovalci lepo in skrbno ravnajo. Stanovalce je pozdravila tudi vodja enote doma gospa Marjana Kamnik.

V četrtek, 13. oktobra, so v Domu starostnikov Slovenj Gradec za stanovalke in stanovalce pripravili kostanjev piknik. Udeležili so se ga skoraj vsi stanovalci, tisti, ki pa tega niso mogli, so ga dobili v sobe. Kostanj so pekli sami.

Uspešni smučarski skakalci

Marjan Križaj

Smučarsko skakalni klub Mislinja je bil v oktobru organizator tekmovanj za pokal Cockte in državnega prvenstva mladincev. Oba dneva volilnega molka sta na 85-metrsko skakalnico, popularno »Mislinjčanko«, privabila kar 85 skakalcev in 6 skakalk iz dvaindvajsetih slovenskih klubov. Dekleta in fantje so zbrane ljubitelje tega prelepega športa navduševali z uspešnimi skoki in lepimi dolžinami. V soboto je med mladinci do 16 let slavil Anže Lanišek (SSK Mengeš) s skokoma z dolžino 85,5 in 91,5 metrov

Če ti pokal predaja prva violina slovenskih smučarjev skakalcev in kombinatorcev, Franci Petek, srečnega nasmeha res ne moreš skriti. Le pogledjte Boruta Mavca, Matica Benedika in Luko Oblaka.

pred Tomažem Verbajšom (SSK Račna) in Aljažem Žepičem (NSK Tržič Trifix). Zmagovito stopničko med osemnajstletniki si je s skokoma dolžine 85,5 in 90,5 metrov priskakal Urban Sušnik (NSK Tržič Trifix). Za njim sta se uvrstila Jaka Hvala (SSK Ponikve) in Matevž Slatinšek (SSK Ljubno BTC). Andraž Pograjc (SK Zagorje) je z dvema skokoma po 89 metrov zmagal med mladinci do 20 let. Drugo mesto je pripadlo Jaki Debelaku (ŠD Čaplja), tretje pa Janu Družini. Med člani je z boljšim drugim skokom Jure Šinkovec (SSK Costella Ilirija) premagal Primoža Pikla

(SSK Ljubno BTC), tretje mesto pa je osvojil skakalec SSK Mengeš, Matjaž Pungertar. Navduševala so nas tudi pogumna dekleta, saj je zmagovalka Maja Vtič (ŠD Zabrdje) skočila kar 85 in 84 metrov in pol. Njena klubska kolegica Eva Logar je z dvema skokoma po 83 metrov zasedla drugo mesto, tretja pa je bila Špela Rogelj (SSK Costella Ilirija). Med nordijskimi kombinatorci je med šestnajstletniki zmagal Mitja Drinovec (NSK Tržič Trifix), Žak Šilih pa je s tretjim mestom razveselil vodstvo domačega skakalnega kluba. Zmaga Boruta Mavca (SSK Ljubno BTC) med mladinci do 18 let ni bila presenetljiva, saj ta mladenič veliko obeta. Njegov lanski naslov državnega prvaka zgovorno dokazuje resnično talentiranost. Naj dodam še to, da je bil Marjan Jelenko (SSK Velenje) po dobrem teku zmagovalec nordijske kombinacije mladincev do 20 let.

Tudi nedeljsko tekmovanje za pokal Cockte je spremljalo sonce. Anže Lanišek je v svoji kategoriji še enkrat stopil na najvišjo stopničko. Jaka Hvala je po drugem mestu v prejšnjem dnevu zmagal med mladinci do 18 let. Z dvema zmagama v dveh dneh se je lahko pohvalil tudi Andraž Pograjc. Primož Pikl je v drugi tekmi premagal Jureta Šinkovca in se upravičeno veselil zmage. Svoj dan je imela med dekleti Urša Bogataj (SSK Costella Ilirija), ki si z dvema odličnima skokoma ni pustila iztrgati zmage.

16. oktobra so se mladinci do 18 let na »Mislinjčanki« pomerili še na državnem prvenstvu. Med posamezniki je bil tokrat prepričljivo najboljši Jaka Hvala (SSK Ponikve), saj je v prvi tekmovalni seriji skočil kar 95,5 metrov, v drugi pa 90 metrov in pol. Matevž Slatinšek (SSK Ljubno BTC) je osvojil drugo mesto, tretje pa Matic Benedik (SSK Alpina). Šest ekip je prijavilo skakalce za ekipno državno prvenstvo. Zmagala je ekipa SSK

Velenje, za katero so skakali Matevž Samec, Urh Krajčan, Robert Vitez in Niko Hižar. Drugo mesto je zasedla ekipa NSK Tržič Trifix, tretje pa prva ekipa SK Triglav. Kdo drug kot odlični Borut Mavc, ki bo kmalu ponesel ime Slovenije v svet z nastopi za državno reprezentanco, pa naj bi zmagal med kombinatorci. Dosežkov mladih skakalcev je bil vesel tudi Franci Petek, nekdanji odlični skakalec, ki je s stiskom rok nagrajeval najboljše tekmovalce in jim izročal diplome in pokale.

Sto let Albine Kočnik

Majda Sinreih

Nežno čuteča, prijazna in mila do svoje družine si vedno bila. Zdaj našo ljubezen boš ti začutila, ki zate nam vre iz srca.

Poroka Albine in Ernesta Kočnika leta 1937

To je Albina Kočnik s Kozjaka pri Mislinji, ki je 20. novembra letos v krogu svojih dragih dopolnila sto let življenja.

Ko jo obišeš ob bolniški postelji, ko z zaprtimi očmi prepozna tvoj glas, čutiš v srcu neverjetno energijo, ki ji daje moč, da kljubuje vsem težavam, ki jo pestijo. Da pa je mama Albina dočakala sto let življenja, gre velika zahvala sinu Mirku in snahi Jožici, ki jo intenzivno negujeta že nekaj let, odkar si je poškodovala kolk in obležala – potrebna nege. Vidi se, da sta z Jožico zelo navezani druga na drugo in sta eni redkih tašč in snah, ki se po 35 letih skupnega bivanja pod isto streho nista nikoli sporekli. Da mami Albini ni dolgčas, ima sobo s pogledom v kuhinjo, kjer se vedno nekaj dogaja. Če nekaj časa ne sliši glasu snahe Jožice, jo že kliče, ta pa ljubeznivo pristopi k njeni skrbno negovani postelji, ji poravnava vzglavje in jo povpraša, če kaj potrebuje, tašča pa le odkima in se ji nasmehne. Albini Kamenik se je začela trnova pot 20. novembra 1910 ob njenem rojstvu v Trstu,

kjer je bila njena mama služkinja pri premožni družini. Rodila se je kot nezakonska hči in pri porodu ji je mama umrla. Komaj tri tedne staro dojenčico je teta iz Trsta pripeljala z vlakom k sebi domov v Mlinškovo bajto v Vitanje. Odraščala je med svojimi sestričnimi. Ko ji je bilo le nekaj let, je mala Albinca že morala iti služiti k okoliškim kmetom za skorjico kruha kot pastirica, pozneje pa kot dekla. Pot jo je zanesla v Dolič k Tomažu Jastrobniku, kjer je mlado Albino zasnil postavni mladenič Ernest Kočnik, *cimperman*, zaposlen pri Gozdni v Mislinji. Ernest je hodil peš mimo Albininega domovanja na Glažuto, ker je tam in v okoliških krajih gradil lesene hišice. Leta 1937 sta se poročila. Ker sta bila oba zelo varčna, sta še istega leta s svojimi prihranki kupila staro bajtico Taščevih. Začela sta z obnovo hiške ter zgradila nov hlev za kravico in prašička. Prišla je druga svetovna vojna; kot zavedna Slovenca sta sodelovala v NOV in še tisto bore malo, kar je mlada družinica imela, delila s partizani in kurirji. Mama Albina je povila šest otrok: Zaliko,

Leta 2000 je mama Albina ob praznovanju 90. rojstnega dne zaplesala s sinom Mirkom, ki je takrat praznoval abrahama.

Karla, Jožico, Staneta, Mirka in Lojzeta in ob številni družini skrbela za dom in še hodila v *taverh* k sosedom. Minevala so leta, otroci so drug za drugim začeli zapuščati toplo družinsko ognjišče, kar je za očeta in mamo predstavljalo dneve bolečine in potrnosti. Sreča pa je napolnila srce staršev, ko se je sin Mirko z ženo Jožico vrnil pod rodni krov. *Ta mlada* sta začela graditi novo prostorno hišo in rodili so se vnuki Miro, Karmen in Erna, ki jih je bila babica Albina zelo vesela. Toda usoda je bila kruta. Mesec november leta 1981 je bil za mamo Albino, ko je v obdobju treh tednov najprej izgubila starejšo hčerko Zaliko, nato pa še moža Ernesta, hud udarec. Leta 1986, prav tako v novembru, je izgubila še najmlajšega sina Lojzeta. Na njen letošnji stoti rojstni dan je grenka žalost spet napolnila njeno srce, saj je 2. novembra smrt zopet posegla v njeno družino in pokopali so sina Karlija. Naj Vam, draga mama Albina, Bog nakloni zdravja, saj vaši otroci Jožica, Stane in Mirko ter osemnajst vnukov in deset pravnukov vedo, da mama je ena sama, edina.

Zlata poroka Vinka in Marije Sovič

V teh dneh je minilo že petdeset let, odkar sta s poroko stopila v svoj svet Vinko Sovič in Marija Uršnik. Od tistega dne, ko sta sklenila zakon, ju ljubezen še ni zapustila. Lepo sta ravnala drug z

drugim in skrbno negovala ljubezen in prijateljstvo. Vse, kar sta vložila v svoje otroke, sta dobila nazaj z ljubeznijo vnukov in pravnukov. Otrokom sta dala dobro doto na pot; njuna vzgoja jih bo varovala.

Ob tem lepem dogodku in častljivem jubileju smo jima zbrani zaželeli, naj jima življenje pošlje nov izziv, da bosta začutila njegov prijeten vpliv.

Vinko in Marija Sovič med svojimi

Iz cerkve sv. Florjana sta se vrnila kot zlatoporočenca

V objem cerkve sv. Florjana v Doliču pri Mislinji, kjer sta si prvič obljubila večno ljubezen in zvestobo, sta se vrnila Anton in Štefka Korošec iz Laz pri Velenju, da si po petdesetih letih na istem mestu kot zlatoporočenca izmenjata zlata prstana in potrdita svojo zvestobo.

Preden sta se njuni poti združili v skupno, je Anton, rojen leta 1934, svojo mladost preživel na Prevolnikovi domačiji v Stenicah pri Vitanju, Štefka, z dekliškim priimkom Pantner, rojena leta 1939, pa na Mežnarčevi domačiji na Kozjaku.

Civilni zlatoporčni obred je pred številnimi svati na svoj zadnji dan županovanja opravil župan Mestne občine Velenje g. Srečko Meh, ki jima je po zelo lepem in čustvenem obredu izročil zlatoporočno listino, ki jima bo v večem spomin na njun zgladen zakon.

Slovesnost je z zahvalno mašo nadaljeval g. župnik Mirko Horvat. V svečano okrašeni cerkvi ob zvoku orgel, lepem petju pevcev in ob v srce segajočem lepem cerkvenem obredu, kjer se je potočila tudi kakšna solzica sreče, sta si zlatoporočenca pred Bogom znova potrdila svojo

zvestobo. Njuni poročni priči sta bili hčerki Zlatka in Danica. Zelo ponosna sta bila v teh trenutkih na svojo vnukinjo Kajo, študentko veterinarske fakultete, ki jima je v teh svečanih trenutkih brala berilo, in na vnuka Jaka, osnovnošolca, ki je kot ministrant držal njuna zlata prstana. Po končanem obredu so zlatoporočencema vsi nazdravili in jima zaželeli veliko zdravja, sreče in zadovoljstva ob tako lepem življenjskem jubileju. Ob veselem igranju ansambla Potepuhi sta se zlatoporočenca skupaj s svati odpravila proti gostilni Repolusk, kjer jih je čakala prava poročna pojedina. Razveselila pa sta se tudi programa, ki je bil pripravljen zanj. Davno takrat, pred petdesetimi leti, so jima na njuni *ohceti* zapeli orglarji in odplesal se je krancelj ples. In na njun zlatoporočni dan so ju presenetili orglarji, ki so zapeli v čast njenemu zlatemu jubileju. Sledil je krancelj ples, v katerem sta oba skupaj s svati neskončno uživala, saj jih je z zapetimi zdravicami in plesom v izvernih nošah popeljal daleč tja v preteklost in ju spomnil na njun poročni dan pred petdesetimi leti. V veselem rajanju in prijetnem vzdušju, polnem presenečenj, se je njuno zlato slavje zavleklo pozno v noč.

Zakonca Korošec s svojimi hčerama

Poldka Bezljaj

Praznuje 90-letnico, je še vedno delovno ustvarjalna in zdrava, je živi leksikon za Mislinjo in Mislinjsko dolino in od leta 2010 je častna občanka Občine Mislinja.

Jože Potočnik

S svojim vztrajnim ustvarjalnim delom je dala velik pečat ljudem in okolju, v katerem živi. Tudi v pisani in tiskani besedi nam je ohranila neprecenljive vsebine o

domaćem kraju in Mislinjski dolini. Prav je, da v našem Viharniku ohranimo nekaj dogodkov iz njene zelo pestre življenjske poti.

V zadnjih letih so bila najina srečanja pogosta v slovenjgraški knjižnici in še kje drugje v mestu, kamor je prihajala po drugih opravkih. Bila je med zavzetimi pobudniki za izdajo mislinjskega zbornika in najini pogovori so se spleтали o vsebini monografije. Tako sem spoznal tudi, da je gospa Poldka Bezljaj obdarjena z neverjetnim spominom, je izredno zanimiva sogovornica, polna iskrih misli, šal in anekdot, polna optimističnih in vzorno urejenih jezikovnih besed. Zadnjič mi je zaupala, da ji bodo podaljšali vozniški izpit, saj ga nujno potrebuje, da z manjšim, starim konjičkom obišče tudi nekdanje prijatelje in sodelavce v Mislinji in v mestu, pa še kje drugje. Moje prvo srečanje z družino Bezljaj sega v čas, ko sem kot novopečeni pedagoški delavec učil njeno Marijico v četrtem razredu osnovne šole v Mislinji. Bilo je v letu, ko je gospa Poldka ostala brez moža, ki se je smrtno ponesrečil pri gradnji hidrocentrale na Dravi. Poleg odgovorne službe je vzgajala dva otroke in skrbela za ostarelo mamo. Poldka Rihernik Bezljaj, s partizanskim imenom Marija, je moža Franca Bezljaja spoznala v času narodnoosvobodilnega boja, ko je v strogi ilegali v Mislinjskem jarku delovala partizanska tiskarna Sova. Ivo Marinc je tedanje razmere objavil v knjižici V objemu temnih gozdov in dobrih ljudi Mislinjskega grabna (1998).

Jože in Regina Rihernik sta vzgajala štiri hčerke. Najmlajša Leopoldina - Poldka, rojena 6. novembra 1920, je bila najbolj bistra in radovedna, kar je negovala in kar ohranja še danes, tudi v tiskani besedi. Zapiske o preteklosti domačega kraja in spomine na osnovno šolo je objavila v zborniku 170 let šolstva v Mislinji (2005). Meščanska šola v Slovenj Gradcu je bila velik premik k širitvi njenega obzorja. Z osemnajstimi leti je postala uslužbenka pri domačem posestniku in lesnem podjetniku Arturju Pergerju. Naučila se je nemščine, pa tudi gotico je postopoma obvladala, kar je koristno uporabljala pozneje. Kot dobra poznavalka Pergerjevega poslovanja je ohranila obsežno razpravo z naslovom Naših 70 let v gozdarstvu in lesni industriji A. Perger, ki je bila objavljena v brošuri Društva upokojencev Mislinja (1994). V Viharniku (avg. 1995) je dopolnila prispevek o Pergerjevih delavcih z zapisom Razdalje med poštenjem in pravico. Tudi po osvoboditvi je ostala zvesta rodnemu kraju in Mislinjski dolini. Ves čas je znanje in izkušnje uspešno uresničevala v upravah gozdarstva in v lesni industriji. Leta 1947 je bila obratovodja v Mislinji, to je v času, ko so delale še sodarna in zabojska, mehanična delavnica in elektrarna. Pozneje je opravljala delo računovodje pri LIP Slovenj Gradec in v Dravogradu. Bila je analitičarka in

Nadaljevanje na str. 30

pomočnica šefa računovodskega sektorja, nato šefica računovodskega sektorja LIP Slovenj Gradec. Od leta 1974 do upokojitve 1976 je strokovno znanje potrjevala v Lesni Slovenj Gradec. Kljub odgovornim funkcijam, delu v strokovnih društvih, družbenopolitičnih organizacijah in družinskih obveznostih je Poldka Bezljaj ob delu diplomirala na VEKŠ v Mariboru. Naj dodamo, da je bogato strokovno in teoretično znanje delila tudi dijakom Ekonomske srednje šole v letu 1963/64. Za strokovno uspešno delo je prejela več priznanj, naj naštejemo le nekatera: Zveza računovodskih in finančnih delavcev Jugoslavije ji je podelila zlato značko za prispevek k razvoju stroke, Društvo računovodskih in finančnih delavcev Slovenj Gradec pa priznanje za posebne zasluge (1980), leta 1986 je postala častna članica društva. Od Zveze računovodskih, finančnih delavcev in revizorjev Slovenije ima priznanje za izredne zasluge pri uveljavljanju stroke (1997).

Življenjepis Poldke Bezljaj je v času upokojitve napolnjen z veliko življenjsko energijo. Še vedno neguje svojo stroko in spremlja vse njene spremembe in povezana je s strokovnim društvom. Njena aktivnost je bila prisotna v nekdanji krajevni skupnosti (KS) in od leta 1995 v samostojni Občini Mislinja. KS ji je podelila priznanje za posebne zasluge pri razvoju kraja, državno odlikovanje s srebrnim vencem pa potrjuje njeno uspešno delo (1973).

Njen nedvomno največji uspeh je v veliki skrbi na turističnem področju, skrb za lepo in čisto urejeno okolje v gornji Mislinjski dolini. Bila je pobudnica oživitve turističnega društva. Olepševalno in tujsko prometno društvo Mislinja je delovalo že od leta 1938. Vojni čas je preprečil njegovo delovanje. Ob 20-letnici (1983–2003) je izšel almanah Turističnega društva Mislinja, iz katerega je razvidno, da je bila prva predsednica gospa Poldka Bezljaj, sledili so ji Rudi Krebl, Jože Sovič, Oto Skobir, sedaj pa mu predseduje Marija Koprivnikar.

Gospa Bezljajeva je zapis o delovanju društva dopolnila s prispevkom v zborniku Občina Mislinja (2010). V istem zborniku so še njene razprave: Zgodovina župnij v občini Mislinja, Mislinjsko Pohorje v preteklosti, Lesna industrija in prometne poti skozi čas in Moji spomini na praznovanja, običaje in šege.

Najino strokovno sodelovanje sega v čas, ko se je rodil prvi oglarski večer na Pirševem domu nad Mislinjo, kjer smo predstavili tudi zgodovinsko in kulturno dediščino gornje Mislinjske doline (1987). Z gospo Poldko sva prijazno in delovno sodelovala na razstavah v mislinjski

knjižnici: Ljudje in kraji nekoč in danes v občini Mislinja (2002), Fotografije skozi čas v občini (2007). Pri občanih smo vzbudili večje zanimanje za preteklost domačega kraja. Tudi obeležje Mislinjske železarnice (pri nekdanjem "plavžu"), ki ga je postavil Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec, nas spominja na skoraj dvestoletno delovanje železarnice (2004). Na pobudo turističnega društva so se poleg kuhanja oglja zakoreninile tudi druge Mislinjčanom prijazne in zanimive

Simbol za 2. oglarski večer na Pirševem domu (1988)

Slikar Jože Tisnikar je rad obiskoval oglarske večere; ob njem sta prva predsednica TD gospa Poldka Bezljaj in Rozman iz Sentilja.

prireditve: Pozdrav jeseni na ekološki kmetiji Foltan (pri Korenovih) nad nekdanjo železniško postajo v Mislinji, kjer izbirajo naj bučo, korenček, čebulo, krompir in zelje. Zanimiv in vabljev je tudi sejem sadik in cvetja, pogosta so tudi gobarska srečanja. Hvalevredno je, da o vseh dogodkih, ki jih organizirajo turistično društvo in druga društva, ohranjajo trajno vrednost – zapisana so v občinskem glasilu Naša občina, ki izhaja od leta 1996.

Z leve: Marko Košan, direktor KPM, Alojz Krivograd, prof. zgodovine, Poldka Bezljaj, pobudnica postavitve obeležja, Viktor Robnik, župan Občine Mislinja, Jože Potočnik, prof. zgodovine.

Gospa Poldka Bezljaj je marsikaj zapisala, da ne bi utonilo v pozabo. Njene zapise v tipkopisu hrani moja domoznanska zbirka Turistične zanimivosti v občini Mislinja (tipkopis 2001 in drugi). Sodelovala je pri recenziji turističnega vodnika za Slovenj Gradec in Mislinjsko dolino (2005), ki sta ga pripravila zakonca Berzelak. Bila je mentorica številnim dijakom in študentom. Poudariti velja, da so tudi učenci mislinjske osnovne šole opravili pomembne raziskovalne naloge o preteklosti in razvoju turizma v domačem kraju.

Občina Mislinja in Turistično društvo sta leta 2001 izdala dve zloženki, ki domačine in druge obiskovalce opozarjata na znamenitosti v krajih zgornje Mislinjske doline. Pri tem delu je sodelovala tudi gospa Poldka.

Andrej Šertel, univ. dipl. inž. gozdarstva, domačin, je v Viharniku marca 1989 med drugim zapisal: »Prva predsednica mislinjskega turističnega društva je Poldka Bezljaj, prava duša za tovrstno delo, zagnana, polna idej in vztrajno trmasta, da v društvu tisto, kar so si zadali, uresničijo. V teh nekaj letih pa, odkar se je Poldka upokojila in ima za tovrstno delo seveda več časa, je kraj polepšala, življenje v kraju razgibala, ljudi navdušila za lepo in koristno, skratka, navdušeno gladi pot krajevemu turizmu ...«

Turistično društvo ji je za dolgoletno vztrajno in zavzeto delo podelilo priznanje za vzorno urejanje okolja ter bronasto in srebrno plaketo, občina pa priznanje za razvoj turizma in hortikulturno ureditev okolja (1997) ter zlati grb za razvoj in napredek občine (2000).

S svojim dolgoletnim zavzetim in vztrajnim delom je ljudem in kraju prispevala in dodala pomemben pečat. Zato je gospa Poldka Bezljaj leta 2010 dobila najvišje občinsko odličje, to je naziv častna občanka Občine Mislinja.

Njeni prijatelji in sodelavci ter uredniški odbor zbornika Občina Mislinja ji za visok jubilej iskreno čestitamo in želimo še veliko zdravja, modrosti in ustvarjalnega dela.

Menedžerka in vodovodar

Milena J. Cigler

Zadnjič Mateja veselo prižvižga, ko jo usmerim v kuhinjo. "Kaj pa delajo v kopalnici, da tako pljuska?" "Polivamo se iz piskra, ker je bojler crknil." "A živite v času Marije Terezije ali kaj? Moj stric se seli v novo hišo pa vam odstopi star bojler!" "Hvala, Mateja, takoj jutri gremo ponj." Drugi dan že sledi akcija: stari bojler dol, novi ... pa ne gre gor, ker je preširok! "Pojdi po dedce iz soseščine!" ukazuje menedžerka. Torej s štirimi možmi, dvema drogovoma, enim stebrom in tremi palicami ter brigadirskim ho-ruk stiščimo bojler za cevi in nazdravimo od veselja. Ostane mojster Dideldač in se dve uri trudi, da zveže žice za priklop električnega dela. Čez dve uri strokovno ugotovi: "Ne dela!" "Zakaj ne?" sem zaprepadena. "Ker nam je pri Matejinem stricu padel na tla, ko smo ga jemali s stene." "Zakaj pa nisi tega prej povedal?" se razjezim. A on jo že maha po bregu navzdol in me pusti samo z mojimi skrbmi. Na srečo iz službe prihaja moja ljuba Mateja. "Kaj zdaj?" jo vprašam. "Kupila boš novega in glej, da ti ga bo priklopil strokovnjak!" Bojlerjev je kot smetja in strokovnjakov tudi, zato z Matejo žrebava med telefonskimi številkami in izžrebava g. Krta. "Upajva, da ne bo ril kot krt po steni!" se pošali Mateja. Kakšne vizionarske besede! Mateja jasnovidka! Naslednji dan torej pozvoni g. Krt in takoj vidi, da zvonec ne dela. Aha, tu so same ženske doma. Da naredi vtis, prinese kakih pet torb z orodjem in jih odpre: "Poglejte, po milimeter natančno si sledijo izvijači!" "Bravo, g. Krt, vidim, da ste perspektiven kader! Kako se boste lotili zadeve?" "Najprej moram predreti steno, kamor bom pripel bojler!" "Bravo! To sem tudi jaz mislila. Nadaljujte sami, jaz grem kuhat kosilo." Čez dve uri kliče mojster: "Kje je ventil za vodo?" "Pod drvimi!" se zaderem nazaj. "Aha!" Aha pomeni: Me ne brigajo drva! Mene pa, zato se lotim premetavanja. Sledi kosilo. Prijetno siti se zlekne na stolih in vprašam mojstra Krta: "Kje ste se naučili te obrti?" "V bistvu nikjer," odgovori. "Sem naravni talent!" „Aaaaaaaa?!“ "Sedaj sem odprl ventil, priklopil bojler, vi

pa dežurajte v kopalnici. Odprite pipo za toplo vodo pri banji, umivalniku in tudi v kuhinji."

"Ali teče topla voda?" "Ne teče nobena! Ne topla ne mrzla," odgovorim. Potem priteče mrzla pri umivalniku. Potem mrzla iz pipe za toplo vodo pri banji. Zaprem pipo za mrzlo vodo pri umivalniku in neha teči iz pipe za toplo pri banji. Odprem, tam spet teče! Kakšna kombinacija! Ko se temu čudim, pridre iz radiatorske odprte cevi hudournik in kar naenkrat sem do gležnjev v vodi. "Zaprte ventil v garaži!" kričim kot obsedena mojstru v pritličje in dočakam še en čudež: iz odprtine za filter pralnega stroja dere voda kot iz pipe.

Na vratih se pojavi mojster Krt: "Zapr sem glavni ventil. Vendar, gospa, naj vam nekaj povem: vaša vodovodna napeljava je uročena. Sreča, da je cerkev blizu, takoj tecite po žegnano vodo! Je pa še ena možnost. Od kurilnice do kopalnice so vse pocinkane cevi zarjavele. Razkopati bom moral steno. To bo dva dni dela!"

"Ne, prosim!" Vržem se mu k nogam, se ga oklenem in prosim: "Nikar, gospod Krt, že tečem v cerkev po vodo! Nikarte, dajte, prinesem vam viski, da boste tačas srknili, dobro vam bo delo ..."

"Nobenega alkohola, ste nori, med delom?!"

Ko se obuvam, ga mimogrede še pobaram: "Kje ste že rekli, da ste se šolali za vodovodarja?"

"Iz TV risanke Dva terca sem veliko odnesel, vrteli so jo kar pogosto!"

"In kdo, če smem vprašati, je drugi terc, če ste vi prvi?"

"Tisti, ki mi nasede. Trenutno ste to vi!"

Repnika razstavljata v Radljah ob Dravi

Martina Cigler

Knjižnica Radlje ob Dravi je 5. novembra spet priredila enega izmed lepih kulturnih večerov ob priložnosti otvoritve likovne razstave Antona in Janeza Repnika. Program je suvereno povezovala domačinka Petra Placet, ki je z dobrim poznavanjem avtorjev in njihovih ustvarjalnih poti vodila umetnike Jano Čanadi s svojim sopranom v spremstvu

Levo ob Petri Placet Anton Repnik, desno njegov sin Janez

Damjane Sgerm Kristan na klavirju, da sta izvedli nekaj klasičnih skladb, Rudija Ringbauerja pa z izbranimi aforizmi o ljubezni in aktualnih vsakdanjih situacijah svojih stvaritev. Osrednja gosta Anton in Janez Repnik sta vsak iz svoje osebnostne in karakterne perspektive prikazala svoja likovna dela. Anton ostaja zvest motivom s podeželskega okolja, z igrivimi in živahnimi barvami njegove figure hudomušno in hkrati naivno, kakršen je tudi njegov način upodabljanja, zrejo s platen. Logično. Na tak način je tudi avtor razmišljal o umetnosti, ljubezni in aktualnih vsakdanjih problemih ter začinel svoje misli s humorjem in smehom. Povsem drugačne pa so podobe Janezovih likov na platnih; s "trpko obrazno mimiko", kot jih je v svoji recenziji označila likovna kritičarka Aleksandra Čas. Janez pa dodaja, da so skozi njegovo čutenje takšni prešli na platno, kot pač so ljudje v današnjem kriznem času. Izredno angažirane motive v skoraj portretno natančno risanih obrazih, z umirjenimi, skoraj monotonimi barvami tu in tam popestri z živahnim šopkom, pikastim prtom ali črnimi lastovicami ... kot upanje. Vredno ogleda!

Razstavo si lahko ogledate še do 30. novembra v času, ko je knjižnica odprta.

EstEtika

Evtanazija

Marta Krejan, prof.

Ali imamo pravico umreti, ko želimo? Je to isto kot samomor? Je umor, če nekdo komu pomaga umreti? Je nekoga pustiti umreti enako kot pomagati mu umreti?

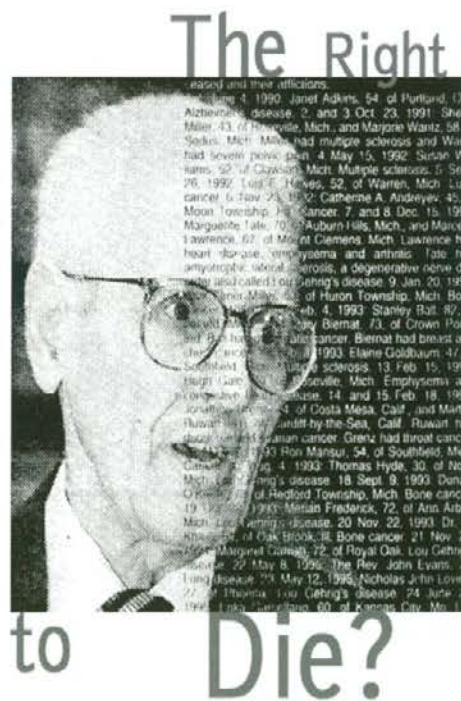
Deseti dan v septembru je svetovni dan preprečevanja samomora. O tem ste brali tudi v septembrski številki Viharnika. Ne vem, koliko in kako taki prispevki in tudi dogodki, ki jih ni malo, vplivajo na vas, sem pa prepričana, da ima prav vsak človek neko mnenje o takem načinu prekinitve življenja. Zakaj se nekdo zavestno odloči za prekinitve življenja? Zdi se, da je razlogov mnogo, najbrž pa gre v vsakem primeru predvsem za željo po odsotnosti trpljenja. Trpljenje je zelo širok pojem, zato recimo, da imamo v mislih eno vrsto trpljenja, in sicer predvsem bolečino (fizično in psihično), ki jo povzroča neozdravljiva bolezen ali nenadno prekinjena sposobnost za samostojno opravljanje osnovnih življenjskih potreb. Nekateri ljudje, ki vedo, da imajo pred sabo le še nekaj mesecev življenja, v katerem jih čakajo samo bolečina in poskusi blažitve le-te z zdravili, si želijo trpljenje skrajšati. Če ga ne morejo sami, prosijo za "milostno smrt" – evtanazijo.

V sodobni družbi se povsod po svetu vse bolj razmišlja in govori o možnosti za lastno odločitev o koncu življenja, evtanaziji. V določenih primerih je dovoljena v Belgiji, Luksemburgu, na Nizozemskem, v Švici, v ameriških zveznih državah Oregon in v Washingtonu, Andaluziji in na Tajskem. Sprejeta in zakonjena je kot neodtujljiva pravica do lastnega življenja, in jo tudi prakticirajo. Vsi smo že slišali za dr. Kevorkiana, ki ga menda imenujejo kar dr. Smrt. Grški izraz "euthanasia" pomeni lepa, lahka smrt, skrajšanje trpljenja in smrtnega boja umirajočim ali neozdravljivo bolnim, pospešitev smrti iz usmiljenja (nacizem je to hudodelsko izrabljal). Vsekakor gre za nepopravljivo poseganje v usodo posameznika. Pri nas ni zakonjena niti dekriminalizirana, a tako kot povsod imamo tudi pri nas zagovornike in nasprotnike evtanazije. Večinoma so nasprotniki predstavniki cerkve in verni ljudje. Sklicujejo se na svetost življenja, češ da je življenje dejanje

višje instance in da lahko le bog odvzame to, kar je dal. Utemeljujejo torej svetopisemsko in evtanazijo enačijo z umorom. Ker je cerkev definirana s svetim pismom, v katerem trpljenje običajno pomeni vrednoto, je nekako razumljivo, da zagovarja takšno stališče: zaradi trpljenja bomo po smrti zveličani. Seveda je precej nasprotnikov evtanazije tudi iz zdravniških vrst, saj bi s prakticiranjem le-te kršili Hipokratovo prisego, ki pa je dandanes pravzaprav le še nekakšen simbol (tudi splava ne dopušča, pa ga je kljub temu dovoljeno opravljati). Nekateri zdravniki svoje nasprotovanje utemeljujejo preko lastnih izkušenj, češ da si v mnogih primerih sorodniki hudo bolnega želijo izvesti evtanazijo, saj velikokrat trpijo veliko bolj kot sam na smrt obsojeni. V tretji skupini nasprotnikov so tisti, ki gledajo na evtanazijo s pravnega stališča. Ali sploh ostaja možnost s predpisi zagotoviti nezmožnost zlorabe evtanazije? Ali sploh obstaja kakšen zakon, v katerem je nemogoče najti pomanjkljivosti? Evtanazija je lahko izvedena aktivno, pasivno ali neaktivno. Pri aktivni pacient prejme zdravila za lajšanje bolečin, ki v čezmerni rabi lahko povzročijo smrt, v drugem primeru smrt nastopi zaradi nejezanja določenih zdravil (npr. antibiotikov), v tretjem primeru pa gre za odklop z aparatur, ki bolnika ohranjajo pri življenju. Druga oblika evtanazije je sicer najbolj razširjena oblika in nekako sprejeta v javnosti, medtem ko je tretja najspornejša. Ampak ali razlika med pasivno in aktivno sploh obstaja? Chris Hill je bil uspešen avstralski novinar s še uspešnejšim življenjem; starši so mu omogočili čudovito otroštvo, dobro izobrazbo, mnogo potovanj ... V Himalaji je opazoval, kako je sonce v jutru ožarjalo najvišje vrhove na svetu, z gobavcem je v hindujskem templju kadil hašiš, na Japonskem je vozil motor s hitrostjo 265 kilometrov na uro, učil se je tujih jezikov, predvsem pa je imel skrbno družino, ki ga je podpirala, dobre prijatelje in več kot eno uspešno zvezo z žensko. Kot je sam zapisal, je živel "maksimalno", vedno hvaležen za priložnosti, ki jih je lahko izkoristil in vedno je mislil na to, da mora živeti danes, ker morda ne bo več nobenega jutri. Ironično, pravi Hill, a ravno eden njegovih najljubših konjičkov ga je kruto oropal za vsak naslednji jutri. Preživel je namreč hudo nesrečo z jadralskim padalom, vendar je ostal paraliziran od prsi navzdol. Dnevi so zanj postali prazni, nesmiselni, bil je le še govoreča glava na invalidskem vozičku. Seveda so ga ob tem pestile še mnoge druge zdravstvene težave, povsem je bil odvisen od drugih, veliko časa je prebil v bolnišnici, prej atletsko oblikovano in

zdravo telo je postalo brezoblično, ni mogel sprejeti, da se njegovo dekle spreminja v njegovo osebno medicinsko sestro in preživlja noči z impotentnim kosom lesa, ki ima krče. Tolažili in spodbujali so ga, da je pomembno, da še vedno lahko opravlja svoje delo. To je bilo res, saj je imel to delo rad in družbo prijaznih sodelavcev ravno tako. Vendar je to bila le služba, delal pa je zato, da je lahko živel in ne živel zato, da bi lahko delal. Delo ni bilo nikoli razlog, zaradi katerega bi hotel živeti. Chris Hill je poleg sporočila oz. pisma svojim bližnjim napisal izjavo, da se je odločil vzeti si življenje. Napisal je, da samomor ni zločin, da se je za to odločil zavestno, brez kakršnega koli drugega vpliva ali pomoči. Prepovedal je oživljanje in kakršno koli vmešavanje, če slučajno ostane živ, razen če mu bo to pomagalo končati trpljenje. Če kdo ne bo upošteval njegove želje, bo to pomenilo zločin.

Recimo, da je prijatelj, ki je Hillovo sporočilo prebral, prišel do njega, ko je še živel. S posredovanjem bi lahko preprečil njegovo namero in ga ohranil pri življenju, vendar se je odločil spoštovati njegovo voljo, torej pustil Hilla umreti. Imamo torej dve situaciji (v konkretnem primeru): samomor in pasivno evtanazijo. Oboje nedopustno?

Kevorkian
(vir: <http://enterthecircle.files.wordpress.com/2007/09/kevorkian.gif>, pridobljeno 10. 11. 2010)

Socialni izzivi

Zaposlitev – brezposelnost (prvi del)

Polonca Jakob Krejan, univ. dipl. soc. del

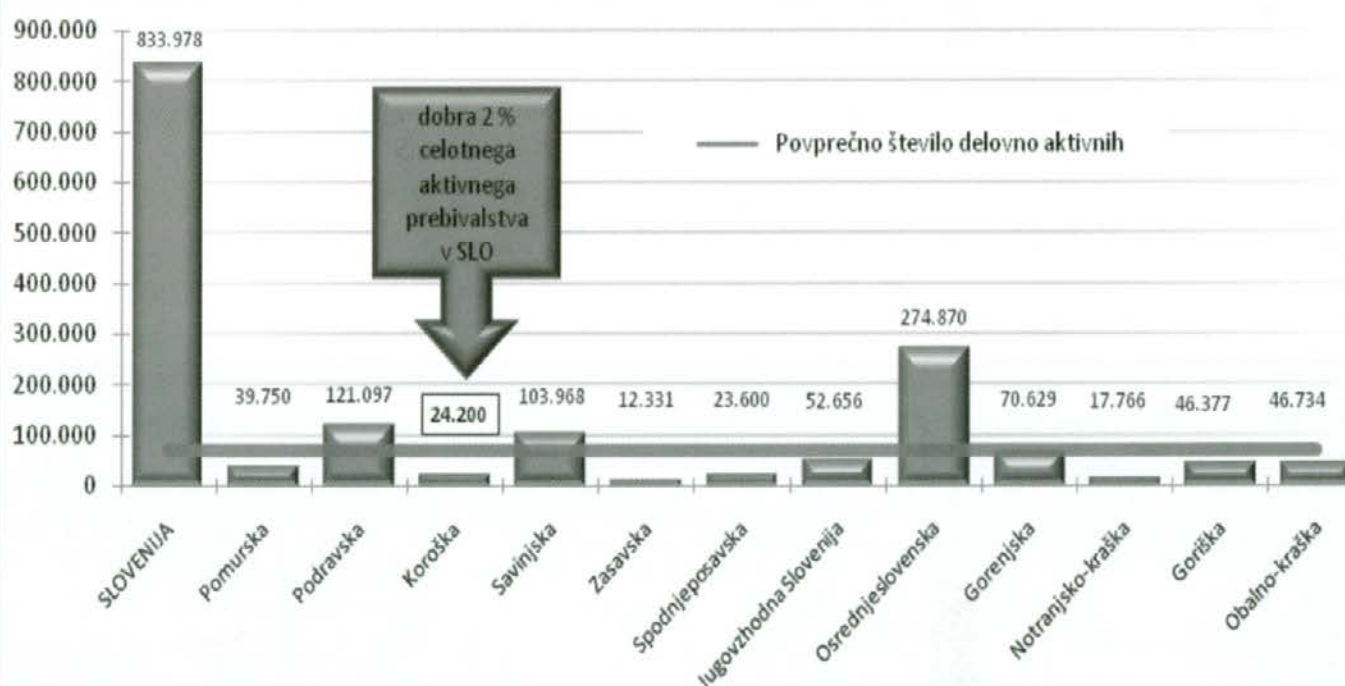
Zahodne družbe, ki so uveljavile kapitalističen način produkcije kot odgovor na nastale družbene spremembe postmoderne, se na področju zaposlovanja in trga delovne sile vse bolj oprijemajo prilagodljivosti zaposlovanja. Le ta je povezana z današnjo redefinicijo dela, za katero je značilno, da pojem dela razširja od za industrijsko moderno družbo značilnega modela zaposlitve s polnim delovnim časom za nedoločen čas (standardna zaposlitev) na drugačne, manj formalne, neformalne oziroma

fleksibilne oblike dela. Gre za povečanje raznolikosti zaposlitvenih pogojev, oblik, praks in izkušenj posameznika. Te nove forme podzaposlenosti predstavljajo fleksibilno pluralni trg dela, ki je torej različen od klasičnega trga dela industrijske družbe, kot smo ga bili vajeni (Beck, 2001). To pomeni, da se t. i. sistem polne zaposlenosti začena rahljati s fleksibilizacijo svojih treh nosilnih stebrov: delovnega prava, kraja in časa. Kot tak postaja vse bolj razširjen, priljubljen med delodajalci, spodbuja pa ga tudi država, zaradi česar vedno bolj obvladuje prej omenjeni klasični trg dela.

Pomembno pri razumevanju in vrednotenju je zavedanje, da ta pojav podjetja oz. delodajalci dojemajo in sprejemajo drugače kot delavci oziroma zaposleni, tretja med ključnimi akterji

fleksibilizacije zaposlovanja pa je še država. Delodajalcem različne vrste in načini fleksibilnega zaposlovanja kadrov omogočajo stalno prilagajanje trenutnim tržnim razmeram in pogojem poslovanja, zato vse večja priljubljenost in zaželenost tovrstnega zaposlovanja pri njih ni presenetljiva. Daje jim več svobode pri odpuščanju, dopušča pa jim tudi omejevanje nekaterih pravic iz dela. Kot bistven koncept za področje trga dela in zaposlovanja jo spodbuja tudi država. Vendar pa je njen pomen za državo dvojen in nasprotujoč – po eni strani pomeni možnost pospešitve zaposlovanja in zmanjšanje brezposelnosti, po drugi strani pa prinaša manj sredstev v državno blagajno, nizko socialno varnost zaposlenih in s tem številna tveganja za nastanek socialnih problemov. Delavci večinoma zavzemajo nasprotno stališče in si želijo stalne zaposlitve, ki jim prinaša več socialne varnosti. Če je

Graf 1: delovno aktivno prebivalstvo po statističnih regijah, avgust, 2010

fleksibilna zaposlitev delavčeva lastna izbira zaradi boljšega usklajevanja področja dela z drugimi življenjskimi aktivnostmi oziroma usklajevanja družinskega življenja z delovnimi obveznostmi, zaradi možnosti dodatnega zaslužka ali nekaterih drugih dejavnikov, potem tovrstna zaposlitev predstavlja pozitivno možnost za delavca.

Glede na ekonomsko aktivnost se delovno sposobno prebivalstvo (vse osebe, stare 15 let in več) deli na aktivno in neaktivno prebivalstvo. Neaktivno prebivalstvo predstavljajo osebe z lastnimi dohodki (upokojenci, delovni invalidi, študentje, prejemniki socialne podpore in rente) in vzdrževane osebe, aktivno prebivalstvo pa se naprej deli na delovno aktivne – zaposlene in brezposelne (definicija po Mednarodni organizaciji za delo – MOD, 2010). Kot nam Statistični urad Republike Slovenije navaja, je bilo letos za drugo četrtletje (april, maj in junij) 1.042.000 delovno aktivnih prebivalcev, od tega predstavlja 45,97 odstotkov žensk in 7,10 odstotkov brezposelnih oseb, kjer pa je dobra polovica brezposelnih moških. Na Koroškem je v mesecu avgustu bilo 24.200 delovno aktivnih (1.498 manj kot enako obdobje lani) in 4.211 brezposelnih oseb (552 več kot enako obdobje lani). Stopnja registrirane brezposelnosti pa se je v tem letu (gledano za obdobje avgust 2009–2010) dvignila za 2,1 odstotek.

Vir: SURS

Statistična regija Koroška zajema občine: Črna na Koroškem, Dravograd, Mežica, Mislinja, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec, Vuzenica, Prevalje in Ribnico na Pohorju

Revščina je vse pogostejši pojav v nestandardnih zaposlitvah, med zaposlenimi za polovični delovni čas, za določen čas, med občasno zaposlenimi, še posebej pa med samozaposlenimi, saj je bilo, če pogledamo podatke za Slovenijo, med njimi v letu 2007 revnih kar 16,3 % oseb (SURS). Revščina med zaposlenimi je najbolj pogosta v primerih, ko je med člani gospodinjstva le en zaposlen. Največje tveganje se tako pojavlja v enostarševskih gospodinjstvih in gospodinjstvih z otroki, kjer dela le eden od staršev.

Glede na izobrazbo je revščina med zaposlenimi najpogostejša med slabše izobraženimi. Med zaposlenimi, ki imajo končano osnovno ali nižjo srednjo šolo, je bilo v letu 2007 in 2008 v Sloveniji 10 % revnih, s končano srednjo poklicno ali tehnično šolo je bilo takih 5 % zaposlenih, med zaposlenimi, ki imajo končano terciarno izobraževanje, pa 1 % takih, ki tvegajo revščino (Eurostat). Današnja situacija je v dosti primerih res zelo težka in v večini primerov so ljudje na robu preživetja, kar si izboljšujejo na način, da tisti, ki imajo podporno socialno omrežje, pomoč dobijo predvsem od tam, ostali se deloma (v manjši meri) obračajo na zavode in organizacije, ki imajo programe in storitve za pomoč osebam, ki so v stiski. Izkaže se, da gre velikokrat za osebe z izredno majhnim socialnim omrežjem in primere, kjer se revščina prenaša skozi generacije.

Prvi del bom zaključila s tem, kar so v končnem poročilu *Vzroki in obseg pojava*

zaposlenih revnih zapisale avtorice:

"Pomembno dejstvo, ki ne potrjuje navedb, vendar jih večkrat zasledimo v laičnem tisku v smislu, 'da ljudje samo čakajo na pomoč države', je, da osebe same precej razmišljajo o možnih izhodih iz situacije (pripravljene so se (pre)šolati, iskati zaposlitev, se preseliti), vendar pri tem naletijo na številne ovire. To, kar pričakujejo od socialne države, je predvsem ustrezno podporno okolje, ki bi jim pomagalo, da izstopijo iz začaranega kroga revščine."

In še epilog: Pahor je ob obisku Koroške ocenil, da regijsko gospodarstvo po stečajih nekaj družb počasi in zanesljivo okreva. (24ur.com, Slovenj Gradec, 3. 11. 2010, 19:25, STA/U.Z.)

Viri:

- SURS – statistični urad Republike Slovenije Dostopno na: <http://www.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp> (31. 10. 2010).
- Beck, U. (2001): *Družba tveganja: na poti v neko drugo moderno*. Ljubljana: Krtina.
- Eurostat. Dostopno na: <http://nui.epp.eurostat.ec.europa.eu> (31. 10. 2010).
- 24ur.com: (24ur.com, Slovenj Gradec, 03.11.2010, 19:25 | STA / U.Z.). Dostopno na <http://24ur.com/novice/slovenija/slikani-tako-crna-kot-se-zdi.html> (5. 11. 2010).
- Mednarodni organizaciji za delo – MOD, 2010. Dostopno na <http://zeneva.predstavninstvo.si/index.php?id=2487> (5. 11. 2010).

Spoštovani bralci in bralke, pokažite Viharnik svojim prijateljem in znancem in jih povabite, da se nam pridružijo s prispevki ali kot naročniki.

Uredništvo

RAČUNALNIŠKE DROBTINICE

moramo prepričati, ali so na voljo gonilniki za vaše komponente in zunanje naprave. Ob pravilni namestitvi operacijskega sistema in gonilnikov bo vaš računalnik za okoli 10 odstotkov hitrejši od 32-bitne različice, saj ima le-ta pomembno omejitev pri uporabi pomnilnika RAM in tudi manjšo količino podatkov lahko obdela naenkrat.

Windows 7 se tako imenuje zato, ker gre za sedmo generacijo operacijskega sistema Windows. Ali bo številka sedem srečna za Microsoft, bodo odgovorili uporabniki z njegovo uporabo in s svojim zadovoljstvom. Novosti, ki jih prinaša Windows 7 je precej, veliko je takih, ki izboljšujejo obstoječe funkcionalnosti, vse pa so usmerjene k boljšemu delu uporabnika. Največ stika z operacijskim sistemom ima povprečen uporabnik z namizjem operacijskega sistema. Prav ta pa je v Windows 7 dobil novo podobo. Opravilna vrstica ni več strogo deljena, začne pa se z ikono Windows (pri XP-jih z gumbom Start). Programe, ki jih najpogosteje uporabljamo, lahko sedaj enostavno pripravimo v opravilno vrstico.

Najprej kliknite gumb Start, kliknite Vsi programi in poiščite program. Izbrani program kliknite z desno tipko miške, nato pa kliknite Priprni v opravilno vrstico.

Windows 7

Zoran Laznik, MCSA

Po letu dni prodaje je gigant Microsoft s svojim operacijskim sistemom Windows 7 zadel v polno, saj ga, za razliko od kontroverzne Viste, uporabniki v veliki meri le hvalijo. Zato tudi ne preseneča podatek, da je to najhitreje prodajan operacijski sistem v zgodovini. Kljub temu stari Windowsi XP še vedno obvladujejo 60 odstotkov svetovnega trga. Microsoft je 22. oktobra dokončno ustavil prodajo operacijskega sistema Windows XP in Windows Vista, podporo za Windows XP s servisnim paketom 3 pa bo nudil do aprila 2014. To pomeni, da se ob nakupu novega računalnika lahko odločimo za Windows 7 ali za odprtokodno distribucijo Linuxa. Če ste se odločili za nakup novega računalnika in ima vaš računalnik 64-bitni procesor ali uporablja več pomnilnika RAM (4 GB in več), vam svetujem namestitev 64-bitne različice sistema Windows 7. Pred namestitvijo 64-bitnega operacijskega sistema se

V kolikor je program že odprt, z desno tipko miške kliknite gumb programa v opravilni vrstici in odpre se skočni seznam, nato pa kliknite Priprni ta program v opravilno vrstico.

Skočni seznammi so seznammi nedavno uporabljenih elementov, kot so datoteke, mape in spletna mesta, razvrščeni po programih, s katerimi ste določen element odprli. Nedavno uporabljene programe in priljubljene elemente lahko odpirate s pomočjo skočnih seznamov in tako hitreje dostopate do elementov, ki jih dnevno uporabljate.

Zborovodska šola v dvorcu Bukovje

Nataša Konečnik Vidmar

V Dvorcu Bukovje v Dravogradu se je konec oktobra pričela zborovodska šola Lahkih nog naokrog (oktober 2010–pomlad 2011). V prvi stopnji se bodo udeleženci naučili peti in slišati po notah. Tečaj obsega 40 šolskih ur in je namenjen vsem, ki želijo obogatiti svoj svet slušne zaznave in ritmičnega gibanja: pevcem (solopevcem ali zborovskim pevcem) vseh starosti, ki si želite naučiti branja notnega zapisa in petja po notah s pomočjo glasbenih vilic, a brez pomoči inštrumenta oz. ponavljanja za zborovodjem. S tem organizatorji želijo olajšati tudi delo v zborih, saj glasbena pismenost pevcev pri učenju in oblikovanju skladb prihrani kar nekaj časa in dirigentovega truda. Tečaj je namenjen tudi zborovodjem in korepetitorjem, ki delujejo brez formalne glasbene izobrazbe in se želijo naučiti branja, razumevanja in slišanja horizontalnega (enoglasnega) kot tudi vertikalnega (večglasnega) zapisa brez pomoči inštrumenta, a z natančno in hitro uporabo glasbenih vilic. Ob koncu tečaja bodo slušatelji opravili praktični preizkus in prejeli diplomu z oceno znanja. Predavateljica je Vanja Mori, prof., ki je diplomirala na Akademiji za glasbo v Ljubljani na oddelku za glasbeno pedagogiko. Vzporedno je obiskovala

pouk solopetja na Srednji glasbeni šoli v Velenju pri mag. Dušanki Simonovič. Pevsko se je izpopolnjevala pri različnih pedagogih ter aktivno sodelovala v mednarodni pevski šoli Hugo Wolf in na seminarju opernih arij. V Glasbeni šoli Slovenj Gradec vodi dekliško vokalno skupino in poučuje nauk o glasbi, glasbeno pripravnico ter solfeggio. Kdor bi se želel še naknadno vključiti v tečaj, naj pokliče na telefonsko številko 02 88 12 460. Organizator tečaja je Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Slovenj Gradec.

Nagradni natečaj "To je moja poslovna ideja! To sem jaz!"

Nataša Konečnik Vidmar

Imate zanimivo, še neuresničeno poslovno idejo? Jo želite predstaviti? Zdaj je pravi čas za to! Podjetniški inkubator TRC Koroška v sodelovanju z GZS Območno zbornico Koroška, Društvom ekonomistov Koroške in Podjetniškim centrom Slovenj Gradec organizira nagradni natečaj za izbor najboljše poslovne ideje, katerega naziv je To je moja poslovna ideja! To sem jaz! Glavni namen natečaja je omogočiti

vsem, da se izrazijo skozi dobre, še neuresničene poslovne ideje. Glavna nagrada za zmagovalno poslovno idejo je 500 €, poleg tega pa še brezplačna pomoč pri pripravi poslovnega načrta. Nagrajene bodo tudi ostale prispele ideje. Dodatne informacije lahko dobite na info@trc-koroska.si, po telefonu 02 87 87 330 ali pa jih obiščete v Otiškem Vrhu 53, Šentjanž pri Dravogradu.

Pričetek gledališke skupine Studia A"

Nataša Konečnik Vidmar

V Kulturnem domu Slovenj Gradec se je konec oktobra pričela gledališka šola Studio A – začetek delavnice za režiserje in igralce ljubiteljskih gledaliških skupin. Predavatelj je režiser **Aleksandar Čaminski**. Dodatne informacije dobite na telefonski številki 02 88 12 460. Organizatorja sta Studio A in Zveza kulturnih društev Slovenj Gradec.

MALI OGLAS

**Kupim traktor URSUS ali
IMT FERGUSON 533 ali 539.
Tel.: 070 521 564**

Naložbe, ki bodo v prihodnje najbolj privlačne

Utrinki s 4. kongresa plemenitih kovin in surovin

Bernarda Dretnik,
samostojna premoženjska svetovalka

V zadnjem letu smo bili na finančnih trgih deležni novih spoznanj. Ali so ta spoznanja pozitivna ali negativna, lahko vsak pri sebi presodi sam. Dejstvo pa je, da so se odkrile nove (pre)zadolžene države in podjetja, ki so jih in jih še vedno rešujejo z davkopllačevskim denarjem.

V podjetju Elementum smo letos organizirali že 4. kongres plemenitih kovin in surovin z namenom, da bi vas vzpodbudili k razmišljanju o trenutni gospodarski situaciji in morebitnem prihodnjem ekonomskem in finančnem stanju. S svetovno znanimi strokovnjaki, kot so dr. Marc Faber (letos že četrtič), James Turk (na lanskem kongresu je pravilno napovedal razvrednotenje evra) ter prvič v Sloveniji Dirk Müller (mr. Dax), ki je v Nemčiji zelo priznan borzni posrednik in je pravilno napovedal zlom borze leta 2007, so nam poskušali podati različne scenarije, ki naj bi se zgodili v prihodnosti. Za čim varnejšo prihodnost pa smo prisluhnili specialistu za naložbe v fizično srebro, nekdanjemu podpredsedniku Deutsche Bank za frankfurtsko območje Thorstenu Schultu ter vsesplošnemu poznavalcu makroekonomije, ki je tudi napisal knjigo Zlato osvobaja, prof. dr. Hansu J. Bockerju. In kako gleda na trenutno finančno stanje in na to, kaj lahko pričakujemo v prihodnosti, H. J. Bocker? Pravi, da bodo ustvarjalci denarja še dalje pospeševali stroje za tiskanje denarja. Naj bo hiperinflacija, odkriti bankrot ali vojna, finančni sistemi se bodo zlomili počasi ali hitro. Borzni trgi bodo naraščali in padali do svojega končnega "velikega zloma", plemenite kovine bodo nadaljevale trend navzgor, četudi kdaj pa kdaj s korekcijami. Pripravimo naj se na scenarij na razumen način. Večji kot je zlom ali kriza, večje so priložnosti. Zlato pa je po značaju varno in se ne smatra kot tvegana naložba. V zadnjih 500 letih smo imeli pet svetovnih

valut, preden je ameriški dolar prevzel vodilno vlogo od angleškega funta v zgodnjih 20. letih. Portugalska, španska, nizozemska, francoska in britanska valuta, vsaka je v povprečju obstajala 93 let. Današnji dolar pa je na oblasti že 91 let. Če bo povprečna perioda ostala ista, nas bo njegova smrt presenetila leta 2012 ali 2013. Nova svetovna valuta bo po vsej verjetnosti vsebovala precej elementov z oprijemljivo vrednostjo, kot so nafta, zlato, srebro in tudi nekatere poglavitne papirnate valute, npr. juan, jen, DM2, peso in rubij. Zelo majhna je verjetnost, da bomo imeli čisto z zlatom krito valuto. Zlato in z njim povezane delnice skupaj sestavljajo 0,7 % celotnega svetovnega bogastva. V 30. letih prejšnjega stoletja so sestavljali celih 32 %. Zato ostaja precej prostora za prevrednotenje zlata, morda celo za faktor 25 ali 50, meni prof. dr. H. J. Bocker. Specialist

za naložbe v fizično srebro g. Thorsten Schulte napoveduje višjo ceno srebra kot zlata. Trenutno stane ena unča zlata 60-krat več od unče srebra. Zgodovinsko razmerje je bilo vedno 15-kratno. V nasprotju z zlatom se je letos skoraj 70 % srebra uporabilo v industriji. In prav na podlagi industrijskega povpraševanja v zadnjih dveh ali treh letih vidi potrebo po regulaciji cene, da bi dobili izravnavo med ponudbo in povpraševanjem. Kajti takrat ne bo več dovolj velikega presežka ponudbe, da bi bilo na voljo dovolj srebra za pokritje investicijskega povpraševanja na nivoju iz leta 2009. To je tudi poglavitni razlog, zakaj za konec leta 2012 napoveduje celo trimestrne cene srebra v dolarjih za eno unčo. Dirk Müller, ki je pravilno napovedal zlom borze 2007, nikakor ni mnenja, da je

najhujše že za nami. Če opazujemo dimenzijo in strukturo državnih posojil, lahko mirno govorimo o "Materi vseh balončkov". Pok balončka je zagotovljen, vprašanje je le, kdaj bo do njega prišlo. Z denarjem, ki so ga države po vsem svetu med krizo dale na voljo, smo zgolj pridobili nekaj časa, toda nihče ne ve, koliko. Predvideva, da bomo v prihodnjih dveh letih doživeli pravi spektakel. Nujno je potrebno manj špekulirati in več investirati. Za vlagatelje obstajajo zelo zanimiva področja udejstvovanja. Vroča tema so surovine, za katere se bo v naslednjih dveh letih borba zaostrovala. Zlato in srebro morata po njegovem mnenju sestavljati 10–20 % lastnega likvidnega premoženja. Seveda v fizični, oprijemljivi obliki. Ti dve kovini bosta za številne vlagatelje in bankovce zmeraj bolj postajali rezervna valuta.

James Turk, poznavalec mednarodnih financ in bančništva ter specialist za naložbe v plemenite kovine, na vprašanje, kako vidi trenutno situacijo na valutnem trgu v svetu, odgovarja, da je trg negotov. Zelo nestabilen. Pogled na nacionalne valute se slabša. EU ne bi smela jamčiti za Grčijo. ZDA ne bi smela jamčiti za tamkajšnje propadle banke in podjetja. Enako velja za Veliko Britanijo. Ti dogodki so oslabili vrednosti nacionalnih valut, zaradi česar ljudje iščejo druge možnosti za zaščito svojega premoženja. Zato ni presenetljivo, da cene plemenitih kovin naraščajo. Zlato in srebro sta edino varno zatočišče denarja na svetu. In napovedi? Še naprej spremlja napovedi, ki jih je v oktobru 2003 omenil v Barron's, finančnem časopisu v ZDA. Napovedal je, da bo cena zlata narasla do 8000 USD za unčo do leta 2013 oz. 2015. Pa tudi, da bo razmerje zlato-srebro padlo na 20 unč srebra za nakup ene unče zlata. Torej, srebro naj bi bilo 400 USD, če se njegove napovedi za ceno zlata 8000 USD in razmerje 20 izkažejo za točne.

Poleg tujih finančnih gurujev so se kongresa udeležili tudi domači, predstavile pa so se tudi družbe, ki so strokovnjakinje za naložbe v rudnike, ter najstarejša družba za premoženjsko svetovanje v Sloveniji. Situacijo, ki nas lahko čaka v prihodnje, je zelo slikovito opisal ameriški pisatelj in analitik trga vrednostnih papirjev Robert Precher, ki je v enem izmed intervjujev dejal: "Prihaja zima, kupite si plašč. Večina vam sicer svetuje, da ostanite goli in da ga ne potrebujete. Če se motim jaz, vam ne bo hudega. Če se motijo drugi, lahko umrete."

SPOMIN

Včeraj

je le spomin, zavit v tančico.

In jutri

so le sanje, ki bi jih rad doživel.

Le Danes

je dan, ko si bratje in sestre

lahko roko podamo.

Komaj je pokukala skozi vrata jesen, tako barvita in polna toplih barv, je 10. 9. 2010 iz naše sredine iztrgala Petra Šumaha iz Gornjega Doliča 38, krajana vaške skupnosti Dolič.

Mlad, premlad za človekov razum je moral oditi. Rodil se je 13. 12. 1981 kot drugi otrok mami Miri in očetu Ivanu. Poln energije, raziskovalnega duha in nagajivosti je rasel in zajemal življenje z veliko žlico prav vsak dan. Pa naj je bilo to v otroštvu okoli domače hiše skupaj s sestro Andrejo in prijatelji ali v okolici gasilskega doma, ki mu je že pri sedmih letih postal njegov drugi dom, ko je vstopil v pionirske vrste gasilcev. Ali pa je to bilo njegovih zadnjih osem let, ko si je ob vsem drugem aktivnem delu poiskal življenjsko sopotnico Sašo in z njo gradil gnezdo ljubezni, saj je že kot stric in boter Helenci in Emanueli kazal ves čut očetovstva, ki ga je prejel kot dar.

Njegova življenjska energija je blagoslovila vsako njegovo delo, njegov angel varuh življenja je bil ob njemu vse do usodnega ponedeljka, 6. septembra, ko se je zgodila prometna nesreča. Vse do petka, 10. 9. 2010, smo vsi upali, da je dovolj močan, da bo tudi to preizkušnjo premagal in ...

Otroštvo

Čeprav v nekem trenutku navidezna nagajivost pri otroških igrah, je postala nepozabna dogodivščina, ki so se je prijatelji in sošolci radi spominjali ob vsakem srečanju. Vsako njegovo delo pred oltarjem v domači cerkvi je bilo opravljeno z veliko pozornostjo, pa naj je bilo to streženje pri mizi ali branje Božje besede za ambonom. Duh radovednosti v njegovem srcu ga je napolnjeval prav vsak trenutek. Koliko radovednih pogledov je bilo v njegovih očeh, ko je skupaj z očetom ali mamo ustvarjal in delal – kjer koli v domačem gnezdu. Koliko iznajdljivosti je že kot otrok pokazal pri domačih opravilih in pri opravljenih v gasilskem domu, kjer je skupaj z vsemi člani družine delal in gradil steber našemu društvu.

Mladost

Veselite in ljubezen do življenja in do dela je Peter pokazal tudi, ko je končal osnovno šolo in odšel svoji poklicni poti naproti. Poleg gasilskega

poklica mu je bil tudi knapovski stan položen že v zibel. Peter je čutil, da biti knap ni samo poklic, ki ga človek opravlja osem ur in nato pozabi nanj. Zavedal se je, da je to poklic, ki ga živiš. Živiš ga v službi in živiš ga med kameradi vsak dan. Njegov odnos do dela, ki ga je razvijal ob mami in očetu, ob tovariših v gasilskem domu in ob kameradih v jami, je bil na vsakem koraku doživet in prežet z radostjo in hudomušnostjo, kar je vsakemu delu dalo tisto pravo.

Načrti

V polnosti iz mladosti na poti proti zrelem letom ustvariti topel dom za izbranko in imeti družino, ki bi bila temelj srečnega življenja ...

Sol zemlje

Kar pomeni sol hrani, to je pomenila Petrova prisotnost povsod – doma na dvorišču, na vrtu, v delavnici ali v njegovem stanovanju, pred gasilskim domom na vajah, pri intervencijah, pa v jami, kjer so vsi knapi ena duša, ob raznih srečanjih in še in še.

Gasilec

O njegovem delu pri gasilcih pričajo števila priznanja in plakete, številni doseženi rezultati. Prepotoval je pot od čina gasilca do vodje skupine in na koncu do vodje enote. Podeljen mu je bil čin nižjega gasilskega častnika, a ga je smel imeti pripetega le enkrat – na dan podelitve – le nekaj tednov pred usodnim trenutkom. Da je hitel živeti življenje, pove tudi podatek o prejetih priznanjih: društveno priznanje tretje in druge stopnje, bronasta plaketa PGD Dolič (kot član ekipe), priznanje Vaške skupnosti za odličen rezultat na državnem tekmovanju in priznanje župana občine Mislinja.

Rudar

Njegov nemirni in ustvarjalni duh je botroval tudi napredovanju v vrstah rudarjev, saj je bil hitro opažen kot dober rudar in srčen kamerad. S

svojo vztrajnostjo in delavnostjo je bil priljubljen prav med vsemi, ki so ga dan za dnem srečevali in z njim delili rove globoko pod zemljo.

In ...

Kar koli se je že zgodilo, pozitivno razmišljanje in pozitivna energija njegove duše sta pomagala, da se je še tako brezizhoden položaj rešil in se dobro končal. Vse do ponedeljka, 6. 10. 2010, ko se je zgodila usodna sekunda. Ko je bil v nepravem trenutku na nepravem mestu – za oči našega človeškega razuma. Pet dni je trajala molitev, pet dni je trajalo upanje, da bo zmogel, pet dni so trepetala srca vseh, ki poznamo Petra, da bo smel še naprej svoje darove, pa čeprav takšne, ki jih do sedaj nismo poznali, deliti med nami.

A njegova volja, naj se zgodi, tako kot je zapisano pri Bogu, se je zgodila.

Težko je razumeti, a napis ob njegovem slovesu »Ne jočite, takšna je bila Njegova volja« je v svoje črke skrnil vse Petrovo življenje – če ne bi bil tako zaupal, ne bi bil toliko doživel in toliko daroval vsem, s katerimi se je srečeval od rojstva pa vse dni svojega bivanja na zemlji do slovesa v letošnji barviti jeseni.

Naj ostane spomin

V knjigi vseh knjig, v Svetem pismu je zapisano: »Boga ni nikoli nihče videl. Če drug drugega ljubimo, živi Bog v nas in je njegova ljubezen v nas popolna.«

Samo devetindvajset je listov v njegovi knjigi življenja, a so vsi do popolnosti popisani. Polna je doživetij, polna spominov, ki bodo živeli naprej v srcih vseh, ki smo ga srečali, z njim živeli in z njim delili srečo ter z njim sklenili krog moči ob trenutkih, ko je bilo težko. Iz te njegove knjige naj raste neskončen spomin v srcih vseh, ki ostajamo. Naj ostane v naših srcih večer spomin na njegovo voljo, na njegov življenjski optimizem in naj nam Petrov zgled, da je vedno izhod – tako pri otroški igri kot v krogu družine, pri gasilcih in pri kameradih v jami, pa tudi pri veselju in zabavi – vsem nam vliva upanje predvsem takrat, ko bomo sami v težkih preizkušnjah. Ena njegovih zadnjih želja je bila izrečena samo nekaj dni pred usodnim trenutkom: »Ko bom jaz umrl, bodite tudi tako veseli kot ste danes.«

Od njegovega zemeljskega bivanja smo se poslovili na velik praznik nas kristjanov – na dan povišanja Svetega križa. Kako globoka simbolika, ki jo razume samo tisti, ki križ doživi – le ob križu življenja postajamo duhovno bogati in visoki, kot je simbol križa visoko nad nami.

Hvala vsem, ki se ga spominjate v molitvi in skrbite, da lučka na njegovem grobu nikoli ne ugasne.

Naj nam vsem ostane spomin na Petra kot šopek dišečega cvetja zavit v tančico ljubezni.

Žaljuoč: mama Mira, ata Ivan, sestra Andreja z družino in njegova Saša

Zapisala: Ivana Šošter

Peter Šumah
1981–2010

Mitja, zakaj si proč odšel od nas,
saj Tvoj še zdaleč ni napolnil čas.

In Tvoj Angel varuh te svaril je vedno in
povsod:

»Pazi na življenje, ne trosi biserov, dobrot!«

Trpljenja ati Ti in mam'ca nista hotela dati,
z ljubeznijo sta svojo Te želela varovati.

Junaštvu Tvojemu je dala krono kruta smrt
naš družinski ego ves je strtl...

Utihnil Tvoj je smeh - in cvetke vse povsile
so glave,
doliški pa Ti poje zvon - večerni Ave - ave -
ave.

Tvoja žalostna babica Stana, 26. 10. 2010

Naj ostane spomin

Saj ne moremo verjeti, da je generacija 81 v
samo šestih tednih razlike na cesti zopet
izgubila sošolca. Ponovil se je petek, zvonovi so
milo zapeli, kot bi jokali skupaj z atom in
mamo, skupaj z vsemi prijatelji po širni
Sloveniji, ki so mu bili ljubi.

Zakaj? Odgovora ni. Samo solza, ki tiho blaži
bolečino, zdrsrne po licu. Misel pa steče znova
in znova nazaj, tja v njegovo otroštvo, ko je
zajokal v naročju mame, ko ga je prvič objel
ata.

Rodil se je 24. julija 1981 kot prvorojenec mami
Bojani in očetu Marjanu. Nemir in radovednost
sta mu bila položena v zibel, pa naj je bil v
krogu domačih ali v soseski s prijatelji, ko so
raziskovali svet vode, ognja in vse žive narave.
Z igračo, sestavljeno iz navadne palice, vrvice
in žeblija, je komaj štiri leta in pol star ulovil
prvo ribo in poln sreče klical: "Ata, ata, liba,
liba!" Kot brat in sestra sta s sosedovo Mojco
raziskovala čuden svet odraslih, ki puhajo dim
belega svitka cigarete. Kot veliki brat, ki rad
ponagaja, a v srcu nosi zaščitniško ljubezen, je
skupaj s sestro Matejo raziskoval svet živali, pa
naj je bil to svet pajka, gosenice ali pa svet
konjev, ovac ali divjine. Toliko skrivnosti je
videlo njegovo srce, človeški svet pa je bil
vkovan v svet pravil in prepovedi, kot je svet
male gosenice vpet v oklep bube.
Nerazumljiva je bila za otroško dušo izguba
dedka in babice, ki sta mu bila poleg ata in
mame prva vzgojitelja v otroštvu pred vstopom
v šolo. Kako prav mu je prišlo zavetje soseda
Riharda. In kolo, ki ga je pogosto zapeljalo v
topel objem k babici Stani in teti Duški, kadar
je bila njegova duša po otroško ranjena. Kakšna
skrivnost je v gumbih na harmoniki, ki sta jo

Mitja Sušec

24. julij 1981–22. oktober 2010

raztegnila ata ali pa teta Tatjana? To skrivnost
je moral raziskati - in se je sam naučil igranja
frajtonarice.

Nemir, ki mu je bil položen kot odeja v zibel, ga
je spremljal povsod. Tudi v šolskih klopeh in
pri verouku. A kako rad je bil v družbi z
vrstniki, ko smo pripravljali drobce programa
za našo skupnost tu v rodnem Doliču. Tako
iskrivo so bile njegove oči, ko ga je preganjala
misel, da bi popestril naše srečanje, a se je
vedno trudil, da ne bi šlo kaj narobe. Kot pastir
pri jaslicah v Hudi luknji je razkril še eno
skrivnost svoje duše.

V dobi odraščanja je bilo treba poiskati poklic.
Sledil je mnogim fantom v rudarsko šolo v
Velenje, jo končal, a ni bilo to tisto pravo. Tudi
gostinska šola ni bila prava zanj. Kot omama ga
je vlekla hitrost, ki jo človek doživi na motorju
ali pa v dotiku burje ob morju. Kako srečna je
bila njegova duša tam, ob šumenju in ob
tleskanju valov v skalo. Želel je na odprto
morje. Kot kuhar na ladji, kot reševalec na
morju. A ne za dolgo. Nemir v srcu ga je vedno
pripeljal domov. Koliko otroške igrivosti je
privrelo v njegove oči, ko se je ves srečen igral z
nečakinjama Niko in Nijo.

Imel je mnogo prijateljev po širni Sloveniji.
Mitja, Mičo, Lisička ..., imena, ki so ga
zaznamovala med prijatelji, ki so cenili njegovo
odkritost, pa naj je bila v pogledu, besedi ali
stisku roke.

In končno je duša njegovega metulja našla cvet
Svetlane, ki mu je podala dlan. Dlan duše, ki je
prav tako iskala pristan. Poleti so ju božali
morje, šumenje valov in pripeka sonca, od
jeseni do pomladi pa veter gozdov iz bližine
Mitjevega doma. V skromni najeti hiški ju je ob
večerih zazibal v sanje dveh src, ki želita
pristati v varnem pristanu in si zgraditi svoj
svet, svoje gnezdo za ...

V petek, 22. 10. 2010, zgodaj zjutraj se je ta svet
ustavil. Samo trenutek nepazljivosti na cesti
in ...

Njegovo življenje je bilo podobno svetu
metulja, ki prične življenje kot drobna
gosenica. Koliko nevarnosti preži nad njo, ko
leze visoko na bilko, da bi videla v svet? Bije jo
dež, peče jo sonce, veter jo hoče odnesti v svet.
Čeprav nežna in ranljiva, preživi in se odene v
močan oklep bube. V tem svetu, ki je večini
neznani, zaživi svoje življenje, ga oblikuje in po
skrivnostnih poteh stvarstva nekega dne
odvrže svoj oklep ter z nerazumljeno močjo
prileze v svet kot mavrični metulj. In ta metulj
leta od cveta do cveta, doživlja svobodo
življenja v zraku, a se vedno znova in znova
vrača v košček, kjer je kot drobna gosenica
doživel veter, dež in sonce otroštva. Njegovi
poleti v neznanu pa so vedno daljši in daljši,
dokler ne odleti do raja. Na poti do tja pa sreča
veliko čudežev narave - od pekoče koprive do
omamne lilije, ki v vrtu narave vsaka po svoje
nudita zdravilo za ranjeno dušo.

Mitjeva sreča je bila vedno v tem, da je živel
hitro, razigrano, da se je dotaknil mnogo stvari,
ki so ga vznemirjale, povsod pa je pustil sled
svojega sonca v očeh.

Pesnik pravi: Nekoga moraš imeti rad
pa čeprav trave ali kamen ...
Mitja je imel rad vodo.

Vodo v jutranji rosi, ko se rojeva dan.

Vodo v meglici, ki prebuja življenje, ali v
oblakih visoko na nebu.

Vodo v potoku in morju, ki nosi življenje, ko
umiva, boža in tolaži.

Ko se izjoče nebo in svetlo sonce pretrga
oblake, poleti kaplje v dotiku sonca ustvarijo
čez nebeški obok čudovito mavrico, pozimi pa
se lesketa žarek mavrice od snežinke do
snežinke, od kristala do kristala.

Kot metulj je Mitja želel nositi ta čudež
mavrice na svojih krilih.

Ostale so sanje, ostali so spomini. Mitja bo
poslej živel kot pisana mavrica med zemljo in
nebov v srcih ljudi, ki so ga spoštovali in mu
dovolili živeti življenje, kot mu je bilo zapisano.

Hvala vsem, ki se ga spominjate v molitvi in
skrbite, da lučka na njegovem grobu nikoli ne
ugasne.

Žalujoci: mama Bojana, ata Marjan, sestra
Mateja z Niko in Nijo, babica Stana in teta
Duška ter njegova Svetlana

Zapisala: Ivana Šošter

Kako je hiša strašno prazna,
odkar tebe v njej več ni,
prej bila je tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se mi zdi.

Nešteto sveč je že dogorelo,
veliko rož je ovenelo,
solza kane mi iz očesa,
pred menoj je tvoj obraz,
odšla si tiho, brez slovesa,
mirno spiš in čakaš nas ...

ZAHVALA

Marija Javornik
1917–2010

Ob izgubi naše drage mame, babice, prababice in praprababice Marije Javornik, Mušičeve mame z Brd, se vsem, ki so jo pospremili na zadnji poti, darovali cvetje, sveče in svete maše, najlepše zahvaljujemo.

Hvala doktorju Ervinu Pečniku za večletno skrb in zdravljenje.

Hvala patronažni sestri Urški Obretan za številne obiske in strokovno pomoč.

Hvala gospodu župniku, dekanu Francu Rataju, kaplanom in gospodu župniku Tonetu Kraševcu iz Vinske Gore za lep pogrebni obred in vse obiske na domu.

Hvala gospodu Jerneju Zaveršniku za ves trud, neizmerno potrpežljivost, besede slovesa ob odhodu od doma ter pogrebne storitve.

Hvala gospodu Marjanu Križaju za izrečene besede ob grobu.

Hvala vsem pevcem za odpete žalostinke in vsem, ki so pomagali v težkih trenutkih.

Žalujoci: sin Stanko ter vnuka Vikica in Milan z družinami, pravnuki Metka, Branko, Petra, Sašo, Uroš, prapravnuki Žana, Živa, Žak ter Eva in družina Krušič

Anica Križovnik
1937–2010

21. julija se je množica znancev in prijateljev ter gasilk in gasilcev na šentiljskem pokopališču poslavljala od Anice Križovnik. Smrt je ustavila njeno življenjsko pot sredi pričakovanj zavidljivega zakonskega mejnika. 26. julija bi namreč z možem Maksom z zlato poroko okronala skupne življenjske poti. Pa še rojstni dan in god bi osrečevala trenutke tega slavja, saj so ji, rojeni 26. julija, izbrali ime, s katerim so poskrbeli za dvojni praznik. Njeno rojstvo leta 1937 v Turjakovi bajti na Tolstem Vrhu je starše osrečilo in razveselilo. Mama Ivanka je povila dvoje hčera in obema razdajala toplino in ljubezen. Skromno je bilo Aničino otroštvo, vojni čas ga je prikrajšal še za veseli živčav. Po končani osnovni šoli je nekaj časa pomagala doma, potem pa je morala poiskati svoj košček vsakdanjega kruha. Tako je pri Valenčakovih družini pridno gospodinjala na konzulatu v Beogradu in na Dunaju. Tudi na njihovo hčer in sina je rada popazila. Pridno je delala in kelnarila še pri Čebularju, kjer je spoznala mladega Maksa. Zajadrala sta v svet zaljubljenih in se tistega nepozabno lepega julijskega dne 1960 poročila. Mladoporočenca sta zaživela v Movžah in hiško v kratkem času obnovila. Po šestih letih sta jo prodala in se preselila v Mislinjo. V hiši, ki jo je gradila sestra Marica, je Anica odprla vinotoč. Ob sestri selitvi v Avstralijo sta z Maksom poskrbela, da je ta dom postal prijetno bivališče, kjer je ostajal prostor tudi za goste. Tja je, posebej po letu 1970, ko je odprla zasebni bife Pri Ančki, znala privabljati ljubitelje dobre kapljice in prijetnega druženja.

Z ljubeznijo je skrbela za mamo in očeta, ki sta ji zmogla pomagati ob bivanju pod skupno streho. Tudi za moža, ki je zavzeto opravljal službo v avtobusnem podjetju, je vselej ostalo kakšno opravilo. Ker je odigral pomembno vlogo pri gasilskem društvu, se je gasilec takoj pridružila tudi Anica. Kar štirideset let je zavzeto pomagala ob pomembnih dejavnostih in veseljih, ki jih je organiziralo GD Mislinja.

Tudi kot botra se je izkazala ob prevzemu novih vozil, otvoritvi praporov in ob jubilejih, ob 90- in 100-letnici še posebej. Anica Križovnik, gasilka II. stopnje, se je lahko pohvalila z odlikovanjem GD II. stopnje, odlikovanjem Gasilske zveze Mislinjske doline I. stopnje, spomenico za trideset let in plaketo ter značko veterana. Čeprav je bila vesela, ko sta z možem našla toliko prostega

časa, da sta lahko pohitela na morje in v zdravilišče, je bila najsrečnejša, ko se je ozirala po zadovoljnih obrazih svojih gostov. Kar prehitro jo je našla upokojitev.

Bila je hvaležna, da je kot dodatni obrti lahko ostala gostišču Pri Orterju zvesta še naslednjih 12 let. No ja, tudi potem se je našla kakšna steklenica pijače in kozarci se tudi niso kopali v pajčevini. Dokler ji zdravje ni obračalo hrbtna, je Anica zmogla poskrbeti za vrt, ki je bil ogledalo njene pridnosti. Prizadeli sta jo smrti očeta in matere, v dobrem in slabem je rada napisala kaj sestri Marici v oddaljeno Avstralijo in presrečna je bila, ko se je ta znašla v še vedno njeni Mislinji. Pred sedmimi leti jo je tu Anica nazadnje objela. V zadnjih letih ju je zbliževal telefon, saj sta se poklicali vsakih štirinajst dni. Pred dvema letoma pa je precej prehitro zahrbtna bolezen načela Aničino zdravje. Res je uspešno prestala operacijo in se po okrevanju dobro počutila, žal pa bolezen ni mirovala in v letošnji pomladi so se bolečine spet ponovile. Splahnelo je njeno veselje do rož in vrta, uteho in pomoč moža je vedno bolj potrebovala. Vse slabotnejša je postajala v julijskih dneh. Pohitela je k zdravniku in v bolnišnico, a se je lahko vrnila domov. Vendar sta se z Maksom, ki mu skrb ni dopuščala, da bi jo zapustil, v nedeljo spet znašla v slovenjgraški bolnišnici. Življenje je Anici že odmerjalo poslednje ure in še pred poldnevom je umrla.

Marjan Križaj

Pavla Križan
11. dec. 1916–24. okt. 2008

Ti si odšla, a ne iz naših src.

Dne 24. oktobra je minilo dve leti, odkar se je skromno in tiho dokončno poslovila naša draga mama, sestra in teta. Njena zemeljska pot se je tako končala, iztekla.

Čeprav si še vedno duhovno prisotna med nami in živiš v naših srcih, te zelo pogrešamo. Tvoja soba je mrzla in brez toplote in domačnosti, brez pravega življenja, ker si fizično odšla od nas.

Hvala vsem, ki se je spominjate in mislite nanjo s spoštovanjem, za kratek hip postojite ter prižigate sveče in sodelujete pri svetih mašah.

Teta Amalija, sin Janez in sorodstvo

Stanislavu Kaučiču v slovo

Na Tolstem Vrhu pri Maticu se je Ivanu in Antoniji Kaučič rodilo osem otrok, med njimi tretji Stanislav, bolj znan kot Slavko. Že kot otrok je spoznal temno stran življenja, saj je trepetal v strahu v drugi svetovni vojni ter zelo zgodaj iz otroštva prestopil v odraslost. Kot petnajstletni fantič se je zaposlil kot gozdni delavec v Mislinji. Edini od otrok je ostal doma pri starših in po mamini smrti sta z očetom ostala sama.

Slavko je bil zelo skromen in marljiv, saj je po mamini smrti začel graditi hišo v Mislinji, kamor sta se leta 1977 z očetom tudi preselila. 1983. leta je šel Slavko v pokoj, takrat pa mu je umrl tudi oče in v hiši je ostal sam. Čeprav so mu pomagale sestre, je sam dobro opravljal vsa gospodinjinska dela, vrtnaril, gobaril in oboževal rože. Še vedno je bil zelo aktiven in rad je pomagal ljudem pri delu.

Leta 2002 je imel hudo prometno nesrečo, saj ga je zbil avto. Ob strani mu je stala sestra Lizika in mu bila v veliko pomoč, da si je lahko opomogel. Septembra 2009 pa mu je zdravje začelo resno nagajati, saj je bil od takrat dalje kar štirikrat v bolnišnici. Njegovo srce je v slovenjgraški bolnišnici za vedno prenehalo biti 6. oktobra 2010 v jutranjih urah.

Iskreno se zahvaljujemo patronažnima sestram Anici in Aniti in delavcem zdravstvenega doma Mislinja za vsakodnevno pomoč ter vsem ostalim, ki ste mu stali ob strani. Hvala tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

V naših srcih bo vedno ostal topel spomin nate. Počivaj v miru v svojem tihem domu.

Zahvaljujoča sestra Lizika z družino, sestra Slavka z družino, brat Franc z družino in ostali

Ivan Lužnik

13. maj 1939–30. nov. 2005

Polovico desetletja že tam zgoraj angela živiš,
čeprav vemo, da si vedno nekje z nami, v srcu še tako boliš.
Tako lepo bilo prijeto te za toplo je roko,
potem pa s hladom kar naenkrat je vse odšlo.
Ne poznamo tega čuda, ki ljudi odnaša in lomi srca,
a verjamemo, da tam svetloba lepša in boljša je od sonca.
Pravijo, da čas obraze sproti vse pometa,
a ti si ves čas z nami, reže le nevidnost ta zakleta.
In le kot kapljica v morju naše je življenje v večnosti časa,
čeprav želimo objeti, ljubiti, živeti, prehitro ugašajo nam srca naša.
Tvoje prežgodaj se je poslovalo,
le neminljivo žalost in solze nam je zapustilo.
Čeprav se kratko zdelo bivanje je tvoje,
ustvaril si ogromno in še več v svojem času za vse drage svoje.
Neizmerno smo hvaležni za vse tople ti objeme, lepe besede in trenutke,
za pošteno, dobro in veselo zdaj življenje uporabljamo tvoje zdaj osnutke.
Nikoli ne pozabimo ceniti, kar si nam dal,
vedno si v srcu in duši z nami, čeprav s telesom si zaspal.
Po vsem tem času nismo in do zadnjih ur izgube te ne bomo preboleli,
tako toplo bilo je s tabo, s tem duše si vedno bomo grelj.
Kjerkoli si, na zemlji tvoji dragi vemo, da si blizu nas,
in vse svečke, rožice, molitve naj povejo, da vsak po smrti še živi, ne verjamemo v čas.

V spomin na pomemben košček našega srca, ki je odšel s teboj, mož, oče, brat, stric, prijatelj. Bil si vse in to boš za vse nas vedno ostal. Ta košček bo vedno manjkal, zato hvala vsem, ki ga polnite s spominom, molitvijo in prižiganjem svečk.

Žena Cvetka, otroci Rebeka, Igor in Metja z Matejem

V SPOMIN

Dr. Stanko Stoporko

21. november. Mineva že 16 let, odkar te,
dragi naš oče in dedek, ni več med nami.
Vedno bolj te pogrešamo!

Prav povsod si, kamor se ozrem.
Zakaj, le zakaj je najina skupna sreča
bila kratka
kakor hip
in že je ugasnila kot srčni utrip?
Zakaj, zakaj?

Hvala vsem, ki ga imate v lepem spominu.
Žena Dora, hčerke Melita, Edita, Doroteja, Blanka, Slavica, sin Boris, snaha, zeti, vnuki,
vnukinje in ostali sorodniki

Muzikanti iz zadnje vrste

Marjan Čuješ

Godbeniki v zadnjih vrstah so pri večini orkestrrov tolkalci in basisti. Čeprav so strumne prve vrste bolj atraktivne, je pa nam, ki z okornimi instrumenti opletamo za njimi, tam zadaj bolj zabavno. O tem, kako se imamo muzikanti v teh omenjenih vrstah, bodisi da korakamo bodisi smo na odru, pa nekaj več na koncu tega sestavka.

»Ko sem se zbudil, sem najprej pomislil, da so se gostilniški gostje stepli na dvorišču, je pa le Prevaljska *pleh muzika* budnico *špilala!*« se je nekoč na račun našega igranja, pred več kot petdesetimi leti, pošalil gostilničar Anton Hribernik - Brančurnik, znan po svoji duhovitosti in veselem značaju. Čeprav se ni veliko zmotil, so mu nekateri muzikanti to primerjavo kar malo zamerili, medtem ko

je druge zabavala. Igranje v petdesetih letih s tistimi sredstvi in znanjem se pač ni moglo primerjati z današnjim. Pa kljub temu so nas ob igranju budnic v jutranjem svitu vaščani pozdravljali pri odprtih oknih, kar pa je danes že redkost. Tista generacija ne živi več, sedanji premožnejši rod gre za prvomajske praznike v turizmu, mladi pa radi *žurk* v prvomajski noči ne morejo vstati. Imam pa na tiste čase vseeno lepe spomine. V takratnem orkestru smo bili zbrani fantje iz vseh okoliških krajev. To so bili veterani, ki so se igranja učili pri kmetu Rogačniku v Kotu nad Prevaljami, pa tudi nekaj samoukov in nas mlajših, ki jih je poučeval takratni dirigent Ivan Galinec, je bilo zraven. Še preden sem postal član te *pleh muzike* tudi sam, sem spoznal kar nekaj muzikantov tudi z druge plati in te bom v nadaljevanju zgodbe tudi omenil, ker mi je spomin nanje po tolikih letih še vedno drag.

Nekoč sem v Leškem grabnu, kjer smo bili doma, pasel kozo ob potoku. Kmalu mi je

pobegnila preko vode na drugi breg v grmovje. Ker sem se ubadal z mislijo, kako prignati kozo nazaj, ne da bi si zmočil noge v mrzli vodi, sem spregledal dva fanta, ki sta prihajala po cesti proti meni. »Ali ne znaš pozdraviti, pob?« se je znesel nad menoj eden od obeh. »Dober dan,« sem hitro zajecjfal. Pa ni pomagalo. Moral sem kakih deset metrov nazaj po cesti in prikorakati mimo njiju ter pozdraviti, kot se spodobi. Odzdravila sta z: »Bog daj,« in me pohvalila, »tako pa že pob«, se režala in odšla svojo pot proti Lešam. Eden od teh je bil pozneje moj dolgoletni *štím kolega* na F basu Avgust Jurc. Ne vem, če je šel tisto nedeljo tudi on na vaje k Rogačniku, zanesljivo pa je odšel še malo dalje h kmetu Jugu, kjer je imel izbrano lepo dekle, s katero še danes srečno živi. Po tej epizodi s pozdravom sem se prestrašen, jezen in osramočen usedel na breg potoka in se verjetno zasmilil še kozo, ki je sama prišla čez vodo nazaj k meni, da sva odšla domov. Sedaj vem, da sem se počutil tako, kot tisti fantiček iz

Na Fari leta 1957. Kadar pridemo tisti iz zadnjih vrst v ospredje, moramo biti pa na kolenih, če že ne na *riti*. Stojijo (od leve): Ivan Piko, Ivan Grašič, Darko Ferk, Martin Arl, Alojz Mikic, Franček Čegovnik, Gvido Kacel, dirigent Ivan Galinec, Alojz Leskovec, Jože Sonjak, Voranc Kert, Jani Gradišnik, Rafko Plestenjak in Ivan Britovšek. Čepimo (z leve): Jože Bricman, Marjan Čuješ, Štefan Znidaršič, Mirko Sekavčnik, Avgust Jurc in Jože Koletnik.

Nekoč na gasilski paradi na Prevaljah

Partljičevega Socialističnega kulaka, ki je pozdravil občinskega funkcionarja z dober dan, pa ni bilo prav, ko je pa župniku rekel smrt fašizmu, pa spet ne! Ampak pozdravljati pa smo otroci v leškem grabnu znali, kar je priznala marsikatera mimoidoča ženica. Jurca sem pa odtlej zvesto pozdravljal, še raje pa sem se mu izognil, dokler nisem z basom v rokah obsedel v njegovi bližini. On se tistega dogodka ni več spomnil, jaz pa ne pozabil, zato ga tudi omenjam. Rad pa se spominjam tudi drugih dveh članov, s katerima sem delil mesto v zadnji vrsti takratnega orkestra, kjer so poleg basov tudi činele in bobni.

Mimo naše hiše je vsako nedeljo dopoldne korakal mlad mož osivelih las s činelami v rokah. Hodil je na vaje Pihalnega orkestra na Prevalje. Dotlej sem ga poznal kot redkobesednega in resnega moža, ko pa sva postala sodelavca pri Gradbenem podjetju na Prevaljah, kjer je bil zaposlen kot zidar, sem ga spoznal tudi z druge strani. Bila sva v garaži, kjer smo vršili generalno popravilo edinega tovarnjaka v podjetju in ker radi obilice snega zidarji

niso mogli delati, so ga dodelili meni v pomoč. Medtem ko sem se jaz ubadal z mehanskim delom, je on očistil šasijo tovarnjaka in jo nato tudi pobarval.

Pogovor je nanesele na minulo svetovno vojno, na moja dva strica, ki sta padla v partizanih in od katerih je bil eden pred tem nasilno mobiliziran v nemško vojsko. Tega je poznal tudi on, saj je bil njegovih let in kot on doma na Lešah.

K pripovedovanju sem ga spodbudili šele z vprašanjem: »Zakaj mi noben bivši borec ali vojak noče povedati, kako se je počutil, če je moral v koga na fronti streljati ali če se sploh zaveda, da je koga tudi ubil?« Do sedaj mi je namreč vsak trdil, da je namerno meril mimo žrtve ali streljal v zrak. Mene so te zadeve namreč zanimale, saj sem naslednje leto moral tudi sam na služenje vojaškega roka in na južnih mejah Jugoslavije, kamor so radi pošiljali Slovence, je bilo še zmeraj nevarno. Takrat se je v mojem sogovorniku Štefanu Žnidaršiču z Leš nekaj premaknilo. Odložil je delo in pričel je s svojo pripovedjo o življenju na nemško-ruski fronti, kamor je bil poslan kot mlad nemški vojak.

»Nekoč smo več dni ležali v strelskih jarkih v neki dolini. Na eni strani Rusi, na drugi mi. Napadali smo se samo v večernem mraku ali v ranih urah, ko vidljivost še ni bila najboljša, kajti čez dan so nas na obeh straneh obvladovali ostrostrelci in nisi smel dvigniti glave iz jarka. Ob umiku v svoje rove smo padle vojake odlagali kar na robove strelskih jarkov, da so še mrtvi varovali naša življenja s prestrezanjem nam namenjenih krogel. Zelo smo se bali ujetništva. Na svoje oči sem videl, da so obnemogli nemški ujetniki končali svoje življenja kar pod tankovskimi gosonicami, če niso mogli slediti pohodu. Neko jutro je nedaleč od zaklonišča obležal ranjenec in klical na pomoč. Medtem se je zdanilo in reševanje je bilo tvegano za vsakogar. Iz rova se je pognal moj rojak, močan fant, in ga srečno prinesel v našo bližino, vendar dosegla nas nista. Dolg rafal je pokosil oba, vendar reševalca tako nesrečno, da mu je razparal le trebuh in ranil noge. Medtem ko je bil prvi ranjenec že mrtev, so se smrtne muke za drugega šele začele. Vse dopoldne nas je klical po imenih in prosil, naj ga za božjo voljo že

nekdo ustrelil in reši nečloveških muk, mi pa mu nismo mogli pomagati, saj so vsaki naš premik nadzorovali ruski ostrostrelci, in smo ga le nemočno opazovali skozi periskopske daljnogledke. Zavrt v lastna čreva, ki jih je grizel in trgal sam, da bi čim prej izkrvavel, je pred našimi očmi na vročem soncu umiral dolge ure. Še danes

Pred petdesetimi leti: Alojz Leskovec, Marjan Čuješ in Avgust Jurc

ga slišim!» je svojo pripoved končal Štefan in si čistil roke, s katerimi se je med pripovedovanjem nevede oklepal pravkar pobarvanega železja. Dolgo časa sva molčala, nakar se je spomnil, da mi pravzaprav na moje vprašanje še ni odgovoril, čeprav jaz na tem nisem vztrajal, saj je bil z odpiranjem starih ran že dovolj prizadet. Spet je začel: »Nekoč sem bil dodeljen za stražarja poveljstva naše čete. Na neki vzpetini smo stražili veliko stavbo, pod nami pa je ležala vas, skozi katero je potekala frontna črta. Na mestu, kjer sem naslednje jutro stražil tudi sam, je padel že tretji vojak. Toda vedno le v lepem vremenu. Kadar so se po dolini vlekli megle, je bil mir. Vedno smo slišali le en strel, zato je bilo ostrostrelca nemogoče izslediti. Usodnega jutra je bilo jasno vreme in zato me je bilo še bolj strah. Že več dni sem opazoval cerkveni zvonik na drugi strani vasi, kjer bi bilo primerno mesto za skritega vojaka, toda opazil nisem nič. Ko sem nastopil jutranjo stražo, sem se z daljnogledom v rokah skrival za živo mejo, trepetal in čakal, da se popolnoma zdani. Nenehno sem zrl v line

na zvoniku. In takrat se me je Bog usmili. Ko se je dvignilo sonce izza gora in posvetilo skozi reže lesenih lin na zvoniku, sem opazil obris človeka, ki je sedel na jarmu za velikim zvonom in opletal z nogami. Stekel sem po mitraljez in ga neopazno nameril na svoj cilj v zvoniku. Ko sem se prepričal, da je orožje pravilno

nameščeno in namerjeno, sem sprožil. Sprožilec sem tiščal še potem, ko je pošla že cela veriga streliva. Najprej so se sesule lesene line, od toče krogel tudi one na drugi strani zvonika, nato sem videl, kako je postava ostrostrelca za zvonom omahnila nekam v notranjost stolpa. Za mitraljezom sem nekaj časa še kar ležal in se tresel, a bolj od strahu kot od veselja. Od takrat naprej smo imeli stražarji na tisti lokaciji mir. Sam sem si tisto jutro rešil življenje, padli tovariši so bili pa maščevani,« je kot v opravičilo za storjeno dejanje še povedal Štefan in si brisal tresoče roke. Med pripovedovanjem se je namreč zopet oprijel sveže prebarvane šasije tovornjaka. Vprašanja, ki me je še kot otroka zanimala, zakaj ima pri teh letih tako bele lase, mu pa nisem več zastavil. Sedaj sem to vedel!

(se nadaljuje)

Viharnik

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Izdaja:

**Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec**

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:

Ida Robnik

Uredniški odbor:

To številko je uredila Marta Krejan

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Naslovnica:

Igor Senekovič

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d.o.o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tj. tarifne številke 3).

HUMOR

Zlatko Škrubej

Vzrok

Ivo vpraša prijatelja: Zakaj biokmetje nimajo otrok?

- Ne vem.
- Zato, ker nič ne *špricajo*.

Razumljivo

Sodnik za prekrške vpraša obtoženega Milana: Kaj bi imeli raje, 800 evrov ali tri mesece zapora?

- Če že sprašujete, bi raje vzel denar.

Kot polži

Cvetka vpraša prijateljico: Zakaj so moški kot polži?

- Kot polži?
- Da.
- Ne vem.
- Imajo rogove, slinijo se in si mislijo, da je hiša njihova.

Mož boleha

Mojca potoži zdravniku: Gospod zdravnik, trpim za impotentnostjo.

- Kako, saj ste vendar ženska.
- No, mož boleha, jaz pa trpim.

Nevarno orožje

Sodnik vpraša pretepača Janeza: Ko je prišlo do pretepa, je imel vaš nasprotnik v rokah palico za baseball?

- Točno.
- Grozljivo orožje. Kakšno orožje pa ste imeli vi?
- Nobenega.
- Kaj ste pa imeli v rokah?
- Njegovo ženo.

Pregovor

Učiteljica reče Klemnu: Klemen, povej en pregovor.

- Bolje je dajati kot prejemati.
- Bravo! Pa veš, na kaj se nanaša?
- Na klofute.

Manekenke

Mama vpraša Špelco: Špelca, ali veš, kaj postanejo dekleta, ki nočejo jesti?

- Vem, manekenke.

Pijana zgodba

Pijani lvek v gostilni reče brezposelnemu znancu: Najbolj me boli srce, hik, ko moram jaz še zaposlen delati tudi zate, hik!

- A res? Za to izjavo boš pa kmalu kaznovan!
- Le kako, hik?
- Tudi za Grke boš delal, pa nobenega ne poznaš!

Razlika

Prijateljici modrjeta, pa ena reče: Ali veš, kakšna je razlika med dobrimi in slabimi *joški*?

- Kakšna?
- Med dobrimi je križec, med slabimi pa popek.

Gostoljubnost

Lojze pride k zdravniku in ta mu takoj reče: Preden začneva, mi povejte, kaj pijete.

Lojze navdušeno: O, gospod zdravnik, kakšna gostoljubnost, en pelinkovec, prosim!

Alpinisti očistili smučišče Ivarčko-Ošven

Marta Krejan

Eno od oktobrskih sobot smo člani Alpinističnega kluba Ravne preživeli na Ošvenu. Seveda nismo smučali, tudi v Ivarčkem jezeru se nismo kopali, piknika tudi nismo imeli, lotili smo se namreč čiščenja okolice sedežnice in luči na progi. Drevje in grmovje se je razraslo in to bi znalo pozimi, ko bo Ošven poln smučarjev, povzročiti precej nevšečnosti.

Samo še prave temperature in sneg in smučišče pod Uršljo goro bo nared ...

Načelnik AK Ravne, Domen Petek, ne pleza le po skalah ...

Ivan Štornik - Anza
rokuje z motorno žago
kot za šalo

Drugače ni šlo. Visoko nad tlemi, seveda varno
privezana, sta s posebnim orodjem "operirala" Franc
Pušnik - Fižola in Matej Flis.

Eden najboljših športnih
plezalcev na svetu med
mladinci, Gregor
Vezonik, zna držati v
rokah tudi žago.

**ZAVARUJTE
SVOJE PREMOŽENJE
NA NOVO VREDNOSTI!**

ZM
ZAVAROVALNICA MARIBOR

O P A

PREMOŽENJSKO ZAVAROVANJE
Z OSEBNO IN PRAVNO ASISTENCO
NA NOVO VREDNOST

080 19 20 • www.ZavarovalnicaMaribor.si

Foto: Bojana Turčnik

Na Podkržnikovi kmetiji na Gradišču pri Slovenj Gradcu že vrsto let pridelujejo več vrst buč. Tudi letos so buče kljub vremenskim nevšečnostim kar dobro obrodile. Uporabljajo jih za krmo prašičev, nekatere vrste pa predelajo v različne jedi, kot so kompot, marmelada, ocvrte, pražene bučke ter razne pite. Najtežja buča je tehtala nekaj več kot 40 kilogramov.

Jesensko tihožitje

Foto: Marja Kreyan

Izredni uspehi koroških kmetic

Ana Mager

Članice koroških društev kmetic se rade udeležijo vseh aktivnosti in tekmovanj, ki jih razpiše Zveza kmetic Slovenije, in dosegajo tudi dobre rezultate. Tako je Zveza kmetic Slovenije v letu 2010 razpisala tekmovanje v spretnostni vožnji s traktorjem in enoosno prikolico, ki se je odvijalo 11. septembra v Ajdovščini. Vsako leto se ga udeleži več spretnih tekmovalk. Komisija je bila mnjenja, da so rezultati tekmovanja tako dobri, da ne bi bilo veliko moških, ki bi jih presegli.

Državna prvakinja tega tekmovanja v mlajši kategoriji je postala članica Društva kmetic Mežiške doline Alenka Štajner, dober rezultat pa je dosegla tudi Urška Kotnik, članica Društva kmetic Mislinjske doline. Ponosni smo nanju.

Tudi na natečaj "Kozolci" se vsako leto odzove več članic. Letos so članice iz Društva kmetic Mežiške doline poslale na ta natečaj tri risbe in eno fotografijo. S prvim mestom med risbami je bila nagrajena Slavica Napečnik s Tolstega Vrha. Razglasitev je bila 14. oktobra v Zagorju ob počastitvi svetovnega dneva kmetic.

Na isti prireditvi je bila tudi razglasitev 8. kmetice leta 2010. Izmed osemnajstih kandidat, ki so jih predlagala razna društva kmečkih žena iz cele Slovenije, je bila izbrana Jožica Haule iz Stražišča, Ravne na Koroškem, članica Društva kmetic Mežiške doline.

To je veliko priznanje, ki ga podeljuje Zveza kmetic Slovenije za dolgoletno delo na področju razvoja kmetijstva in podeželja, za aktivno delo v društvu kmetic in tudi v Zvezi kmetic Slovenije.

Od 12. do 14. oktobra je potekal Gostinsko turistični zbor v Krajski gori, kjer je bilo izvedeno tudi tekmovanje gospodinj s turističnih kmetij v pripravi slanih in sladkih kvašenih štrukljev ter v pripravi pogrinjka za dve osebi. Alenka Grlic s turistične kmetije Jegljenek na Selovcu si je za svoje štruklje in pogrinjek prislužila zlato medaljo.

Na prireditvi ob svetovnem dnevu kmetic